

Oost west, thuis in Best

Een onderzoek naar de woonbehoeftes en doorgroeimogelijkheden

Onderwijsinstelling: Radboud Universiteit Nijmegen, Faculteit der
managementwetenschappen
Opleiding: Sociale geografie
Auteur: Patriek Zeedzen
Studentnummer: 0114634
Begeleider RU: Dr. M. van der Velde
Opdrachtgever: Gemeente Best
Begeleiders gemeente Best: Mevr. B. van Daal, Ir. M. Coppoolse
Datum: Mei 2008

Oost west, thuis in Best

Een onderzoek naar de woonbehoeftes en doorgroeimogelijkheden

Voorpagina: Foto's Patriek Zeedzen, november 2007

Correspondentieadres auteur:

Patriek Zeedzen
Hoevelakenstraat 15
5045 GA Tilburg

Onderwijsinstelling: Radboud Universiteit Nijmegen, Faculteit der
managementwetenschappen
Opleiding: Sociale geografie
Auteur: Patriek Zeedzen
Studentnummer: 0114634
Begeleider RU: Dr. M. van der Velde
Opdrachtgever: Gemeente Best
Begeleiders gemeente Best: Mevr. B. van Daal, Ir. M. Coppoolse
Datum: Mei 2008

Samenvatting

Dit onderzoek is het gevolg van een onderzoeksstage bij de gemeente Best, Noord-Brabant. De vraag van de gemeente was, welke woonwensen en woonbehoeftes er bij de Bestse bevolking aanwezig zijn.

Het doel daarbij is om inzicht te krijgen in de leefsituatie en woonwensen en woonbehoeftes van de inwoners van de gemeente Best, teneinde de woningen (deels bestaand) en wijken hierin de toekomst zo veel mogelijk op aan te laten sluiten.

Om de woonwensen en woonbehoeftes te inventariseren, is er gekozen om de 'Bestse' bevolking in groepen in te delen. Binnen deze groepen kan dan weer gezocht worden naar overeenkomstige woonwensen en woonbehoeftes.

De groepsindeling heeft plaatsgevonden op basis van leefstijl. Het begrip leefstijl is hierbij opgevat als een manier van leven die aangeduid kan worden door te kijken naar een paar essentiële kenmerken.

Om leefstijlen te kunnen formuleren is in de eerste plaats veel literatuur bestudeerd. Hoofdstuk twee is hier volledig aan gewijd. Er is eerst gekeken naar de wetenschappelijke stromingen 'structuralisme' en 'behavioralisme'. Het structuralisme gaat uit van structuren die 'achter' of 'boven' de mens liggen, en niet waarneembaar zijn. Deze structuren bepalen het (waarneembare) gedrag van mensen.

Het behaviorisme gaat uit van de individuele mens en zijn waarneembare gedrag. Van buiten komt er bij een persoon een stimulus binnen, die leidt tot een respons (vaak gedrag). Behavioristen bestuderen wat er zich afspeelt in de hersenen van mensen tussen het moment van de stimulus en het moment van de respons.

Deze twee stromingen botsen met elkaar. Het zijn elkaars tegenpolen in het 'structure-agency-debat'. Hierin wordt de vraag gesteld welk van de twee het meest fundamenteel is voor de verklaring van gedrag.

Het behaviorisme gaat hierbij uit van de individuele mens, het structuralisme gaat uit van de achterliggende (niet waarneembare structuren). Door deze twee tegenpolen te combineren kan er zowel naar structuren (leefstijlgroepen) gezocht worden, als naar individuele woonwensen (de 'agency'-kant van het debat).

Naast de wetenschappelijke stromingen zijn ook een aantal toegepaste studies bestudeerd. Hierbij moet gedacht worden aan consumentensegmentatiemodellen, woonmilieubenaderingen, een woonfase-benadering en (eerdere) Bestse onderzoeken.

De consumentensegmentatiemodellen verdelen mensen in verschillende groepen door te kijken naar verschillende indicatoren. De gebruikte consumentensegmentatiemodellen zijn: Mosaic-huishouden, Mentality Whole Brain Model (HBDI) BSR MBTI (Myers Briggs Type Indicator) en het WIN-model.

De woonmilieubenaderingen gaan uit van de kwaliteit van de woonbuurt. Hiermee kan bepaald worden of mensen zich prettig voelen in hun buurt. Belangrijke indicatoren hiervoor zijn overlast (zoals hondenpoep, lawaai, burens) en de hoeveelheid en de kwaliteit van de voorzieningen in de buurt. Hierbij moet niet alleen gedacht worden aan scholen en winkels, maar ook aan speeltuinen en sport/zwembaden in de buurt.

Aan de hand van een benadering die uitgaat van woonfases is gekeken naar de indicator leeftijd. De bevolking van Best is aan de hand van drie woonfases in leefstijlgroepen verdeeld. Deze drie woonfases geven de carrière van de meeste mensen op de woningmarkt weer. Het zijn de fases starters, gezinnen en senioren. Aan deze drie fases zijn daarna andere indicatoren gekoppeld waarmee mensen in groepen verdeeld kunnen worden.

Ook zijn onderzoeken bestudeerd die op Best ingaan. Een aantal hiervan is toegespitst op de wensen en behoeftes van een bepaalde bevolkingsgroep, zoals starters en senioren. Andere onderzoeken geven een beeld van de verschillende wijken van Best. Uit de onderzoeken die over Best gaan, zijn morfologische kenmerken, en specifieke overlast in de gemeente gehaald.

Al deze theorieën samen hebben tot een waslijst aan indicatoren geleid. Er is bijvoorbeeld gekeken naar het inkomen van mensen, de burgerlijke staat van mensen en hun beroep, maar ook naar de perceelgrootte van de huidige woning, de belangrijkheid van voorzieningen zoals scholen, de ambitie om te verhuizen en de woonwijk en het woningtype waar mensen in de toekomst willen wonen. Om het overzichtelijker te maken zijn de indicatoren in vijf groepen verdeeld; demografische kenmerken, kenmerken met betrekking tot de woning, kenmerken met betrekking tot de woonomgeving, de verhuigeneigendheid van mensen en wensen met betrekking tot de toekomstige woning. Alle indicatoren zijn (later) geoperationaliseerd tot vragen die respondenten gesteld kunnen worden.

Met deze indicatoren zijn leefstijlgroepen geformuleerd. Hierbij is vooral gekeken naar de indicatoren 'leeftijd', 'verbondenheid met Best' en 'ligging van de woning'. De belangrijkste indicator was leeftijd. Aan de hand van deze indicator zijn de Bestenaren in de eerder genoemde drie woonfases verdeeld (starters, gezinnen en senioren). Daarnaast is gekeken naar de verbondenheid met Best. Hierbij is gekeken of mensen het liefst hun hele leven in Best willen blijven wonen, of elders willen gaan wonen als ze daar de kans toe krijgen.

Als derde indicator is gekeken naar de ligging van de woning. Hierbij is het onderscheid gemaakt tussen woningen in het dorp (zeg maar binnen de bebouwde kom) en woningen in het buitengebied (buiten de bebouwde kom).

Aan de hand van deze drie indicatoren zijn de volgende leefstijlgroepen onderscheiden die in Best te vinden zijn:

- Dorpse starters
- Stedelijke starters
- Dorpse gezinnen
- Stedelijke gezinnen in het dorp
- Agrarische gezinnen
- Welgestelden
- Senioren op het platteland
- Dorpse senioren
- Stadse senioren

In hoofdstuk drie worden deze leefstijlgroepen kort beschreven. Er wordt daarbij vooral gekeken naar de belangrijkste kenmerken van de groepen. Het uitgangspunt hierbij was de indicator 'leeftijd': Starters zijn maximaal 34 jaar oud, gezinnen tussen de 35 en 55 jaar oud en senioren zijn 55-plussers.

Er wordt verwacht dat 'dorpse starters' in de toekomst in de woonfase gezinnen ingedeeld kunnen worden bij de leefstijlgroep 'dorpse gezinnen'. De dorpse gezinnen van nu zijn dan 'dorpse senioren'. 'Stedelijke starters' worden in de volgende woonfase 'stedelijke gezinnen in het dorp'; 'stedelijke gezinnen in het dorp' worden 'stadse senioren'. De 'agrarische gezinnen' worden 'senioren op het platteland'. De 'welgestelden' blijven in dezelfde groep zitten wanneer ze een woonfase omhoog gaan.

Met de leefstijlgroepen in het achterhoofd is een grootschalig survey-onderzoek uitgevoerd. Hiervoor zijn de geoperationaliseerde indicatoren, die uit de verschillende theorieën die in hoofdstuk twee behandeld zijn, gebruikt. Er is een steekproef genomen in de Bestse samenleving. Hiervoor is een schriftelijke enquête opgesteld die onder 2000 Bestse huishoudens is verdeeld. De antwoorden die de in totaal 820 respondenten gegeven hebben, zijn in statistische computerprogramma's verwerkt. Er is daarna gekeken naar overeenkomstige woonwensen en behoeftes binnen de verschillende leefstijlgroepen. Er is daarbij een zekere samenhang te bespeuren; veel Bestenaren in dezelfde leefstijlgroep hebben vergelijkbare woonwensen en woonbehoeftes.

De steekproef is op representativiteit getoetst door middel van de Chi-kwadraat-toets. Er is gebleken dat sommige wijken oververtegenwoordigd zijn in de steekproef, en andere wijken ondervertegenwoordigd. Er is daarom op de indicator woonwijk gewogen. Daarna bleek de steekproef behoorlijk goed aan te sluiten bij de werkelijke situatie in heel Best. Er is alleen een (kleine) oververtegenwoordiging van het woningtype meergezinswoning.

De negen leefstijlgroepen zien er als volgt uit:

Dorpse starters

Deze zijn maximaal 34 jaar oud. Ze vormen ongeveer 15 procent van de steekproef. Dorpse starters samenwonend of alleenstaand zonder kinderen. Daarnaast werken ze veelal. Dorpse starters wonen in de wijken Naastenbest, Heivelden/Heuveleind en Salderes. Als ze gaan verhuizen willen ze in de wijken buitengebied, Heivelden/Heuveleind, Salderes of Speelheide wonen.

Stedelijke starters

Ook deze mensen zijn maximaal 34 jaar oud. Ze vormen 1,5 procent van de steekproef. Ze zijn alleenstaand of samenwonend zonder kinderen. Ze werken of studeren in het dagelijkse leven. Stedelijke starters wonen vooral in de wijk Naastenbest. Als ze gaan verhuizen geven ze de voorkeur aan de wijken Centrum en Heivelden/Heuveleind.

Dorpse gezinnen

Dorpse gezinnen zijn tussen de 35 en 54 jaar oud. Ze vormen 22 procent van de steekproef. Deze mensen wonen veelal samen en hebben kinderen. In het dagelijkse leven werken ze. Dorpse gezinnen wonen in de wijken Heivelden/Heuveleind en Wilhelminadorp. Als ze gaan verhuizen wonen ze het liefst in een woning in één van de wijken buitengebied, Centrum, Heivelden/Heuveleind.

Stedelijke gezinnen in het dorp

Ook stedelijke gezinnen in het dorp zijn tussen de 35 en 54 jaar oud. Ze vormen 7 procent van de totale steekproef. In het dagelijkse leven werken ze. Stedelijke gezinnen in het dorp wonen in de wijken Salderes, Heivelden/Heuveleind. Als nieuwe wijk wordt het meest de wijk Heivelden/Heuveleind genoemd in deze groep.

Agrarische gezinnen

De agrarische gezinnen zijn tussen de 35 en 54 jaar oud. Ze vormen 2,5 procent van de steekproef. In het dagelijkse leven werken ze. Agrarische gezinnen wonen op het platteland buiten het dorp Best. Daar willen ze ook het liefst blijven wonen.

Welgestelden

De welgestelden komen zowel voor in de woonfase gezinnen als senioren. Deze twee groepen zijn in dit onderzoek samengevoegd. De welgestelden zijn dus ouder dan 35 jaar. Ze vormen ongeveer 14 procent van de totale steekproef. Welgestelden werken of zijn met pensioen. Welgestelden wonen in de wijken Heivelden/Heuveleind, Villawijk/Koekoekbos. Als ze verhuizen geven ze de voorkeur aan één van de volgende wijken: Buitengebied, Centrum, Heivelden/Heuveleind.

Dorpse senioren

Dorpse senioren zijn ouder dan 54 jaar. Ze vormen 25 procent van de totale steekproef. Ze zijn met pensioen. Dorpse senioren wonen vooral in de wijken centrum en Heivelden/Heuveleind. Als ze gaan verhuizen willen ze het liefst in de wijk centrum wonen.

Stadse senioren

Ook stadse senioren zijn ouder dan 55 jaar. Ze vormen 11 procent van de totale steekproef. Ook in deze groep zijn de meeste mensen met pensioen. Stadse senioren zijn vooral te vinden in de wijken Heivelden/Heuveleind, Salderes, Naastenbest. Als ze gaan verhuizen willen ze het liefst naar één van de volgende wijken verhuizen: Speelheide, Heivelden/Heuveleind, Buitengebied, buiten Best.

Senioren op het platteland

Senioren op het platteland zijn ouder dan 55 jaar. Ze vormen 2,5 procent van de totale steekproef. Ze zijn met pensioen. Senioren op het platteland wonen op het platteland, buiten het dorp Best en willen daar ook het liefst blijven wonen.

Er is ook gekeken of de woonwensen van mensen aansluit bij de huidige situatie van de mensen in een latere woonfase. De starters van nu bijvoorbeeld zullen in de (nabije) toekomst in de woningen van de gezinnen komen te wonen. Als de woningen van de huidige gezinnen aansluiten bij de woonwensen van de starters, dan kunnen de huidige starters doorgroeien binnen Best. Ze hoeven dan niet uit Best te vertrekken, om hun toekomstige woning te vinden. Er is op basis van de steekproefgegevens een goede doorstroom op de Bestse woningmarkt te verwachten.

Dit verslag eindigt met een conclusie en aanbevelingen. Daarin zijn de belangrijkste kenmerken van de leefstijlgroepen weergegeven en komen er een aantal opmerkelijke uitkomsten van het onderzoek aan bod. Er is in Best bijvoorbeeld een zeer groot aandeel koopwoningen. Daarnaast valt de zeer grote vraag naar vrijstaande/geschakelde woningen op.

Het verslag wordt afgesloten met enkele aanbevelingen.

Voorwoord

Deze scriptie is het gevolg van een afstudeerstage bij de gemeente Best, en betekent tevens het einde van mijn loopbaan als student aan de Radboud Universiteit. In deze studietijd heb ik zowel positieve als negatieve momenten meegemaakt.

Iedereen die mij bij dit onderzoek geholpen heeft, wil ik hierbij bedanken. Vooral mijn begeleiders vanuit de gemeente Best, Birgit van Daal en Martijn Coppoolse verdienen hierbij extra aandacht. Zij hebben mij laten zien hoe de aspecten van mijn studie in het 'echte leven' werken. Dat heeft er toe geleid, dat mijn stageperiode zeer leerzaam is geweest. Deze stageperiode heeft mij de mogelijkheid geboden om een zeer interessant en leuk onderzoek uit te voeren. Daar ben ik alle betrokkenen binnen de gemeente Best zeer dankbaar voor.

Ook wil ik mijn begeleider vanuit de Radboud Universiteit Nijmegen bedanken. Martin van der Velde heeft mij tijdens mijn stage op sommige drukke momenten gerustgesteld. Daarnaast heeft hij mij tijdens het schrijven van de scriptie geholpen om de rode draad in het onderzoek vast te houden en er een logisch te volgen verhaal van te maken.

Uiteraard moet ik ook mijn familieleden bedanken, die bij tijd en wijle mijn slechte humeur hebben moeten meemaken. Desondanks is er een eindresultaat gekomen, waar ik absoluut tevreden over ben.

Rest mij nog om u veel plezier te wensen bij het lezen van deze scriptie.

Nijmegen, mei 2008

Inhoudsopgave

Samenvatting	i
Voorwoord	v
Inhoudsopgave	1
Lijst van figuren	3
Lijst van tabellen	4
Hoofdstuk 1: Inleiding	5
1.1 Achtergrond	5
1.1.1 Aanleiding	5
1.1.2 Belang onderzoek	6
1.2 Doel	7
1.3 Vraagstelling	8
1.4 Methoden	9
1.5 Opzet scriptie	10
Hoofdstuk 2: Theoretisch kader	11
2.1 Filosofische theorieën; behavioralisme en structuralisme	11
2.1.1 Behavioralisme	11
2.1.2 Structuralisme	17
2.2 Toegepaste studies	19
2.2.1 Consumentensegmentatie	19
2.2.2 Woonmilieus	26
2.2.3 Woonfases	27
2.2.4 Bestse onderzoeken	28
2.3 Operationalisatie model	30
2.4 Indicatoren voor dit onderzoek	32
Hoofdstuk 3: Leefstijlgroepen	35
3.1 Starters	38
3.1.1 Dorpse starters	39
3.1.2 Stedelijke starters	39
3.2 Gezinnen	39
3.2.1 Dorpse gezinnen	39
3.2.2 Stedelijke gezinnen in het dorp	39
3.2.3 Agrarische gezinnen	40
3.2.4 Welgestelden	40
3.3 Senioren	41
3.3.1 Dorpse senioren	41
3.3.2 Stadse senioren	41
3.3.3 Senioren op het platteland	41
3.3.4 Welgestelden	41
3.4 Overzicht leefstijlgroepen	42

Hoofdstuk 4: Methodische verantwoording	43
4.1 Datacollectie	43
4.1.1 Enquête	43
4.2 Populatie	44
4.3 Steekproef	44
4.4 Representativiteit	46
4.4.1 Representativiteit chi-kwadraat-toets	47
4.5 Non-respons	51
Hoofdstuk 5: Resultaten per leefstijlgroep	52
5.1 Starters	53
5.1.1 Dorpse starters	53
5.1.2 Stedelijke starters	56
5.2 Gezinnen	58
5.2.1 Dorpse gezinnen	58
5.2.2 Stedelijke gezinnen in het dorp	61
5.2.3 Agrarische gezinnen	63
5.2.4 Welgestelden	66
5.3 Senioren	69
5.3.1 Dorpse senioren	69
5.3.2 Stadse senioren	72
5.3.3 Senioren op het platteland	74
5.4 Overzichtstabellen	76
Conclusie en aanbevelingen	79
Antwoord op de vraagstelling	79
Toekomst	84
Aanbevelingen	86
Literatuur	87
Bijlagen	90
Bijlage 1: Chi-kwadraat-toetsen	90
Bijlage 2: Interviews	93
Bijlage 3: Enquête	98
Bijlage 4: Resultaten per leefstijlgroep	106

Lijst van figuren

Figuur 2.1: Het stimulus-respons-principe
Figuur 2.2: Behavioralistisch model
Figuur 2.3: Schema van de verhuisbeslissing
Figuur 2.4: De relatie tussen de woningzoekende en de woningmarkt
Figuur 2.5: Mosaic-huishouden
Figuur 2.6: Mentality-model
Figuur 2.7: HBDI-Model
Figuur 2.8: BSR-model
Figuur 2.9: MBTI-model
Figuur 2.10: Mogelijke uitkomsten WIN-model
Figuur 2.11: Conceptueel model leefstijl en woonwensen/-behoeftes

Kaart 3.1: Ligging Best
Kaart 3.2: De wijken in de gemeente Best

Grafiek 5.1: Belangrijkheid voorzieningen volgens dorpse starters
Diagram 5.1: Overlast volgens dorpse starters
Grafiek 5.2: Belangrijkheid voorzieningen volgens stedelijke starters
Diagram 5.2: Overlast volgens stedelijke starters
Grafiek 5.3: Belangrijkheid voorzieningen volgens dorpse gezinnen
Diagram 5.3: Overlast volgens dorpse gezinnen
Grafiek 5.4: Belangrijkheid voorzieningen volgens stedelijke gezinnen in het dorp
Diagram 5.4: Overlast volgens stedelijke gezinnen in het dorp
Grafiek 5.5: Belangrijkheid voorzieningen agrarische gezinnen
Diagram 5.5: Overlast volgens agrarische gezinnen
Grafiek 5.6: Belangrijkheid voorzieningen volgens welgestelden
Diagram 5.6: Overlast volgens welgestelden
Grafiek 5.7: Belangrijkheid voorzieningen volgens dorpse senioren
Diagram 5.7: Overlast volgens dorpse senioren
Grafiek 5.8: Belangrijkheid voorzieningen stadse senioren
Diagram 5.8: Overlast volgens stadse senioren
Grafiek 5.9: Belangrijkheid voorzieningen volgens senioren op het platteland
Diagram 5.9: Overlast volgens senioren op het platteland

Lijst van tabellen

Tabel 2.1:	Overzicht gebruikte indicatoren
Tabel 3.1:	De drie woonfases gekoppeld aan de leefstijlgroepen
Tabel 4.1:	Verdeling aantal verspreide enquêtes
Tabel 4.2:	Respons uit de wijken
Tabel 4.3:	Respons per woningtype
Tabel 4.4:	Verwacht en geobserveerd aantal per wijk
Tabel 4.5:	Chi-kwadraat huidige woonwijk
Tabel 4.6:	Verdeling huur/koopwoningen
Tabel 4.7:	Chi-kwadraat verdeling huur/koopwoningen
Tabel 4.8:	Belangrijkheid winkels in de buurt per woonwijk
Tabel 4.9:	Leeftijdsverdeling steekproef
Tabel 5.1:	Aantallen en percentages leefstijlgroepen in de steekproef
Tabel 5.2:	Huidige situatie per leefstijlgroep
Tabel 5.3:	Wensen per leefstijlgroep
Tabel 6.1:	De leefstijlgroepen met hun belangrijkste kenmerken en woonwensen

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Achtergrond

De gemeente Best streeft ernaar, om aan de woonwensen van Bestenaren te voldoen, zodat de burgers niet naar andere gemeentes hoeven te verhuizen, wanneer ze niet meer tevreden zijn over hun huidige woning. De gemeente wil als het ware de woningvoorraad levensloopbestendig maken. In sommige gevallen willen mensen niet verhuizen, en zullen er aanpassingen aan de woning plaats moeten vinden. In de meeste gevallen echter, zal er naar een andere woning worden uitgekeken, en is verhuizen de beste optie.

1.1.1 Aanleiding

Deze scriptie is de uitkomst van een onderzoeksstage bij de gemeente Best in Noord-Brabant. Het betreft hier een kleine, dynamische gemeente, met ongeveer 30.000 inwoners.

Best is een zelfstandige gemeente in de regio Eindhoven. De omgeving kenmerkt zich door veel groen, waaronder het nationale landschap het Groene Woud. Een ander kenmerk van de regio is de aanwezigheid van veel werkgelegenheid. Door de groeiende economie is de verwachting dat de werkgelegenheid de komende jaren zal blijven toenemen. Best heeft als voordeel ten opzichte van andere randgemeentes van Eindhoven, dat het goed bereikbaar is en prima past in de infrastructuur van Noord-Brabant. Het dorp is niet alleen per trein goed bereikbaar met de spoorlijn Eindhoven - Den Bosch/Tilburg, maar ook per auto (door op- en afritten aan de snelwegen A2 en A58).

Vanuit deze gemeente kwam de vraag of de woningen in Best voldoende aansluiten bij de wensen van haar inwoners. In een ideale situatie kunnen Bestenaren binnen Best verhuizen, waarbij aan (de meeste van) hun woonwensen voldaan wordt.

Er is in Best (zoals in vrijwel elke gemeente) altijd al doorstroom op de woningmarkt geweest, waarbij Bestenaren die niet meer tevreden waren met hun huidige woning, op zoek gingen naar een andere woning in hun eigen dorp. De vraag is echter, of die dan aan de persoonlijke wooneisen voldoet, of dat die woning gekozen wordt, omdat deze het dichtst bij hun woonwensen komt; en dus het beste alternatief is.

De gemeente had geen goed beeld, of woningen voldoen aan de woonwensen van huidige en toekomstige bewoners. Om hier meer inzicht in te krijgen, had de gemeente het idee om de bevolking in te delen naar leefstijl. Hieraan kunnen dan de woonwensen gekoppeld worden. Wanneer dat gebeurt is, ontstaat er een beter beeld van de huidige situatie en de woonwensen die mensen hebben als ze hun woning willen veranderen of willen verhuizen.

Om een goede indeling te maken had de gemeente informatie verzameld over enkele modellen waarin leefstijlgroepen geformuleerd worden. De modellen vormen het uitgangspunt voor dit onderzoek. In Best zijn deze modellen nog niet eerder toegepast. Uiteraard bestaat er wel al veel informatie bij de gemeente over de inwoners, maar nog niet over de verschillende leefstijlen. Daarom worden deze modellen toegepast op de situatie in Best.

Dit onderzoek is er ten eerste op gericht, om de bevolking in te delen naar leefstijlen. Daarna zullen de leefstijlen aan de woonwensen gekoppeld worden.

De gemeente had eerst wel het doel om van alle Bestenaren woonwensen te verzamelen, maar doordat dit onderzoek aan tijd en geld gebonden was, leek een steekproef de beste optie.

1.1.2 Belang onderzoek

Onze samenleving is de laatste jaren steeds meer geïndividualiseerd. Dergelijke ontwikkelingen kunnen grote gevolgen hebben voor de doorstroom binnen de woningvoorraad.

Een voorbeeld hiervan is dat senioren een aantal jaren geleden het liefst in een kleine woning met zorg woonden. Tegenwoordig kiest men ervoor om zo lang mogelijk in de huidige woning te blijven, eventueel met aanpassingen zoals bijvoorbeeld het installeren van een traplift of het aanpassen van de badkamer. Er kan gesproken worden van een trend, dat senioren tegenwoordig zo lang mogelijk zelfstandig willen blijven wonen (zie Hendrixen, 2007). Dit komt (deels) door de individualisering van de maatschappij. Ook binnen Best zijn dergelijke trends waarneembaar.

Het is hierdoor steeds moeilijker geworden, om woonwensen van mensen aan één factor zoals leeftijd te koppelen. Daarom is het belangrijk meerdere factoren aan elkaar te koppelen. In dit onderzoek wordt daarom naar meerdere factoren gekeken. Leeftijd is in dit onderzoek absoluut een belangrijke factor, maar zeker niet de enige. Factoren als inkomen en betrokkenheid en verbondenheid met Best worden ook meegenomen.

Een bijkomende ontwikkeling in Best is het feit, dat de gemeente met andere gemeentes in de regio Eindhoven heeft afgesproken, dat Best een deel van de groeiende vraag naar woningen in de regio opvangt. Hiervoor worden, zowel momenteel als in de toekomst, nieuwe woningen gerealiseerd. In deze nieuwe woningen komen niet alleen mensen van buiten Best te wonen, maar ook een deel van de huidige bewoners van Best.

De gemeente ziet het als haar taak om onderzoek te doen naar de huidige woonwensen. Met deze wensen kan dan niet alleen rekening gehouden worden bij de bouw van nieuwe woningen, maar ook met wensen van de nieuwe bewoners van de (eventueel) vrijgekomen woningen. Een woning die vrijkomt met een traplift is op die manier bijvoorbeeld goed toegankelijk voor nieuwe bewoners die slecht ter been zijn.

Alle Bestenaren hebben verschillende woonwensen en woonbehoeftes. Met individuele wensen kan de gemeente niet efficiënt werken. Er moet structuur aangebracht worden. Daarom zullen de Bestenaren geclusterd worden. Dit wil zeggen dat ze ingedeeld worden naar leefstijlgroep. Om tot een goede indeling van leefstijlgroepen te komen, wordt naar verschillende indicatoren gekeken. Om dit te kunnen realiseren worden eerdere onderzoeken bestudeerd. Deze zijn echter vaak toegespitst op individuele casussen (bijvoorbeeld een particulier bedrijf dat haar product wil verkopen). Hiervoor zijn (consumenten)segmentatiemodellen ontwikkeld. Deze modellen zijn maar deels bruikbaar voor dit onderzoek. Daar komt bij, dat veel informatie uit dergelijke onderzoeken niet openbaar is. Dit komt met name, doordat de onderzoeken door particuliere bedrijven uitgevoerd zijn. Die willen niet dat hun gegevens bij concurrenten terecht komen.

Er zijn maar weinig onderzoeken gedaan naar woonwensen en woonbehoeftes waarbij de overheid de aanbodzijde vertegenwoordigt. Er bestaan wel onderzoeken naar de woonbehoeftes van burgers in een enkele gemeente. Deze zijn echter toegespitst op die betreffende gemeente, en daardoor slechts voor een klein deel bruikbaar voor de gemeente Best.

Ook op nationaal niveau is er (nog) niet veel onderzoek op dit gebied gedaan. Wel zijn theorieën ontwikkeld die deels bruikbaar zijn voor dit onderzoek. Het betreft hier verhuistheorieën en typeringen in woonomgevingen.

Voor dit onderzoek is informatie gehaald uit alle genoemde theorieën. Deze informatie is daarna toegepast op de 'casus' Best.

De resultaten van dit onderzoek kunnen wellicht ook voor andere gemeentes bruikbaar zijn. Het is goed denkbaar, dat de gevonden leefstijlen en woonwensen ook in andere gemeentes aanwezig zijn. Omdat elke gemeente anders is, zullen de resultaten uiteraard niet één op één overgenomen kunnen worden. Daarnaast kan dit onderzoek andere gemeentes hulp bieden bij het kiezen van een geschikte onderzoeksmethode voor dergelijk onderzoek. Dit onderzoek is dus wellicht ten dele theorievormend en kan als leidraad gebruikt worden door andere gemeentes die een dergelijk onderzoek uit willen voeren.

1.2 Doel

Zoals eerder aangegeven, wil de gemeente Best meer inzicht krijgen in de leefsituatie en woonbehoeftes van de inwoners van de gemeente. Zij hoopt daardoor een beter sturend en faciliterend beleid te kunnen voeren op het vlak van woonbehoeftes en woonwensen. Dit onderzoek is bedoeld om de gemeente meer inzicht te geven in deze materie. Daarvoor is het noodzakelijk om de aanwezige leefstijlen en woonwensen te onderscheiden en te inventariseren. Daarna wordt er gezocht naar verbanden tussen de leefstijlgroepen en woonwensen.

De doelstelling van dit onderzoek kan als volgt geformuleerd worden:

Op basis van leefstijlen in Best de aanwezige woonwensen en woonbehoeftes inventariseren en eventuele verbanden tussen leefstijl en woonwens bloot te leggen, teneinde inzicht te verschaffen in de leefstijlbestendigheid van de Bestse woningvoorraad.

Om de doelstelling te kunnen bereiken worden eerst leefstijlen onderscheiden en de aanwezige woonwensen/behoeftes geïnventariseerd. Aan de hand van de resultaten, wordt er gekeken of er verbanden zijn tussen leefstijlen en woonwensen. Er wordt vanuit gegaan dat er samenhang is tussen leefstijl en woonwensen, en dat de leefstijlen en woonwensen samengevoegd kunnen worden. Dit wil zeggen dat de ene groep andere woonwensen heeft dan de andere. Er zal uiteraard ook overlap zijn in de wensen tussen de groepen.

Als er een duidelijk beeld is ontstaan van de aanwezige leefstijlgroepen en de woonwensen van de groepen is het voor de gemeente makkelijker haar beleid beter aan te laten sluiten op de wensen van de bevolking.

1.3 Vraagstelling

Om de doelstelling van dit onderzoek te kunnen realiseren, is de onderstaande vraagstelling geformuleerd. Het antwoord op deze vraagstelling levert dan 'handvatten' aan de gemeente, waarmee zij haar beleid beter kan aanpassen op de woonwensen van de burgers.

De vraagstelling van dit onderzoek luidt als volgt:

- Welke leefstijlgroepen en woonwensen/behoefte zijn in Best aanwezig, én is er een verband tussen deze twee?

Eerst wordt er gezocht naar leefstijlen en woonwensen, daarna wordt er gekeken of er samenhang is tussen deze twee.

In deze vraagstelling zitten enkele begrippen, die op verschillende manieren uitgelegd kunnen worden. Daarom zijn ze afgebakend voor dit onderzoek.

Het begrip levensstijl heeft betrekking op de identiteit die iemand zich, al dan niet bewust aangemeten heeft. Iemands levensstijl toont overeenkomsten met sommige andere mensen, en verschilt van anderen. Daardoor kan een verdeling in groepen gemaakt worden, wanneer naar bepaalde kenmerken gekeken wordt. In de literatuur zijn al eerder verdelingen naar leefstijl gemaakt. Deze zullen, indien mogelijk, toegepast worden op de situatie in Best.

Onder woonwensen en woonbehoeftes worden in dit onderzoek de wensen en behoeftes verstaan, die betrekking hebben op de woning zelf, zoals het woningtype en het aantal aanwezige slaapkamers. Daarnaast zijn er ook een aantal wensen, die betrekking hebben op de woonomgeving. Hierbij wordt gekeken of mensen bepaalde aspecten belangrijk vinden, zoals groen in de straat of de buurt, een bushalte of station op loopafstand en andere buurtvoorzieningen.

Omdat er niet in een keer een antwoord gegeven kan worden op de vraagstelling, is deze onderverdeeld in de volgende (sub)vragen:

1. Welke leefstijlgroepen zijn in Best waarneembaar?
2. Wat zijn de woonwensen/behoefte van de Bestenaren?
3. Is er samenhang tussen de leefstijlgroepen en de woonwensen?

De antwoorden op de subvragen zijn verdeeld over verschillende hoofdstukken. In het tweede en derde hoofdstuk wordt een antwoord gegeven op de vraag welke leefstijlgroepen in Best aanwezig zijn. Hiervoor is gebruik gemaakt van literatuur die beschikbaar was. In hoofdstuk vijf worden deze leefstijlgroepen verder toegelicht en aan de woonwensen gekoppeld. Om de woonwensen te inventariseren is een survey-onderzoek opgezet. Omdat dit onderzoek in enkele maanden uitgevoerd moest worden, is gekozen om een steekproef te nemen uit de Bestse bevolking.

De resultaten van het survey-onderzoek zijn zorgvuldig geanalyseerd en de belangrijkste resultaten zijn in hoofdstuk vijf terug te vinden. Er is vooral gekeken of de geformuleerde leefstijlgroepen daadwerkelijk in de steekproef terug te vinden zijn en dus in Best aanwezig zijn. Tevens is er gekeken welke woonwensen de Bestenaren hebben. Verderop in hoofdstuk vijf wordt gekeken of er samenhang is tussen de verschillende leefstijlgroepen en de woonwensen.

Uiteindelijk wordt er in de conclusie een volledig antwoord gegeven op de gehele vraagstelling.

1.4 Methoden

Om een antwoord te kunnen geven op de geformuleerde vraagstelling, zijn verschillende onderzoeksmethoden gebruikt. Dit was nodig, om inzicht te krijgen in de bestaande leefstijlgroepen, die dan toegepast kunnen worden op de Bestse situatie. Daarnaast moesten de woonwensen geïnventariseerd worden.

Om dit te kunnen doen is ten eerste literatuur bestudeerd. Hiervoor zijn allereerst een aantal wetenschappelijke theorieën bestudeerd, die het karakter van het menselijk handelen beschrijven.

Daarnaast zijn bestaande segmentatiemodellen bestudeerd. Dit zijn modellen, waarin consumenten naar kenmerken verdeeld zijn. In deze modellen wordt gekeken naar *“geografische kenmerken, demografische kenmerken, socio-economische kenmerken en psycho-grafische kenmerken”* (Koopmans, 1997). Indicatoren hiervoor zijn bijvoorbeeld (woon)wijk, leeftijd en inkomen. Omdat niet alle kenmerken even belangrijk zijn, wegen sommige indicatoren zwaarder dan andere.

Naast deze segmentatiemodellen zijn ook andere theorieën bestudeerd. Dit zijn verhuistheorieën en onderzoeken naar woonmilieus en woonfases. Op de vierde plaats zijn eerdere onderzoeken bestudeerd die specifiek over de inwoners van Best gingen. Hierbij kwamen de woonwensen en woonbehoeftes alleen zijdelings aan bod. Deze zijn uitgevoerd door de gemeente Best en het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE).

Tijdens het bestuderen van deze modellen en theorieën was sprake van documentanalyse.

Er is gekozen om uit de populatie een steekproef te nemen. Hiervoor is gekozen, omdat wanneer een relatief klein deel van de gehele populatie ondervraagd is, vaak al een betrouwbaar beeld geschetst kan worden van de hele populatie (zie Vennix, 2001, p. 117). Via generalisatie vanuit de steekproef kunnen namelijk uitspraken over de totale populatie gedaan worden (zie Vennix, 2001, p. 117).

De theoretische populatie in dit onderzoek bestond uit alle huishoudenhoofden van Best. Omdat huisgenoten over het algemeen in dezelfde leefstijlgroep horen, bestaat de operationele populatie in dit onderzoek uit alle hoofden van de huishoudens in Best. Er wordt dus niet verder gekeken naar andere bewoners dan de huishoudenhoofden van een woning.

Als waarnemingsmethode bij dit survey-onderzoek is gekozen voor een enquête. Het betreft hier een schriftelijke enquête. Deze enquête is onder de operationele populatie verspreidt. Er is eerst gekeken naar het aantal huishoudens per woonwijk. Aan de hand van deze gegevens is een bepaald percentage van het totale aantal enquêtes per wijk verspreid. Er kan door deze onderverdeling naar wijken gesproken worden van een evenredig gestratificeerde steekproef (Vennix, 2001, p. 120).

De antwoorden die de respondenten gegeven hebben, zijn kwantitatief verwerkt. Met deze gegevens uit de enquête zijn verbanden gezocht tussen respondenten. Hierdoor kan er gekeken worden of er verbanden zijn tussen de leefstijlgroepen en de woonwensen.

1.5 Opzet scriptie

Het onderzoek dat in deze scriptie gepresenteerd wordt, is verdeeld in twee delen. Het eerste deel bestaat uit literatuurstudie (hoofdstuk twee). In hoofdstuk drie wordt de literatuur toegepast op Best. Daarna volgt deel twee; het survey-onderzoek. Dit onderzoek wordt in hoofdstuk vier toegelicht en in hoofdstuk vijf volgen de resultaten hiervan.

Zoals gezegd, komt in hoofdstuk twee de theoretische achtergrond van dit onderzoek aan bod. Hierbij worden eerst enkele wetenschappelijke, filosofische theorieën behandeld. Het betreft het behaviorisme en het structuralisme. Het behaviorisme gaat uit van percepties van mensen, het structuralisme gaat uit van structuren waar mensen in 'vast' zitten. Daarnaast wordt er ook gekeken naar de behoeftepiramide van Maslow.

Ook komen in het tweede hoofdstuk theorieën aan bod, die bij eerdere onderzoeken gebruikt zijn. Dit zijn meer toegepaste studies, met een meer 'praktisch' karakter dan de wetenschappelijke, filosofische theorieën, die meer 'theoretisch' van aard zijn. Theorieën die hierbij van belang zijn, zijn consumentensegmentatiemodellen en de verdeling in woonfases en woonmilieus.

Al deze theorieën zijn gebruikt om een verdeling naar Bestse levensstijlen te maken.

In het derde hoofdstuk worden de leefstijlgroepen besproken, die aan de hand van de verschillende theorieën onderscheiden zijn. Hiervoor is vooral gekeken naar de werkwijze van de makers van de consumentensegmentatiemodellen, en de verdeling in woonfases.

Het vierde hoofdstuk gaat dieper in op de methodes die gebruikt zijn bij het survey-onderzoek. Ten eerste wordt de uitvoering van de steekproef uitgelegd. Hiervoor is de eerder genoemde enquête opgesteld. Daarnaast wordt er stil gestaan bij de betrouwbaarheid en representativiteit van de genomen steekproef. Punten waar naar gekeken wordt zijn onder andere of de steekproef een goede afspiegeling geeft van de totale populatie en of de vragen in de enquête goed begrepen zijn.

Hoofdstuk vijf geeft de resultaten van de steekproef weer. De woonwensen worden onderscheiden, en er wordt gekeken of de leefstijlgroepen inderdaad in Best te vinden zijn. Daarna worden, voor zover mogelijk, verbanden gelegd tussen de leefstijlgroepen en de woonwensen. Dit hoofdstuk eindigt met een overzichtstabel, met alle leefstijlgroepen en hun belangrijkste wensen in één tabel.

De scriptie eindigt met een conclusie en aanbevelingen. Hierin wordt een antwoord gegeven op de vraagstelling, zoals die eerder in paragraaf 1.3 behandeld is. Daarnaast worden er per leefstijlgroep enkele aanbevelingen gedaan.

Hoofdstuk 2: Theoretisch kader

Dit hoofdstuk gaat dieper in op theorieën over leefstijlen. Eerst worden twee wetenschappelijke, filosofische theorieën behandeld. Dit zijn het behaviorisme en het structuralisme. Deze theorieën hebben een belangrijke rol gespeeld bij het denken over leefstijlgroepen en woonwensen. Ook komt de fundamenteel wetenschappelijke tegenstelling tussen het behaviorisme en het structuralisme aan bod.

Naast de filosofische theorieën worden een aantal toegepaste studies behandeld. Deze studies zijn specifiek ontwikkeld voor onderzoek naar leefstijlen. Belangrijke aspecten hieruit zijn gebruikt als basis voor dit onderzoek.

Ook zijn er onderzoeksverslagen bestudeerd die betrekking hebben op de Bestse situatie. Dit betreft vooral onderzoeken die uitgevoerd zijn door, of in opdracht van de gemeente Best en het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE).

Uit alle bovengenoemde theorieën worden indicatoren gebruikt, die samen dit onderzoek vormen en specifiek betrekking hebben op de Bestse situatie. Aan het eind van dit hoofdstuk worden de indicatoren in vijf groepen 'gegoten'. Deze vijf groepen worden daarbij uitgelegd. Alle gebruikte indicatoren worden in hoofdstuk vier geoperationaliseerd tot vragen die respondenten voorgelegd kunnen worden.

Hoofdstuk twee eindigt met een model waarin te zien is welke groep indicatoren uit welke theorie gehaald is.

2.1 Filosofische theorieën; behaviorisme en structuralisme

Het behaviorisme en het structuralisme zijn wetenschappelijke, filosofische stromingen. Beide stromingen worden in de geografie gebruikt. In dit onderzoek kunnen ze helpen bij het onderscheiden van leefstijlen en het bekijken van woonwensen. Het structuralisme is het best geschikt om leefstijlen te onderscheiden. Het behaviorisme wordt in dit onderzoek gebruikt om de woonwensen te bekijken.

2.1.1 Behaviorisme

In de twintigste eeuw kregen wetenschappers steeds meer inzicht in de werking van het menselijke brein. Er kwam bijvoorbeeld het behaviorisme op. Deze stroming wordt onder andere in de geografie toegepast. Er wordt daarbij een link gelegd tussen de geografie en de psychologie.

Het behaviorisme gaat uit van het stimulus-respons-principe; er wordt een levend wezen een stimulus gegeven, waarna een respons volgt. De respons is dan het (menselijke) gedrag, bestaande uit een reflex. Behavioristen gaan ervan uit dat wat er tussen de stimulus en de respons gebeurt (het 'denken') een soort 'blackbox' is. Hierbij wordt dus alleen het waarneembare gedrag van mensen bestudeerd (zie Leezenberg et al, 2001, p. 61). Dit leidt tot het volgende model:

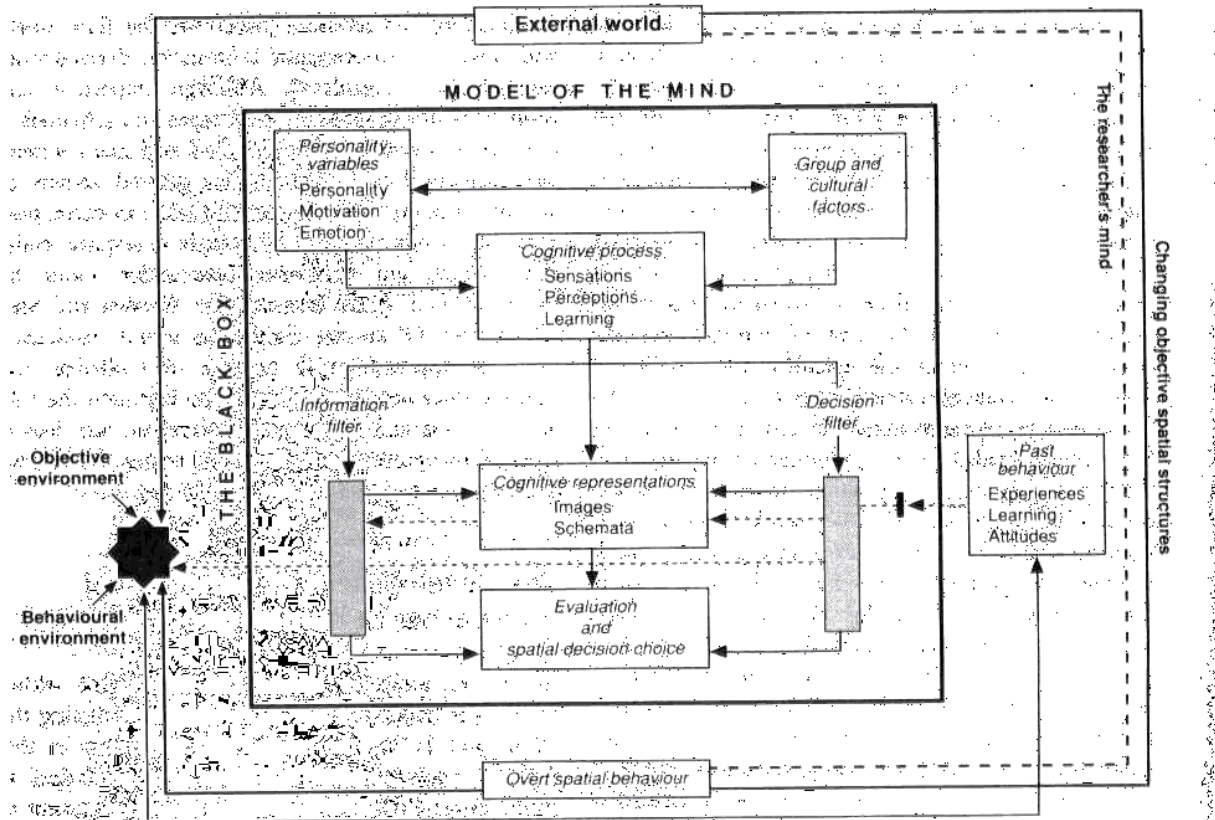

Figuur 2.1: Het stimulus-respons-principe
Naar: Thurstone, 1923

Later kregen wetenschappers steeds meer inzicht in het menselijke brein, waardoor het behaviorisme uitgebreid werd. Hierdoor ontstond het behaviorisme. Ook hierbij wordt het menselijke gedrag en denken bestudeerd. De 'blackbox' uit het behaviorisme wordt bij deze stroming als het ware opengemaakt. Er wordt ook gekeken hoe mensen de omgeving zien; wat de 'perceptie' van de omgeving is.

Deze 'uitbreiding' op het behaviorisme is ontstaan, omdat wetenschappers er achter kwamen dat mensen zich ook aanpassen aan de omgeving. Er is als het ware een evolutie in gedrag. Men neemt daarbij de informatie die men uit het verleden heeft mee.

Doordat wetenschappers meer gingen nadenken over wat er zich in het menselijk brein afspeelt, zijn de modellen die vanuit behavioristische denkwijze ontstaan zijn, ingewikkelder dan het in figuur 2.1 weergegeven behavioristische model. Een voorbeeld van een behavioralistisch model is in figuur 2.2 weergegeven.

Figuur 2.2: Behavioralistisch model
Bron: Walmsley & Lewis, 1993, p. 10

In dit figuur wordt de 'blackbox' als het ware opengebroken en bestudeerd. Het wordt duidelijk dat het gedrag niet alleen maar een reflex is, een gevolg van de stimulus. In dit model is duidelijk te zien dat het waarneembare gedrag door veel verschillende factoren bepaald wordt, zoals perceptie. Deze factoren zetten processen in de hersenen in gang, die uiteindelijk leiden tot waarneembaar gedrag.

Andere voorbeelden van behavioralistische modellen zijn de 'Theory of planned behaviour' van Ajzen en Fishbein (Ajzen et al, 1975) en time-geography (Hägerstrand, 1970). Ook in deze modellen wordt het waarneembare gedrag bepaald door allerlei 'processen' die zich in de hersenen afspelen. Een model dat bij het behaviorisme aansluit en bij dit onderzoek gebruikt wordt, is het schema van de verhuisbeslissing (Scholten et al, 1986, p. 16). Hier wordt later dieper op ingegaan. In al deze modellen wordt niet meer alleen naar de stimulus uit het behaviorisme gekeken, maar ook naar andere factoren die gedrag beïnvloeden.

Deze nieuwe manier van denken over het menselijke brein kan samengevat worden in de volgende definitie van het behaviorisme:

"[Behavioralism is the] Psychology underpinning individual spatial behaviour that has emphasized the role of cognitive and decision-making factors that intervene in the relations between a multi-dimensional environment and human actions." (Johnston et al, 2006, p. 42)

Bij dit onderzoek wordt vooral gekeken naar de drie belangrijkste elementen uit het behaviorisme:

- Cognitie; Datgene dat men weet van een bepaalde situatie.

De cognitie hangt onder andere af van wat men weet via andere mensen in de omgeving en wat men geleerd heeft over een bepaalde situatie. Om de cognitie te vormen zijn zowel het individu zélf als de omgeving van belang (zie Walmsley et al, 1993, p. 69). Individuen halen namelijk informatie uit de omgeving. Soms wordt die informatie ook gebruikt, soms niet. De informatie wordt gefilterd zoals in figuur 2.2 te zien is. In de figuur wordt dat het 'information filter' genoemd.

Ook is eerder gedrag soms van belang. Want wanneer men al een keer een zelfde situatie meegemaakt heeft, dan heeft men extra informatie over die situatie. Men weet bijvoorbeeld al welke de consequenties zullen volgen wanneer een bepaalde handeling uitgevoerd wordt.

- Perceptie; hoe ziet men die bepaalde situatie.

Dit is afhankelijk van wat men van die situatie weet (de cognitie). De perceptie wordt onder andere bepaald door de manier waarop mensen met de omgeving interacties hebben met de omgeving en welke beelden mensen van de omgeving onthouden (zie Walmsley et al, 1993, p. 68).

De perceptie kan veranderen, doordat mensen in de loop van de tijd nieuwe informatie vergaren die hun perceptie kan veranderen. Gewoontes kunnen er echter ook voor zorgen dat het gedrag niet veranderd wanneer men nieuwe informatie heeft.

- Actie; men besluit aan de hand van cognitie en perceptie op een bepaalde manier te handelen.

De actie is het daadwerkelijke menselijke gedrag. Dit gedrag is het enige element dat waargenomen kan worden. De behavioristen zijn vooral geïnteresseerd in het gedrag van mensen, maar behavioristen verdiepen zich ook in de 'blackbox'.

In dit onderzoek wordt niet zozeer gekeken naar wat mensen weten van een bepaalde situatie (de cognitie), maar meer naar de perceptie die mensen hebben en de daaruit volgende actie. De cognitie wordt als een gegeven beschouwd dat de perceptie en de actie beïnvloedt. Woonwensen zijn weliswaar afhankelijk van wat men ervan weet (cognitie), maar tijdens dit onderzoek zijn we veel meer benieuwd hoe mensen naar bepaalde situaties kijken (de perceptie). Dit houdt bijvoorbeeld in of mensen al dan niet tevreden zijn met een bepaalde situatie waarin zij verkeren.

Met de redenering van het behaviorisme wordt tijdens dit onderzoek gekeken naar de tevredenheid van mensen over hun woning en woonomgeving. Men weet iets over de huidige woonsituatie. De perceptie van de huidige woonsituatie is hierbij van belang. Bij deze perceptie spelen een groot aantal factoren een rol. Als deze factoren samen een negatieve perceptie vormen, dan kan dat leiden tot een actie; mensen willen iets wel of niet aanpassen (zie de uitkomsten van figuur 2.3).

Scholten et al (1986, p. 16) hebben dit principe toegepast op verhuisbeslissingen, en er een heel schema van gemaakt, zie figuur 2.2. Wanneer we dieper ingaan op dit figuur, dan kunnen we het schema als volgt toepassen bij dit onderzoek:

Een overheidsinstelling (in dit geval de gemeente Best) wil het functioneren van de markt inventariseren (en eventueel beïnvloeden). Dit is weergegeven in het bovenste vlak in de figuur. Daarvoor is informatie nodig over zowel de huidige situatie als de wensen.

Eerst wordt er gekeken naar vaststaande feiten over individuen (A1 tot en met A3 in de figuur). Het is mogelijk om deze feiten te bundelen in groepen (bijvoorbeeld op basis van demografische kenmerken zoals leeftijd en inkomen).

Daarna wordt gekeken naar de huidige woonsituatie (B1 tot en met B5 in de figuur) en de woonwensen en woonbehoeftes (C1 tot en met C5 in de figuur).

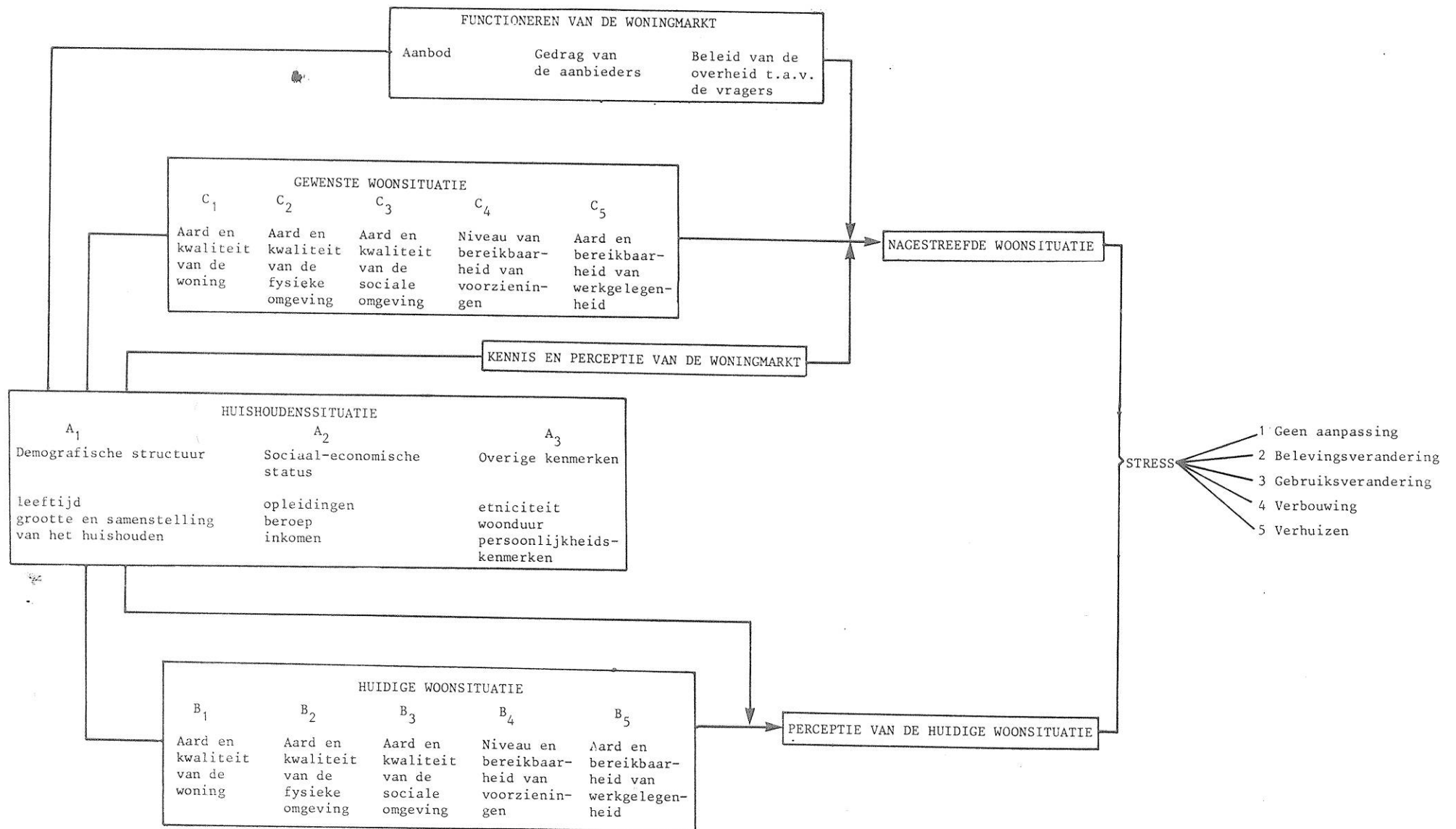
De individuele mensen hebben zowel kennis (informatie) als percepties als gewoontes (dit laatste element is in de figuur overigens niet terug te vinden) over de nagestreefde woonsituatie. Door de kennis en de percepties (en de niet weergegeven gewoontes) wordt een beslissing genomen (het zichtbare gedrag). Dit kan betekenen dat er niks gebeurt (geen aanpassing), een belevingsverandering, een gebruiksverandering, verbouwen van de huidige woning of verhuizen.

Van de vijf uitkomsten is de eerste ('geen aanpassingen') in dit onderzoek niet zo interessant, want er gebeurt dan niets. Er is dan dus geen gedrag zichtbaar. De tweede optie (een belevingsverandering) is moeilijk te meten, omdat dit vaak niet tot zichtbaar gedrag leidt. Daarom zal ook aan deze optie niet veel aandacht geschonken worden in dit onderzoek. Datzelfde geldt voor de derde optie (een gebruiksverandering). De vierde optie (verbouwen) zal meer aandacht krijgen dan de eerste drie, maar niet alle aandacht, omdat we ons bij dit onderzoek focussen op woonwensen bij verhuizen. Er zal wel gekeken worden of respondenten het liefst hun woning aan willen passen, om er op die manier zo lang mogelijk te kunnen blijven wonen.

In dit onderzoek zal vooral gekeken worden naar de laatste optie; verhuizen. Er wordt enerzijds gekeken naar de motieven van mensen om te (willen) verhuizen, en anderzijds naar hun woonwensen wat betreft de nieuwe woning. Of mensen tevreden zijn met hun woning en woonomgeving kan afgeleid worden van de antwoorden die respondenten geven. Om van deze tevredenheid een goed beeld te krijgen zijn een aantal indicatoren gebruikt die Scholten et al (1986) ook gebruiken in hun schema. Ook wordt er gekeken naar de aard en kwaliteit van de sociale en fysieke woonomgeving. De sociale woonomgeving wordt uitgewerkt in indicatoren, zoals het contact dat mensen hebben met buurtbewoners. De fysieke woonomgeving wordt uitgewerkt in indicatoren als de aanwezigheid en belangrijkheid/tevredenheid over fysieke voorzieningen, zoals scholen en winkels.

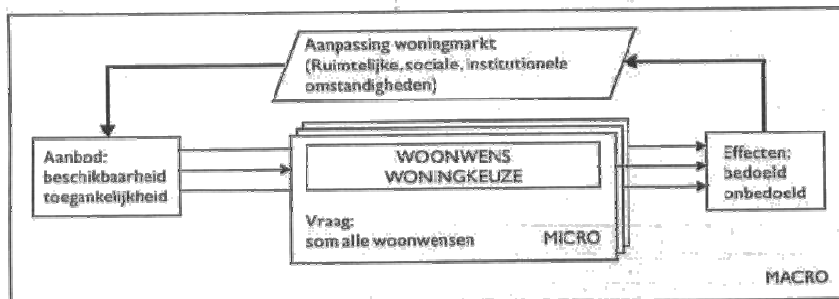
Deze factoren bepalen voor een groot deel de perceptie van de huidige woonsituatie. Hieruit kan afgeleid worden of de verhuisgeneigdheid bij mensen groot of klein is.

Naast de woonomgeving wordt ook gekeken naar de woonwensen met betrekking tot de woning zelf. Hierbij moet gedacht worden aan wensen met betrekking tot het gewenste woningtype en het aantal slaapkamers dat de respondenten wensen.

Figuur 2.3: Schema van de verhuisbeslissing
 Bron: Scholten et al, 1986, p. 16

Als er daadwerkelijk voor gekozen wordt om te gaan verhuizen, dan ligt er aan het aspect verhuizen zelf ook weer een aantal motieven ten grondslag. Goetgeluk (1997) bekijkt de relatie tussen de “*individuele woningkeuze en de woningmarkt als een systeem waarin vraag en aanbod elkaar vinden.*” Aan de hand daarvan maakt hij het volgende model:

Figuur 2.4: De relatie tussen de woningzoekende en de woningmarkt
Bron: Goetgeluk, 1997, p. 14

De woonwensen die in dit onderzoek centraal staan zijn in dit model weergegeven als het ‘microniveau’. Dit microniveau krijgt daarom de meeste aandacht en wordt in hoofdstuk vijf (indien mogelijk) gekoppeld aan de leefstijlgroepen.

Naast de woonwensen zijn ook de beschikbaarheid en toegankelijkheid van een woning belangrijk. Dit sluit aan bij Brounen et al (2006, p. 1), die spreken over de betaalbaarheid, toegankelijkheid en waarschijnlijkheid van het verhuisgedrag.

Het is namelijk logisch dat woningen ook beschikbaar en toegankelijk moeten zijn, om er naar toe te kunnen verhuizen. Woningen komen beschikbaar wanneer de oude bewoners verhuizen, of wanneer nieuwe woningen gebouwd worden. Om iets te kunnen zeggen over de beschikbaarheid en toegankelijkheid van woningen wordt in dit onderzoek gekeken of de woonwensen van sommige leefstijlgroepen aansluiten bij de huidige woningen van andere leefstijlgroepen. Als deze twee op elkaar aansluiten, kan er doorstroom op de woningmarkt plaatsvinden.

De betaalbaarheid van woningen heeft vooral te maken met de prijzen van de woningen. De als maar stijgende woningprijzen in Nederland kunnen er in de toekomst toe leiden dat de gewenste woningen niet betaalbaar zijn voor mensen. Dit probleem geldt vooral voor starters op de woningmarkt. In paragraaf 2.2.4 komt dit probleem uitgebreid aan de orde.

Wanneer woningen beschikbaar en toegankelijk zijn, wordt het waarschijnlijker dat mensen daadwerkelijk gaan verhuizen. De resultaten die dit onderzoek op gaan leveren zeggen iets over de waarschijnlijkheid van het toekomstige verhuisgedrag. Dit zal bekeken worden door te onderzoeken of mensen geneigd zijn om te gaan verhuizen.

Ook wordt er tijdens dit onderzoek gekeken naar de huishoudensituatie die beschreven wordt in figuur 2.3. De huishoudensituatie komt terug in paragraaf 2.2.1, omdat die aansluit bij de indicatoren die gebruikt worden bij de consumentensegmentatiemodellen.

Vanuit behavioralistisch oogpunt is in dit onderzoek enerzijds gekeken of mensen tevreden zijn over de verschillende aspecten van de woonomgeving, en anderzijds of men de aspecten belangrijk vindt in de woonomgeving. Daarbij is het doel om menselijk gedrag te voorspellen. In dit gedrag wordt daarom gezocht naar vaste patronen. Om vaste patronen in gedrag te kunnen herkennen, moeten veel mensen geobserveerd worden.

Een veel gebruikte onderzoeksmethode bij het behaviorisme is daarbij het observeren van individuele mensen, om het gedrag van mensen te zien en te kunnen begrijpen.

Daarvoor wordt vaak gebruik gemaakt van een enquête. Deze onderzoeksmethode wordt in dit onderzoek overgenomen.

2.1.2 Structuralisme

Deze filosofische stroming is ontstaan uit de taalwetenschap, en in het bijzonder vanuit de ideeën van de Zwitserse taalkundige Ferdinand de Saussure (zie Leezenberg et al, 2001, p. 158). De achterliggende gedachte is dat *“sociale en andere verschijnselen verklaard kunnen worden vanuit structuren of gegevenheden die buiten het subject staan en dus ‘objectief’ te noemen vallen”* (Leezenberg et al, 2001, p. 158). Voorbeelden van dergelijke structuren zijn taal, culturen en instituties zoals nationale staten (zie Leezenberg et al, 2001, p. 159).

Deze structuren bestaan uit een sociaal systeem van regels en wetten (Peet, 1998, p. 116). De regels en wetten bepalen de mogelijkheden en onmogelijkheden om menselijk gedrag ‘uit te voeren’. De gebruikers kennen de regels en wetten van de structuren. Daardoor kunnen ze er mee communiceren en begrijpen ze elkaar.

Het structuralisme bestudeert de achterliggende sociale tekens (‘signs’) achter de woorden en gebaren die mensen gebruiken (zie Jacobs, 1993, p. 336). Aan de hand van de tekens verwachten structuralisten de achterliggende structuur te ontdekken. Gedrag is daarbij volgens structuralisten slechts een *“bijverschijnsel van de achterhaalde structuren zelf”* (Leezenberg et al, 2001, p. 174-175). De structuren zelf zijn dus veel belangrijker dan waarneembaar gedrag. Deze opvatting staat lijnrecht tegenover de opvattingen uit het behaviorisme, waarbij juist het waarneembare gedrag belangrijk geacht wordt.

Vanaf 1970 zijn deze structuralistische ideeën toegepast in de geografie. Er wordt aangenomen dat het gedrag van individuen gestuurd wordt door structuren. Mensen zijn zich soms wel en soms niet bewust van deze structuren. Een voorbeeld van bewust zijn is het gaan stemmen bij verkiezingen. Men staat dan immers stil bij democratie, waarbij het uitbrengen van een stem een verandering teweeg kan brengen. Een voorbeeld van het onbewust zijn van structuren, dat vaker genoemd wordt, is het eerder genoemde gebruik van taal (Peet, 1998, p. 117). Men begrijpt taal pas, wanneer men de achterliggende sociale betekenis van een woord kent (Peet, 1998, p. 115).

Dit bewust en onbewust zijn van structuren komt ook in dit onderzoek naar voren. Een toegepast voorbeeld is de keuze van een auto. Men koopt een andere auto dan bijvoorbeeld de buurman heeft, omdat men iets anders wil dan de buurman. Anderen kopen juist dezelfde auto, omdat ze wél met de buurman geassocieerd willen worden. Dergelijk gedrag komt voort uit achterliggende structuren, waar variërend bewust- en onbewust zijn in bestaat.

Het structuralisme is ook bruikbaar bij dit onderzoek, omdat hierin gezocht wordt naar dergelijke (niet altijd zichtbare) structuren. De leefstijlgroepen die onderscheiden worden zijn in dit geval de structuren. Deze leefstijlen kunnen zowel bewust als onbewust aangemeten zijn.

Om een goed beeld van de leefstijlen te krijgen wordt zoals gezegd gekeken naar meerdere indicatoren. Voorbeelden van dit soort indicatoren zijn leeftijd, inkomen, (huidige) woonwijk en autobezit. Er kan met deze indicatoren een onderscheid gemaakt worden tussen rijk en arm, oud en jong en dorpsgericht/stadsgericht en plattelandsggericht. Er ontstaan dan leefstijlen. Jonge, arme dorpsgerichte mensen of oude, rijke plattelandsggerichte mensen zouden voorbeelden kunnen zijn van leefstijlen. Er wordt naar meerdere indicatoren gekeken, in de hoop dat de leefstijlen die geformuleerd worden een goede afspiegeling vormen van de werkelijke situatie; de totale bevolking.

Om leefstijlen te herkennen wordt in dit onderzoek gekeken naar demografische kenmerken van mensen, zoals die beschreven zijn in de huishoudensituatie van figuur 2.2, en de indicatoren die in paragraaf 2.2.1 aan bod gaan komen. Aan de hand van deze (grote) groep van indicatoren worden de leefstijlgroepen geformuleerd. De leefstijlen zelf zijn dan de structuren uit het structuralisme. Deze beïnvloeden de individuele mensen, maar het is ook mogelijk dat de individuen de structuur veranderen.

De veranderingen voltrekken zich volgens structuralisten voornamelijk doordat ook de tijdsgeest verandert. Wanneer mensen ouder worden, worden mensen zich namelijk bewust van sommige aspecten in de structuur. Een voorbeeld hiervan is de klimaatverandering. Doordat er over dit onderwerp veel wordt gepraat, denken mensen veel meer na over milieuproblemen dan een aantal jaren geleden. Vandaag de dag wordt er daardoor meer gelet op milieuvriendelijkheid van auto's dan vroeger. Dit kan gevolgen hebben voor de structuren. Een gevolg kan bijvoorbeeld zijn dat rijke mensen steeds kleinere auto's gaan rijden. Ze zijn dan minder goed te herkennen aan de indicator (dure) auto. Dergelijke keuzes worden gevoed door het overheersende discours in de samenleving; de overtuiging dat klimaatverandering een halt toe geroepen moet worden. De structuren die gevonden gaan worden in dit onderzoek moeten daarom als dynamische structuren gezien worden, en niet als statische structuren. Er zou gezegd kunnen worden dat leefstijlen evolueren.

In dit onderzoek worden met het behavioralisme en het structuralisme twee ogenschijnlijk tegenover elkaar liggende theorieën gebruikt. Aan de ene kant staat het waarneembare gedrag van mensen en aan de andere kant de (niet waarneembare) achterliggende structuren. Dit zijn ook de twee tegenovergestelde elementen uit het structure-agency-debat. In dit debat wordt een antwoord gezocht op de vraag of nu juist objectieve structuren (waar het structuralisme naar zoekt) of de mentale toestanden (waar het behavioralisme zich op richt) fundamenteeler zijn als verklaring voor gedrag (zie Johnston et al, 2006, p. 350 en Leezenberg et al, 2001, p. 251). Hoe de verhoudingen tussen individu en collectief liggen is nog steeds niet helemaal duidelijk. Veel wetenschappers hebben reeds geworsteld met de vraag welke van de twee de belangrijkste is; de individuele mens of de collectieve structuren. Een bekend voorbeeld hiervan is Anthony Giddens die spreekt over 'duality of structure' (Giddens, 1979). Hij gaat ervan uit dat individuen de structuren beïnvloeden, en de structuren de individuen beïnvloeden. De structuren beperken daarbij het menselijke gedrag door bijvoorbeeld wetten en regels. Aan de andere kant worden de structuren 'gemaakt' door het gedrag van mensen. Dit kan duidelijk gemaakt worden aan de hand van discourses. De overheersende meningen in een groep mensen bepaald voor een belangrijk deel het mogelijke en toelaatbare gedrag in die groep. Die overheersende meningen kunnen veranderen door bijvoorbeeld nieuwe inzichten. Gedrag dat eerst heel normaal en 'wenselijk' was kan op die manier veranderen in ongewenst gedrag.

Het behavioralisme gaat uit van het individu en het structuralisme van de achterliggende structuur, waar groepen (het collectief) in 'vast' zitten.

Daarnaast kan de vraag gesteld worden of men dingen die niet waarneembaar zijn wel mag of kan bestuderen. Het structuralisme gaat hiernaar op zoek, het behavioralisme houdt zich bij de waarneembare 'dingen'; waarneembaar gedrag.

Doordat we in dit onderzoek op zoek zijn naar zowel individuele wensen, als naar de achterliggende (onzichtbare) structuren, complementeren de twee theorieën elkaar in dit geval. Want met het behavioralisme kunnen individuele woonwensen bestudeerd worden, en met het structuralisme kunnen de achterliggende structuren (leefstijlgroepen) gevonden en geformuleerd worden. Tijdens dit onderzoek sluiten we ons dus aan bij de ideeën van Giddens (1979) en gaan we ervan uit dat de structuren en het individu elkaar beïnvloeden. Tijdens dit onderzoek zijn daarom de structuren en het individu even belangrijk.

2.2 Toegepaste studies

Naast de filosofische, abstracte theorieën, is ook gebruikt gemaakt van theorieën en benaderingen die uit toegepaste studies komen. De eerste toegepaste studies die bestudeerd zijn, gaan over de verdeling van consumenten voor het bepalen van doelgroepen door commerciële bedrijven; de zogenaamde consumentensegmentatiemodellen. Daarnaast is gekeken naar de verdeling die de Nederlandse overheid maakt, met betrekking tot de woonwensen van mensen. Benaderingen hierbij zijn de verdeling naar woonfases en woonmilieus. Er is in dit onderzoek gekozen om mensen in woonfases op te delen, en daar de leefstijlen en woonwensen aan op te hangen. Tenslotte zijn bestaande onderzoeken van de gemeente Best zelf en het SRE bekeken. De relevante onderdelen zijn hiervan gebruikt. Het is onmogelijk gebleken om alle informatie uit zelf verricht onderzoek te halen in een korte tijd.

2.2.1 Consumentensegmentatie

Om consumenten in groepen te verdelen, zijn meerdere bestaande modellen aanwezig. Bekende modellen zijn MOSAIC-huishouden, Mentality, HBDI (Whole Brain Model), Myers Briggs Type Indicator (MBTI), BSR en het WIN-model. Deze modellen zijn ontwikkeld door commerciële instellingen, en veelal bedoeld om voor bepaalde producten de doelgroep te bepalen en een marketingplan op te stellen. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan de lancering van een nieuwe auto, waarbij de fabrikant wil weten wie potentiële kopers zijn, en hoe die over de auto denken. Aan de hand van het denkgedrag van de potentiële kopers kan dan een marketingplan opgesteld worden, om de verkoop van die auto te verhogen. Om gedrag te kunnen bepalen wordt naar verschillende indicatoren gekeken. Enerzijds wordt gekeken naar indicatoren die makkelijk te meten zijn, zoals leeftijd en huishoudensituatie, en anderzijds naar moeilijker te meten indicatoren, zoals status.

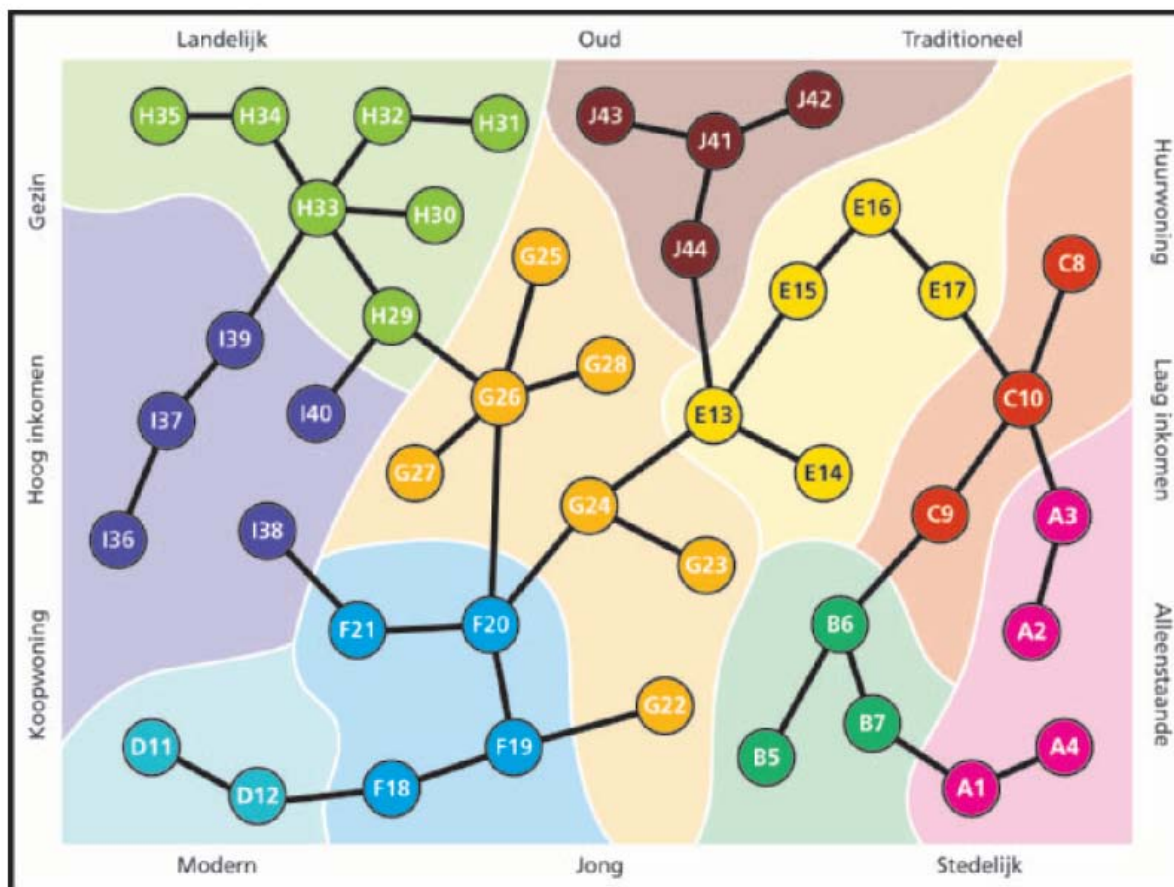
De belangrijkste consumentensegmentatiemodellen worden hier kort beschreven. Daarbij komen ook de belangrijkste voor- en nadelen van de modellen aan de orde.

Mosaic-huishouden

Mosaic-huishouden is een model dat gebruikt wordt door het Nederlandse bedrijf Experian. In het model worden mensen verdeeld in groepen. Om deze groepen af te bakenen wordt vooral gebruik gemaakt van tegenstellingen, zoals stedelijk-landelijk, oud-jong en gezin-alleenstaand. Het model is in figuur 2.5 weergegeven.

Het grote nadeel van dit model is dat het model erg gericht is op grote steden (met name de Randstad). Bij een aantal groepen staat dan ook duidelijk vermeld: “... komt men vooral tegen in het westen van Nederland” (Experian, 2007, p. 10). Hierdoor is het moeilijk om het hele model toe te passen op een kleine gemeente zoals Best, waar de verwachting is dat er maar enkele leefstijlgroepen voorkomen.

Het grote voordeel van het Mosaic-huishouden-model is dat er met veel indicatoren gewerkt wordt. Er zijn echter wel enkele indicatoren leidend bij het model, waar dan later andere indicatoren aan gekoppeld worden. Hierdoor kan er veel gezegd worden over een leefstijlgroep. Daarom lijkt dit model goed aan te sluiten bij de eisen van het model dat in dit onderzoek gebruikt gaat worden.

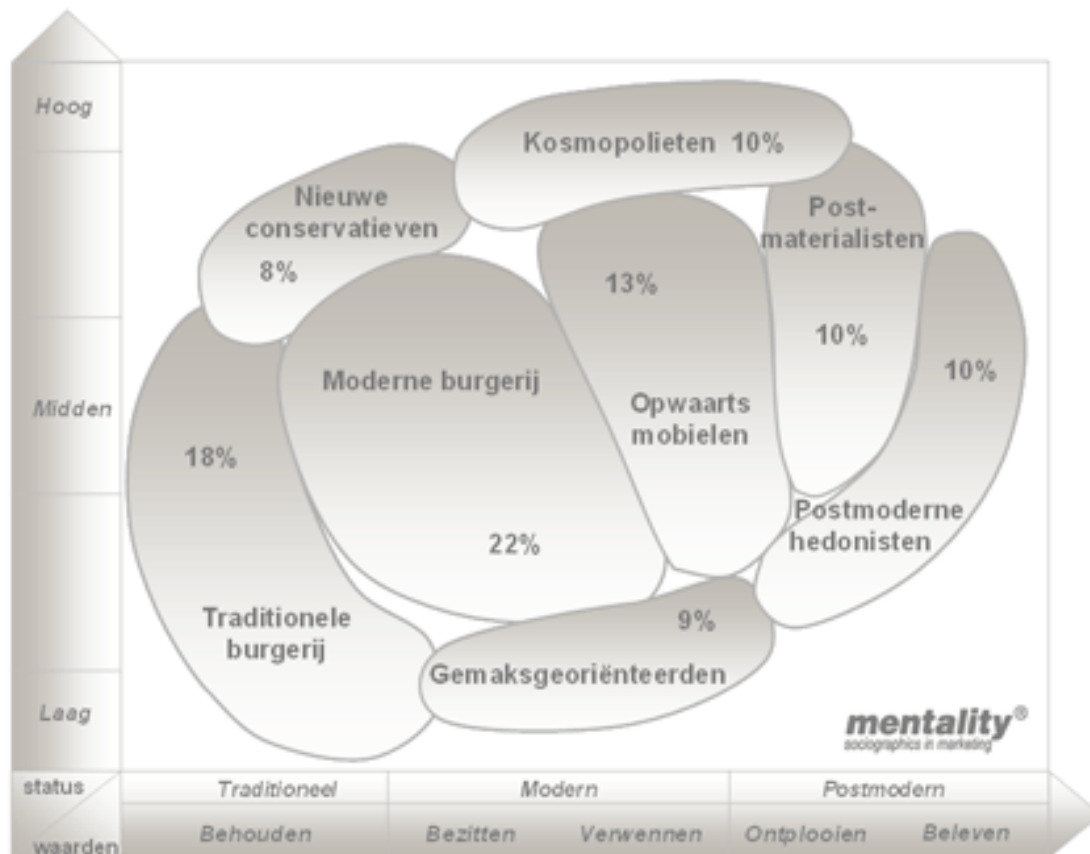
Figuur 2.5: Mosaic-huishouden
Bron: Experian, 2007

Aan de hand van de tegenstellingen die aan de zijkanten van het figuur staan, worden tien hoofdgroepen onderscheiden. Deze groepen worden op basis van andere indicatoren onderverdeeld in kleinere groepen. Er ontstaan op die manier 44 leefstijlgroepen die in Nederland te vinden zijn.

Mentality

Het Mentality-model (zie figuur 2.6) van Motivaction lijkt op Mosaic-huishouden. Dit model gaat uit van een verdeling in sociale milieus. Aan de hand van waarden (zie de X-as in het model) en status (Y-as in het model) worden mensen verdeeld in acht leefstijlgroepen. Deze groepen hebben weinig zeggende namen, zoals 'nieuwe conservatieven' en 'postmaterialisten'. De ene leefstijlgroep komt meer voor dan de andere.

Het grootste probleem van dit model is dat status een abstract begrip is. Het is daardoor moeilijk om iemands status te meten. Voor het onderzoek dat in dit verslag centraal staat, zijn we op zoek naar indicatoren die makkelijker te meten zijn (zoals inkomen). Later kan (indien gewenst) status gekoppeld worden aan indicatoren zoals inkomen en de waarde van de woning.

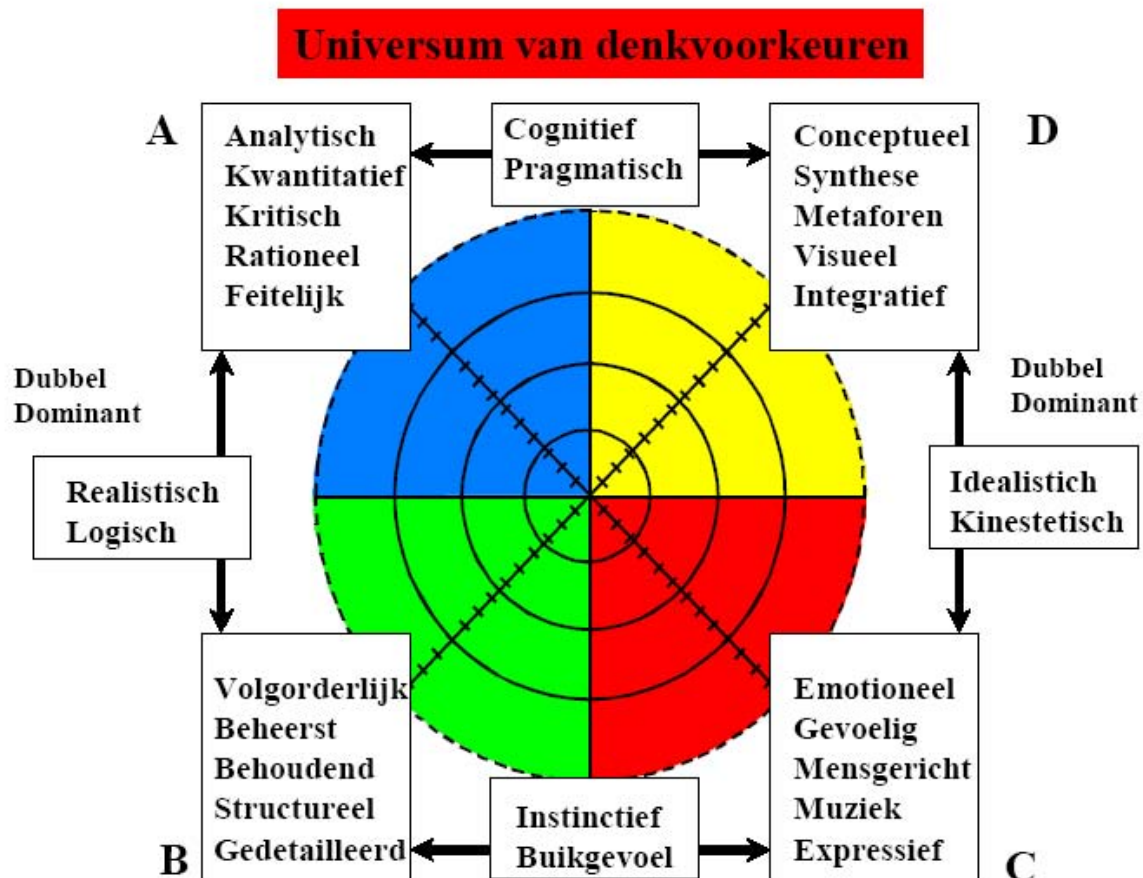
Figuur 2.6: Maturity-model
Bron: www.motivaction.nl

Whole Brain Model (HBDI)

Dit model probeert een relatie te leggen tussen de werking van de hersenen en het (creatieve) gedrag van mensen. Dit leidt tot een 'schijf' met vier vlakken waarin mensen ingedeeld kunnen worden (zie figuur 2.7).

Het grote nadeel van dit model is dat het te psychologisch van aard is. In Best zijn we namelijk niet op zoek naar de werking van de hersenen, maar naar overkoepelende structuren en individuele wensen.

Daarnaast is HBDI bedoeld om consumentengedrag te bestuderen en te voorspellen. Het model is daarbij vooral gericht op bedrijven die producten verkopen. In dit onderzoek vormt de overheid de aanbodzijde. Daarbij zijn woonwensen belangrijk, en niet of iemand bijvoorbeeld gevoelig is voor reclame van een bepaald product. Er wordt in dit onderzoek daarom naar net iets andere kenmerken gekeken, waardoor we dit soort modellen niet volledig kunnen gebruiken. Daar komt bij, dat begrippen zoals macht en plezier moeilijk te meten zijn.

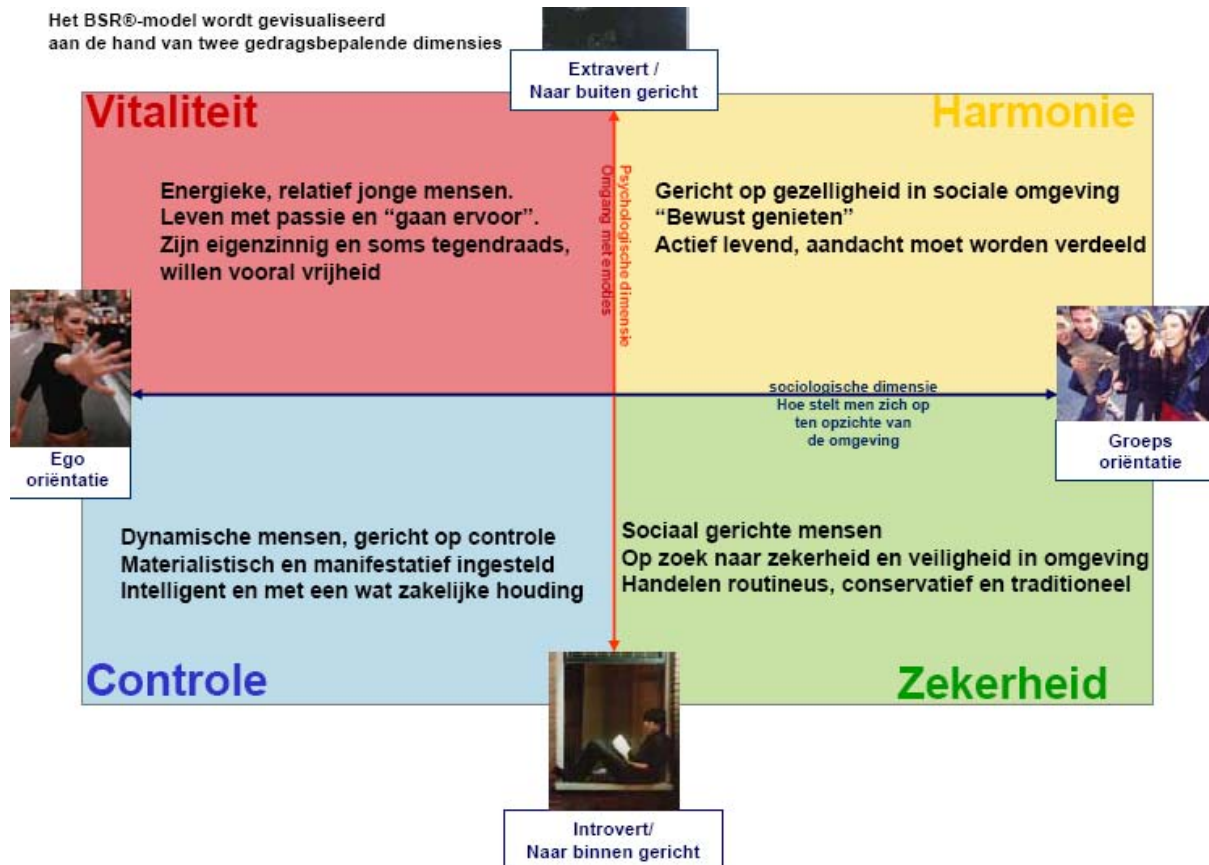

Figuur 2.7: HBDI-Model
Bron: www.nedhermann.nl

BSR

Het BSR-model model toont veel overeenkomsten met het HBDI-model (zie Wolters et al, 2007). Ook hierin worden mensen verdeeld in vier vlakken (zie figuur 2.8). Dat gebeurt in dit model op basis van de tegenstellingen introvert versus extravert en ego-oriëntatie versus groepsoriëntatie. Aan de hand van deze tegenstellingen worden mensen ingedeeld naar psychologische achtergrond (bijvoorbeeld sociaalgerichte mensen die op zoek zijn naar zekerheid en veiligheid).

Naast de nadelen die bij het HBDI-model genoemd zijn, heeft dit model nog een nadeel. Mensen kunnen in dit model door verschillende factoren in verschillende kaders vallen. Het is daardoor nog moeilijker om mensen in één (leefstijl)groep te plaatsen. Wel wordt de psychologische achtergrond van dit model tijdens ons onderzoek gebruikt, bijvoorbeeld bij het kijken naar een gevoel van veiligheid bij Bestenaren.

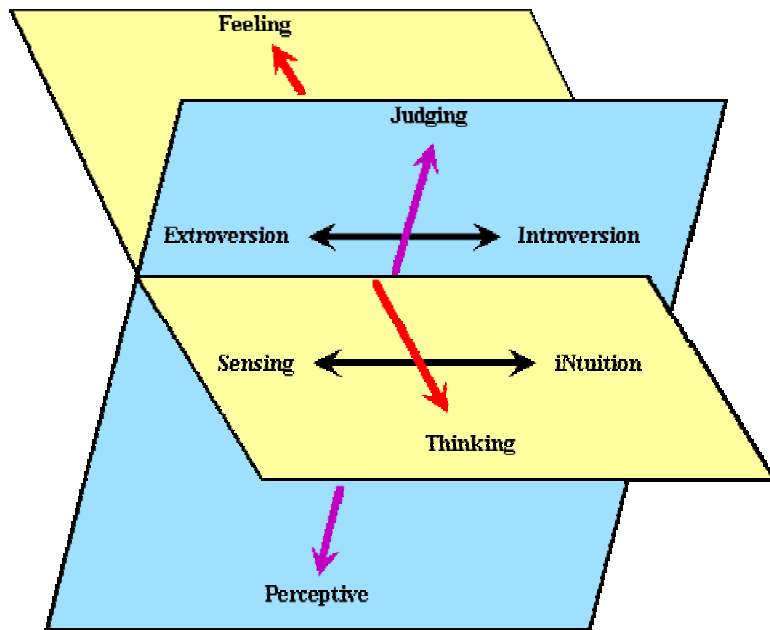

Figuur 2.8: BSR-model
Bron: www.smartagent.nl

MBTI (Myers Briggs Type Indicator)

Dit model gaat voornamelijk over persoonlijkheid van mensen. In het model worden mensen aan de hand van vier tegenstellingen in het model geplaatst (zie figuur 2.9). Deze tegenstellingen zijn: introvert versus extravert, observatie versus intuïtie, reflexie versus gevoel en beheersing versus perceptie. Aan de hand van deze vier tegenstellingen ontstaan zestien verschillende types mensen.

Deelnemers kunnen bij een tweede (dezelfde) test, in een andere groep terechtkomen. Dit komt doordat gevoelens kunnen veranderen, en/of de vragen anders geïnterpreteerd worden. Dit komt de betrouwbaarheid van het model niet ten goede (Performance Coaching, 2006, p. 23). Omdat we bij dit onderzoek wel betrouwbare uitspraken willen doen, is alleen de psychologische achtergrond van het model bruikbaar.

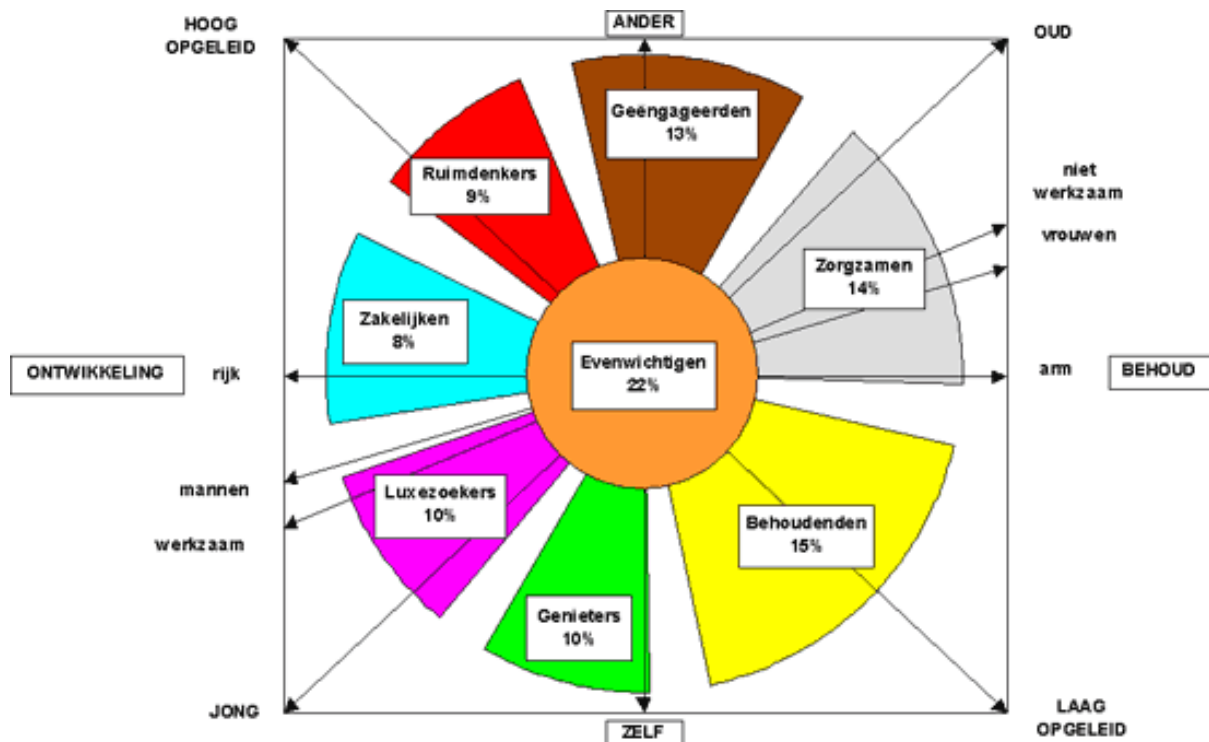

Figuur 2.9: MBTI-model
Bron: www.nwlink.com

WIN-model

De term WIN in dit model staat voor Waarden In Nederland. Bij dit model (zie figuur 2.9) worden niet alleen socio-demografische en –economische achtergrondkenmerken toegepast, maar wordt er ook gekeken naar waardehiërarchieën. Deze kenmerken worden gekoppeld aan tegenstellingen zoals zelf versus ander, ontwikkeling versus behoud, jong versus oud en hoogopgeleid versus laag opgeleid. Ook zijn er nog minder belangrijke tegenstellingen in het model (die in figuur 2.10 minder groot gedrukt zijn). Er ontstaan acht groepen mensen in de Nederlandse samenleving. In het voorbeeld (figuur 2.10) bestaat de grootste groep uit 'evenwichtigen' (22%), waar de andere (kleinere) groepen 'omheen' staan.

Om respondenten in te kunnen delen in de verschillende groepen worden vragen voorgelegd met verschillende mogelijkheden waaruit gekozen moet worden. De kenmerken in dit model zijn moeilijk te meten, en daardoor minder bruikbaar bij dit onderzoek.

Figuur 2.10: Mogelijke uitkomsten WIN-model
Bron: www.veldkamp.net

In al deze modellen wordt de bevolking verdeeld in verschillende groepen aan de hand van een aantal kenmerken. MOSAIC en Mentality maakt hierbij vooral gebruik van fysiek te meten indicatoren, zoals inkomen, beroep en geloof. Op basis van deze gegevens kunnen leefstijlgroepen onderscheiden worden, zoals welgestelden, gepensioneerden en agrarische gezinnen. De indicatoren uit deze modellen zijn daardoor bruikbaar bij dit onderzoek. De werkwijze van de onderzoekers van deze modellen is soms moeilijk te volgen, omdat er veel psychologische aspecten in de modellen gebruikt worden. Een voorbeeld hiervan zijn de waarden 'behouden', 'bezitten', 'verwennen', 'ontplooien' en 'beleven' in het Mentality-model.

HBDI, MBTI en BSR gaan nog meer uit van de manier van denken van mensen. In deze modellen wordt gekeken naar de werking van de hersenen en het (creatieve) gedrag van mensen.

De denkwijze achter deze modellen sluit aan bij het behaviorisme. Hierbij zijn moeilijk te meten indicatoren belangrijk, zoals 'controle', 'herkenning', 'macht' en 'plezier'. Tijdens dit onderzoek willen we vooral uitspraken doen over fysieke aspecten dan over de psychologische achtergrond van mensen. Daarom zullen we minder gebruik maken van deze psychologische modellen.

Met de gekozen indicatoren zijn leefstijlgroepen geformuleerd. Aan deze leefstijlgroepen worden later woonwensen en woonbehoeftes gekoppeld. Op die manier is een nieuw model ontwikkeld dat toegespitst is op de Bestse situatie.

2.2.2 Woonmilieus

Naast de consumentensegmentatiemodellen zijn er ook een aantal andere modellen en benaderingen die andere indelingen gebruiken bij het verdelen van mensen in groepen. Een voorbeeld is het model van Keers et al (2004) en het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (zie VROM, 2001, p. 157). Zij kijken vooral naar de woonmilieus. Woonmilieu kan opgevat worden als de omgeving waarin mensen wonen. Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen centrum-stedelijk, buiten-centrum, groen-stedelijk, centrum-dorps en landelijk-dorps. De kwaliteit van het woonmilieu zorgt ervoor dat mensen zich prettig in hun woonbuurt voelen of niet.

Het grote verschil met de consumentensegmentatiemodellen is, dat dergelijke verdelingen in woonmilieus toegespitst zijn op de woningmarkt. Er komen bij de woonmilieubenaderingen andere indicatoren aan bod dan de in paragraaf 2.2.1 behandelde consumentensegmentatiemodellen. De indicatoren in de woonmilieubenaderingen hebben vooral betrekking op de woonomgevingskwaliteit. Dit begrip zegt wat over de kwaliteit van de buurt. Hierbij geldt hoe beter de kwaliteit is, hoe prettiger mensen wonen, en hoe minder ze behoefte hebben om te verhuizen. De woonomgevingskwaliteit bestaat uit de volgende dimensies:

- “Fysieke verloedering: de schoon-heel-veilig-benadering die met name in het algemene volkshuisvestingsbeleid en het grotestedenbeleid een rol speelt;*
- Dichtheid van bewoning, geïndiceerd door het aantal personen per kamer of per oppervlaktewooneenheid;*
- Milieuhinder: emissies, lawaai en stank, de elementen die in het (provinciale) milieubeleid centraal staan;*
- Voorzieningenniveau; de aanwezigheid van dagelijkse voorzieningen als winkels, huisartsen en basisscholen; in plattelandsstudies staat een dergelijke benadering traditioneel voorop”* (Knol, 2003, p. 247)

De dichtheid van bewoning wordt in dit onderzoek niet onderzocht, omdat er vanuit gegaan kan worden dat er in een kleine gemeente als Best, met veel groen, weinig tot geen mensen (te) dicht op elkaar wonen. Met veel mensen op een klein woonoppervlak wonen is meer een verschijnsel van de grote stad.

Verschillende indicatoren uit de aspecten fysieke verloedering, milieuhinder en voorzieningenniveau worden wel gebruikt bij dit onderzoek.

Naast deze aspecten is er ook aandacht voor sociale cohesie. *“Sociale cohesie op buurtniveau verwijst naar de mate waarin buurtbewoners gemeenschappelijke waarden delen en sociale controle uitoefenen, en er interdependentie van sociale netwerken is”* (Knol, 2003, p. 253). Over het algemeen kan gezegd worden, dat *“de wijken met weinig woonomgevingskwaliteit gemiddeld een lage status hebben, en vrij veel huishoudens met een laag inkomen en een hoog aandeel uitkeringsontvangers”* (Knol, 2003, p. 250). *“Daarentegen zijn in de wijken met veel woonomgevingskwaliteit gezinnen met kinderen oververtegenwoordigd”* (Knol, 2003, p. 249). Deze aspecten kunnen invloed hebben op de verhuisgeneigdheid, omdat mensen minder geneigd zijn te verhuizen wanneer ze zich prettig voelen. Met de bevindingen van Knol (2003) wordt tijdens dit onderzoek rekening gehouden, bijvoorbeeld bij het kijken naar status dat gekoppeld kan worden aan inkomen.

Het denken in woonmilieus is in dit onderzoek niet als leidende verdeling gebruikt, maar wel zijn indicatoren van de woonmilieus gebruikt. Er is vooral gekeken naar de kwaliteit van de woonomgeving. De kwaliteit van de woonomgeving is opgesplitst naar de kwaliteit van de fysieke omgeving (wat men aan kan raken) en milieuhinder. Veel van deze indicatoren sluiten aan bij het behaviorisme. Daarom komen veel indicatoren overeen met de indicatoren die naar aanleiding van het behaviorisme gebruikt zijn.

2.2.3 Woonfases

Bij dit onderzoek is naast de consumentensegmentatiemodellen en de woonmilieus gekeken naar de verdeling in woonfases. Hierbij worden mensen verdeeld naar fases in hun wooncarrière. Deze fases worden gevormd door leeftijdscategorieën. Er zijn grofweg de volgende drie woonfases te herkennen in de wooncarrières van mensen:

1. Starters

Deze groep bestaat uit mensen die het ouderlijke huis verlaten, en dus starter zijn op de woningmarkt. Het zijn jonge mensen. Door geldgebrek begint deze groep meestal met kleine, goedkope woningen. Ze hebben echter wel de intentie om in de toekomst in een groter en duurder huis te gaan wonen. Wanneer koopwoningen te duur zijn, beginnen ze hun wooncarrière in een huurwoning. Meestal zijn ze al blij als ze een geschikte en betaalbare woning kunnen vinden, en ze stellen daardoor niet zoveel eisen aan de woning en de woonomgeving als de gezinnen en de senioren. Wel maken starters meer dan gemiddeld gebruik van het openbaar vervoer, en wensen ze een bushalte of treinstation in de buurt.

Starters beginnen weliswaar in kleine woningen, maar later komen ze in duurdere woningen te wonen. Vaak komen ze na een verhuizing naar een grotere en duurdere woning in de tweede woonfase ('gezinnen') terecht.

2. Gezinnen

Wanneer de starters meer financiële draagkracht hebben, beginnen ze aan een nieuwe fase. Ze stichten veelal een gezin, en meestal verhuizen ze naar een grotere (koop)woning. In deze fase kunnen meerdere woningen bewoond worden. In het begin van deze fase wenst men veelal groter te wonen, aan het eind van deze fase wil men vaker juist kleiner wonen; bijvoorbeeld wanneer de kinderen het huis verlaten. In deze fase worden er andere eisen gesteld aan de woning en de woonomgeving. De kwaliteit van de woning wordt in deze woonfase meestal belangrijker. Men wil bijvoorbeeld een duurdere keuken die van alle gemakken voorzien is. Daarnaast zijn scholen en speelplekken voor de kinderen in voor de gezinnen van belang.

3. Senioren

Wanneer de kinderen het huis uit zijn, en de ouders veelal kleiner willen gaan wonen, breekt een nieuwe fase aan. Door leeftijd en gezondheid is het vaak niet wenselijk om te blijven wonen zoals voorheen, vaak zijn er andere voorzieningen nodig; bijvoorbeeld wanneer mensen slecht ter been zijn. Senioren willen een makkelijk toegankelijke woning, met bijvoorbeeld een inloopdouche in plaats van een douchebak. In de woonomgeving zien ze het liefst enkele winkels voor de dagelijkse boodschappen en een dokterspost.

Deze drie fases verlopen uiteraard niet voor iedereen hetzelfde. Er is ook geen eenduidig moment aan te wijzen wanneer de ene fase overgaat in de andere. Er kan dus gezegd worden, dat er grijze gebieden tussen de fases zitten. De een is met dertig al in de tweede fase, de ander met veertig nog in de eerste, en weer een ander slaat fase twee helemaal over. Hierbij geldt; veel mensen, met allemaal andere mogelijkheden en wensen. Het is wel logisch om te veronderstellen, dat de kinderen van hoofdbewoners in fase twee of drie zelf starters worden. Om een indeling te kunnen maken in dit onderzoek, is gekozen om leeftijdsgrenzen te bepalen. Starters zijn hierbij de hoofdbewoners van een woning tot 35 jaar, de hoofdbewoners tussen 35 en 54 jaar vallen in de categorie gezinnen, hoofdbewoners ouder dan 54 jaar vallen in de categorie senioren. In hoofdstuk drie wordt hier dieper op ingegaan.

Het moge duidelijk zijn dat er meer redenen zijn om van woonfase te veranderen dan alleen de komst of vertrek van kinderen en inkomensontwikkeling. Daarom is het van belang om ook te onderzoeken wat redenen zijn voor mensen om te verhuizen.

Deze woonfase-theorie is als uitgangspunt gebruikt om de leefstijlgroepen in dit onderzoek te onderscheiden. Daar zijn later de andere demografische kenmerken aan gekoppeld.

2.2.4 Bestse onderzoeken

Naast de genoemde toegepaste studies, zijn ook onderzoeken bestudeerd die specifiek op de gemeente Best ingaan. Dit zijn vooral onderzoeken die uitgevoerd zijn door de gemeente Best, of in opdracht van de gemeente en het Samenwerkingsverband regio Eindhoven (SRE). Het betreft hier vooral onderzoeken naar tevredenheid, en doorgroeimogelijkheden binnen Best en binnen het SRE.

De belangrijkste onderzoeken die gebruikt zijn, zijn de onderzoeken naar startershulp op de woningmarkt (de Laat, 2007), onderzoeken naar ouderenhuisvesting (van Daal et al, 2006 en Vrijenhoek et al, 2006), het onderzoek 'Leefbaarheid, Veiligheid en Zorg' (Gemeente Best, mei 2007a)¹ en de Woonvisie 2004 (Gemeente Best, 2004).

Startershulp op de woningmarkt

Het eerste onderzoek richt zich op starters op de woonmarkt in Best. Het onderzoek geeft een antwoord op de vraag welke mogelijkheden er zijn voor starters om zich in Best te vestigen. In dit onderzoek zijn vooral (potentiële) starters gevraagd of zij mogelijkheden zien om in Best te gaan wonen. Daarbij wordt ook gekeken naar de huidige regelingen om starters tegemoet te komen bij het kopen van een woning (zoals de VROM Starterslening en koopsubsidie).

Ten eerste blijkt uit het onderzoek dat veel (jonge) starters koopwoningen niet kunnen betalen, en daardoor op huurwoningen aangewezen zijn (zie de Laat, 2007, p. 22).

Een andere uitkomst van het onderzoek is, dat veel starters op loopafstand van het centrum willen wonen, maar niet in het centrum zelf (zie de Laat, 2007, p. 5). Het onderzoek van De Laat (2007) heeft geholpen om een beter beeld van de Bestse starter te krijgen voordat dit onderzoek uitgevoerd werd.

Senioren wonen in Best

Ook zijn er onderzoeken uitgevoerd naar ouderenhuisvesting in Best (van Daal et al, 2006 en Vrijenhoek et al, 2006). Het belangrijkste onderzoek over senioren is 'senioren wonen in Best' (2006). In dit onderzoek wordt de huidige situatie van ouderen geïnterviewd. Daarbij wordt naar de tevredenheid van de Bestse ouderen gekeken. Ook wordt er aandacht besteed aan de toekomstige situatie van ouderen. In dit onderzoek worden de verschillende wijken van Best naast elkaar gelegd, en wordt Best vergeleken met andere gemeentes in het SRE en Noord-Brabant. In het onderzoek wordt ook naar de resultaten van het "Project 55 PlusBest" (Vrijenhoek et al, 2006) gekeken.

Belangrijkste resultaten uit het onderzoek zijn de constatering dat het dorpscentrum het meest vergrijsd is (van Daal et al, 2006, p. 28) en dat ouderen het liefst in het centrum van Best willen wonen (naar aanleiding van Vrijenhoek et al, 2006). Vooral het onderzoek van Van Daal (2006) heeft geholpen om een goed beeld van de Bestse senioren te krijgen voordat het onderzoek dat in deze scriptie centraal staat, uitgevoerd werd.

¹ Dit rapport is (nog) niet openbaar

Leefbaarheid, veiligheid en zorg

Het onderzoek 'Leefbaarheid, Veiligheid en Zorg' (Gemeente Best, mei 2007a) is opgezet om de tevredenheid van Bestenaren over hun woonomgeving te meten. Dit onderzoek wordt om de vijf jaar uitgevoerd door alle gemeentes binnen het SRE. Hieruit bleek dat de meeste Bestenaren behoorlijk tevreden zijn over hun woning (een gemiddeld rapportcijfer van 7,9), hun woonomgeving (een gemiddeld cijfer van 7,5) en dat er weinig veranderd is sinds de vorige metingen in 1998 en 2003 (zie Gemeente Best, mei 2007a, p. 3). Vergeleken met andere gemeentes binnen het SRE scoort Best daarmee bovengemiddeld. Wel zijn er een aantal aandachtspunten opgesteld, waaronder (relatief) onveilige locaties zoals het station en overlast van hondenpoep (Gemeente Best, mei 2007a, p. 5).

Deze aandachtspunten (met name verschillende vormen van overlast) zijn tijdens ons onderzoek ook meegenomen (zie paragraaf 2.1 en 2.2.2).

Woonvisie 2004

Als laatste Bestse onderzoek is de Woonvisie 2004 (Gemeente Best, 2004) bestudeerd. Deze woonvisie is niet zeer recent, omdat er om de vier of vijf jaar een nieuwe verschijnt, en de volgende gepland staat voor (medio) 2008. Toch kan een veel informatie uit de 'Woonvisie 2004' gehaald worden dat overeen komt met de huidige situatie.

Uit de 'Woonvisie' zijn vooral de morfologische kenmerken van Best en de Bestse woonwijken gehaald. Hierbij is bijvoorbeeld gekeken naar de verschillende woningtypes in de verschillende wijken en de verdeling tussen huur- en koopwoningen per wijk. Daarnaast is gekeken naar demografische gegevens zoals burgerlijke staat en leeftijdsverdeling van de Bestse bevolking.

Uit de resultaten van deze Bestse onderzoeken zijn een aantal indicatoren gehaald die bij het survey-onderzoek gebruikt gaan worden. Op de eerste plaats is er gekeken naar de morfologische kenmerken van de verschillende wijken. Het is bijvoorbeeld te verwachten dat er op het platteland van Best veel agrariërs wonen, en in de 'Villawijk' veel rijke Bestenaren.

Daarnaast kan uit het tevredenheidsonderzoek gehaald worden hoeveel en welke overlast er in Best is. Aan de hand van de onderzoeken naar starters en senioren in Best kan een goed beeld geschetst worden van de kenmerken en wensen van deze twee groepen.

2.3 Operationalisatie model

Met alle gebruikte theorieën kan een model gemaakt worden dat laat zien hoe dit onderzoek uitgevoerd wordt. Het model is in figuur 2.11 te zien.

In dit onderzoek wordt eerst, naar structuren gezocht, zoals die in het structuralisme naar voren komen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan het individu. Dit gebeurt in de vorm van individuele woonwensen en woonbehoeftes. Binnen de leefstijlen wordt daarna gekeken welke woonwensen (veel) voorkomen.

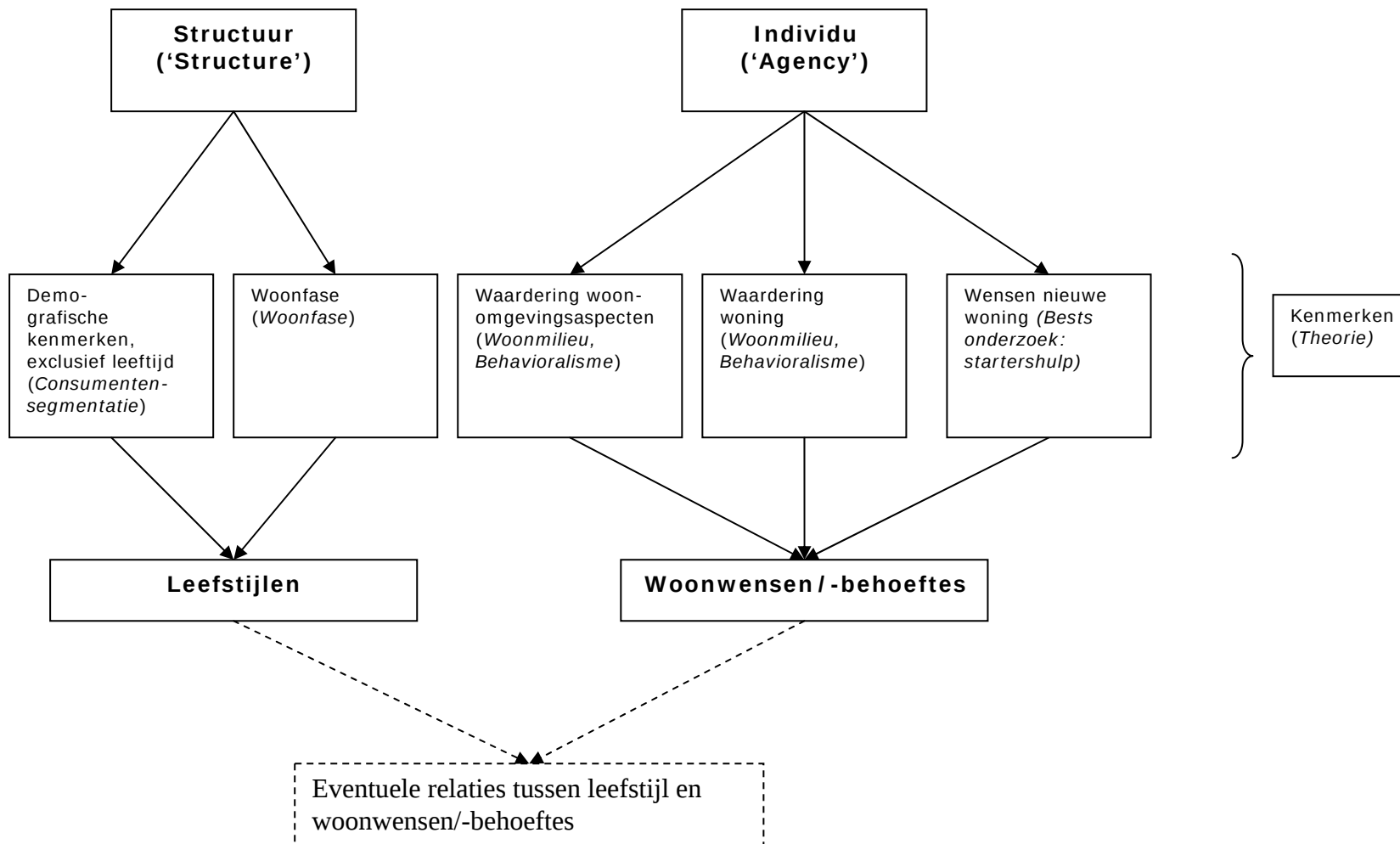
De structuren en het individu kunnen opgevat worden als de twee tegenover elkaar liggende elementen uit het structure-agency debat. De leefstijlgroepen zijn daarbij de 'structures' en het individu met zijn woonwensen de 'agency'.

De structuren worden bepaald door demografische kenmerken. De woonfase-benadering is daarbij zeer belangrijk, en daarom apart gehouden. Samen vormen alle demografische kenmerken de leefstijlen die onderscheiden gaan worden. Deze kenmerken zijn vooral uit consumentensegmentatiemodellen gehaald.

Om de individuele woonwensen te inventariseren wordt gekeken naar de waardering die mensen geven aan de woonomgeving en de waardering die mensen geven aan de woning zelf. Voor zowel de waardering van de woonomgeving als de woning zelf zijn de indicatoren uit behavioralistische modellen en de woonmilieubenaderingen gehaald. Ten derde wordt gekeken naar de wensen met betrekking tot een eventuele nieuwe woning. Om hier meer inzicht in te krijgen is vooral gekeken naar de Bestse onderzoeken.

Deze drie aspecten samen vormen de woonwensen en woonbehoeftes per individu.

Door de leefstijlen aan de woonwensen en woonbehoeftes te koppelen wordt er uiteindelijk gezocht naar relaties tussen structuur en individu. Er kunnen dan uitspraken gedaan worden over leefstijlgroepen met bepaalde overkoepelende woonwensen en woonbehoeftes.

Figuur 2.11: Operationalisatie model leefstijl en woonwensen/-behoeftes

2.4 Indicatoren voor dit onderzoek

De behandelde theorieën en benaderingen hebben verschillende invalshoeken bij het opstellen van indicatoren. Door het bestuderen van deze theorieën en benaderingen zijn veel indicatoren gevonden die bij dit onderzoek gebruikt kunnen worden. Aan de hand van deze theorieën zijn een aantal indicatoren geoperationaliseerd. Deze zijn eerst geclusterd in vijf groepen. Dit zijn demografische kenmerken, kenmerken met betrekking tot de woning, kenmerken met betrekking tot de woonomgeving, kenmerken met betrekking tot de verhuisgeneigdheid en wensen met betrekking op een toekomstige woning. Aan het eind van dit hoofdstuk volgt een volledig overzicht van deze indicatoren.

Demografische kenmerken en kenmerken woning

Het belangrijkste demografische kenmerk bij dit onderzoek is 'leeftijd'. Aan de hand van dit kenmerk worden de respondenten ingedeeld naar woonfase. Deze woonfases worden daarna verder onderverdeeld in leefstijlgroep. Daarvoor wordt er gekeken naar de verdeling tussen arm en rijk. Om leefstijlgroepen te formuleren tussen arm en rijk worden de indicatoren inkomen, perceelgrootte woning, waarde woning, woningtype en koop- of huurwoning gebruikt. De verwachting is dat de 'rijkere' mensen een hoger inkomen hebben en in een duurdere (koop)woning op een groter perceel wonen dan de 'armere' mensen. Daarbij zal hoogstwaarschijnlijk ook te zien zijn dat de mensen met de hogere inkomens meer dan gemiddeld in grotere eengezinswoningen wonen, en de mensen met de lagere inkomens meer dan gemiddeld in etagewoningen en appartementen wonen. De grotere en duurdere woningen staan meestal ook in andere buurten dan de goedkopere woningen.

Daarnaast is de verwachting dat in de 'rijkere' leefstijlgroepen meer hoogopgeleiden voorkomen, en in de 'armere' leefstijlgroepen meer lager opgeleiden. Bovendien verwachten we dat in de 'rijkere' leefstijlgroepen minder allochtonen zitten dan in de 'armere' leefstijlgroepen. Hier hangt de indicator 'religie' mee samen. Er wordt verwacht dat er bij allochtonen ook andere religies te zien zullen zijn dan bij autochtonen.

In de 'rijkere' leefstijlgroepen verwachten we daarnaast meer duurdere auto's dan in de 'armere' leefstijlgroepen. Ook zullen bij de 'rijkere' leefstijlgroepen meer zelfstandige ondernemers te vinden zijn dan in de andere leefstijlgroepen.

Ook wordt er gekeken naar de burgerlijke staat van mensen. Mensen in de woonfases 'starter' en 'senioren' zullen over het algemeen minder samenwonend met kinderen zijn dan gezinnen.

Deze kenmerken sluiten aan bij het de theoretische benaderingen zoals die in de consumentensegmentatiemodellen en de woonfase-benadering uitgelegd zijn.

Kenmerken woonomgeving

Bij de kenmerken van de woonomgeving is vooral gekeken naar de belangrijkheid van voorzieningen voor mensen. Hierbij komen zeer veel verschillende voorzieningen aan bod die mensen in hun woonomgeving belangrijk zouden kunnen vinden. De verwachting is dat mensen in de woonfase 'gezinnen' bijvoorbeeld meer waarde hechten aan voorzieningen voor hun kinderen, zoals speelplaatsen, sportzalen en scholen. Waarschijnlijk vinden de verschillende leefstijlgroepen andere voorzieningen in de buurt belangrijk. Met de aanleg van bepaalde voorzieningen (zoals een bushalte) kan dan tegemoet gekomen worden aan de wensen van een leefstijlgroep die in een buurt goed vertegenwoordigd is.

In dit onderzoek wordt ook een verdeling gemaakt tussen mensen die dorpsgericht zijn, en mensen die stadsgericht zijn. De dorpsgerichte mensen zullen eerder overlast als zodanig betitelen dan de stadsgerichte mensen, die bijvoorbeeld lawaai en hondenpoep meer gewend zijn vanuit hun stadse achtergrond.

De starters zullen horeca en een bioscoop in de buurt belangrijker vinden dan een theater.

Mensen die in de dorpskern wonen, zullen meer waarde hechten aan winkels in de buurt en goede straatverlichting, dan bijvoorbeeld plattelandbewoners. Plattelandbewoners daarentegen zullen meer waarde hechten aan veel groen in de woonomgeving, en een eigen (afgesloten) parkeerterrein.

Aan de indicator 'gebedshuis in de buurt' moet de indicator religie gekoppeld worden, om te weten welk type gebedshuis men eventueel belangrijk vindt.

De aspecten buurtactiviteiten en overlast zeggen iets over of men zich thuis voelt in de woonbuurt. Wanneer mensen goede relaties met buurtgenoten hebben, zullen ze zich eerder 'prettig' voelen in hun woonomgeving en hebben ze minder behoefte om te verhuizen.

Om de indicatoren van de woonomgeving te onderscheiden zijn vooral behavioralistische modellen (zoals het model van Scholten et al, 1986) gebruikt en de woonmilieubenaderingen, waarin gekeken wordt naar de belangrijkheid van voorzieningen in de buurt en de kwaliteit van de woonomgeving. Of een voorziening belangrijk is, en of de kwaliteit van de woonomgeving voldoende is, hangt veelal af van 'percepties' van mensen; met andere woorden: 'hoe kijkt men naar de omgeving?'.

Verhuisgeneigdheid

De verhuisgeneigdheid wordt gemeten aan de hand van enkele factoren. Ten eerst wordt gekeken hoe vaak mensen in het verleden verhuisd zijn. Er wordt daarna gekeken of mensen de ambitie hebben om te verhuizen, of ze verhuizen ook als een verbetering zien, en of ze de woning graag aan willen passen, om er op die manier zo lang mogelijk te kunnen blijven wonen. Deze factoren komen veel met elkaar overeen. Er is gekozen om meerdere vragen hierover te stellen, om de betrouwbaarheid van de antwoorden die mensen gaan geven te verhogen.

Ook zou er een verband kunnen zijn tussen de verhuisgeneigdheid en de woonomgeving. Men kan immers de neiging hebben om te verhuizen doordat men niet tevreden is over de woning zelf, of juist over de woonomgeving.

De indicatoren die bij de verhuisgeneigdheid horen zijn veelal ontleend aan de woonmilieubenaderingen en het behaviorisme, omdat (net als bij de kenmerken van de woonomgeving) de perceptie van mensen van belang is.

Wensen toekomstige woning

Indien men daadwerkelijk gaat verhuizen, kan er naar een aantal woonwensen/woonbehoeftes gekeken worden.

Er komen in dit onderzoek een aantal wensen en behoeftes aan bod waaraan de toekomstige woning moet voldoen. Er wordt gekeken of er een voorkeur is voor een bepaalde architectonische bouw van de woning en het aantal slaapkamers dat die toekomstige woning moet hebben. Daarnaast wordt gekeken naar welk woningtype de voorkeur uitgaat, en in welke woonwijk men wil wonen. Wanneer dit in kaart is gebracht zal duidelijk zijn wat de woonwensen en woonbehoeftes met betrekking tot een toekomstige woning zijn. Hier kan de gemeente dan rekening mee houden bij nieuwbouw, en tevens de vraag vergelijken met de huidige woningvoorraad. Op die manier kunnen vraag en aanbod (nog) beter op elkaar aangesloten worden.

De informatie die voor de indicatoren met betrekking tot de nieuwe woning van belang is, wordt vooral uit (eerdere) Bestse onderzoeken gehaald.

Alle indicatoren die bij dit onderzoek van belang zijn, zijn op een rijtje gezet (tabel 2.1). Hierbij zijn de indicatoren ingedeeld in de hierboven besproken vijf overkoepelende groepen.

Groep	Indicatoren
Demografische kenmerken	
	Leeftijd, Opleidingsniveau, Inkomen, Beroep, Burgerlijke staat, Etniciteit, Religie, Auto
Kenmerken woning	
	Perceelgrootte woning, Waarde woning, Koop/huurwoning, Woningtype, Woonwijk
Kenmerken woonomgeving	
	Belangrijkheid voorzieningen, zoals: Scholen, Winkels, Speelplaatsen, Sportzalen, Gebedshuis in de buurt, Horeca, Theater, Bioscoop, Overlast (Hangjongeren/Hondenpoep/Lawaai/Buurtgenoten), Parkeervakken, Parkeren in afgesloten binnenterrein, Groen, Straatverlichting, Busroute, Treinverbindingen, Buurtactiviteiten/Burenrelaties
Verhuisgeneigdheid	
	Ambitie om te verhuizen, Verhuizen is een verbetering, Hoe vaak verhuisd?, Tevredenheid woning (bijv. kwaliteit woning), Woning aan willen passen, zodat er zo lang mogelijk gewoond kan worden
Wensen m.b.t. toekomstige woning	
	Woonwijk, Aantal slaapkamers, Woningtype, Vormgeving woning

Tabel 2.1: Overzicht gebruikte indicatoren

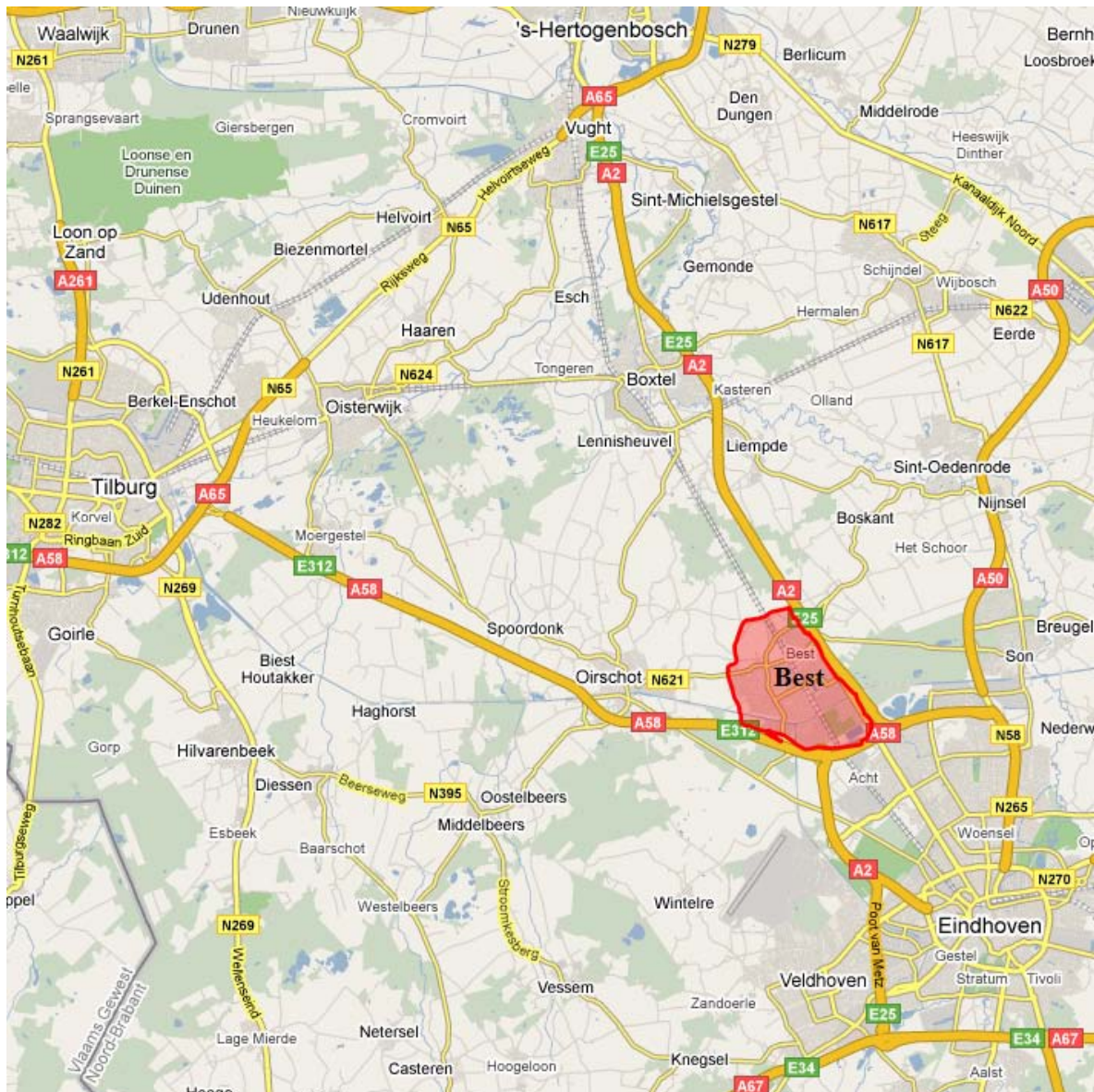
Hoofdstuk 3: Leefstijlgroepen

In dit hoofdstuk worden de leefstijlgroepen geformuleerd. De drie woonfases die in hoofdstuk twee behandeld zijn, hebben hierbij als basis gediend. Daarnaast zijn andere demografische kenmerken gebruikt, die ook in hoofdstuk twee behandeld zijn.

Eerst worden een aantal kenmerken van Best kort beschreven. Daarna worden de leefstijlgroepen toegelicht.

Bestse situatie

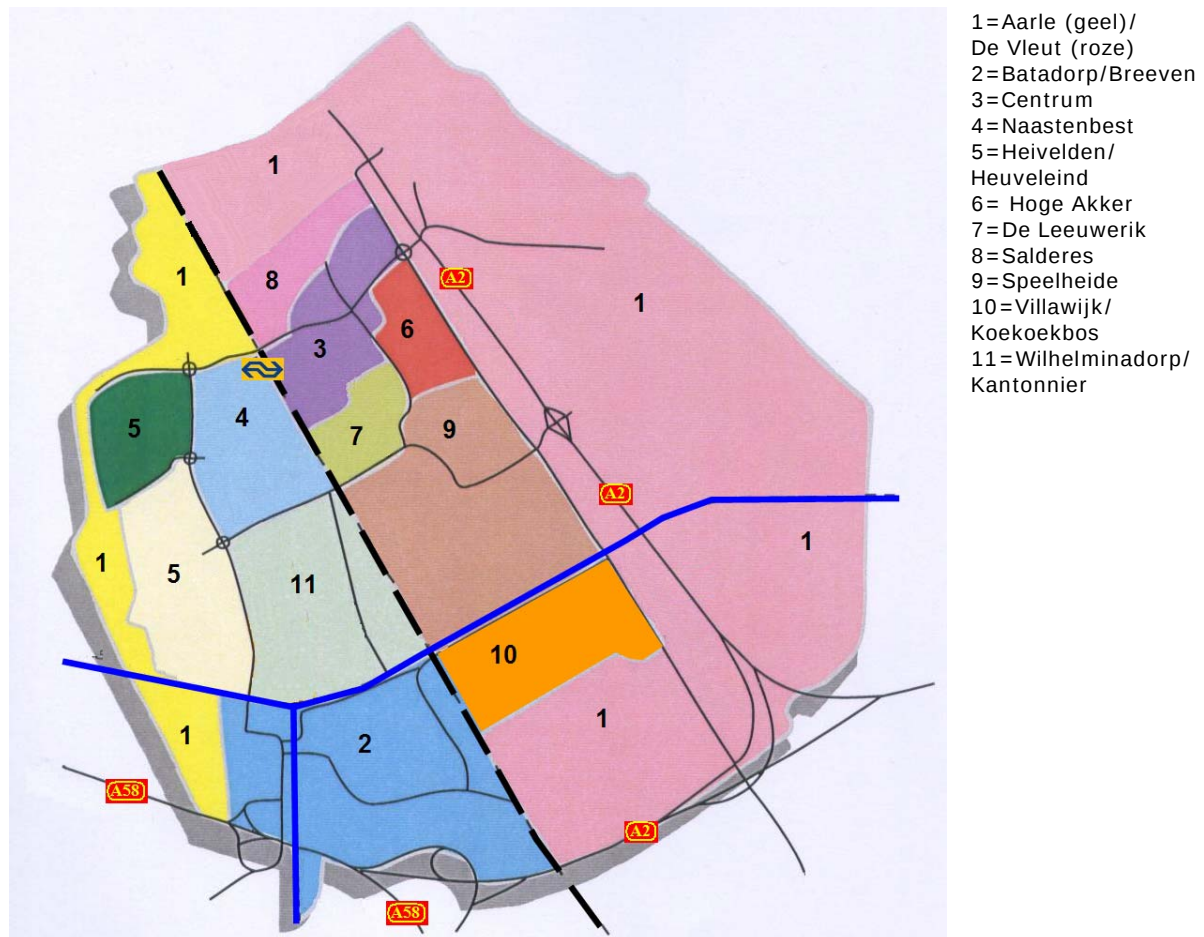
Best is een kleine gemeente dicht bij de grote stad Eindhoven (zie kaart 3.1). Er zijn goede verbindingen met de omringende grote steden. Best heeft onder andere een treinstation, waar treinen richting Eindhoven en Tilburg en 's-Hertogenbosch stoppen. Daarnaast komen de bussen die tussen Tilburg en Eindhoven rijden ook door Best (Gemeente Best, 2004, p. 24). Daarnaast heeft Best op- en afritten aan de A2 en A58. Dit alles maakt Best een goed ontsloten gemeente.

Kaart 3.1: Ligging Best
Bron: www.routenet.nl

In het dorp Best zijn naast voorzieningen voor de dagelijkse boodschappen, ook voorzieningen met een grotere reikwijdte te vinden, waaronder een bioscoop.

De gemeente wordt gevormd door het dorp Best en de gehuchten Aarle en De Vleut. Deze gehuchten vormen het platteland. Op het platteland zijn vooral boerderijen te vinden. Hier zijn vooral tuinbouwbedrijven en varkenshouderijbedrijven te vinden (Gemeente Best, februari 2004, p. 31). De totale gemeente is verdeeld in elf verschillende wijken (zie kaart 3.2).

Kaart 3.2: De wijken in de gemeente Best
Naar: Gemeente Best, 2007a, p. 13

De wijken kunnen als aparte delen gezien worden, maar ook samen als één dorp. De wijk Batadorp is (destijds) als apart dorp voor arbeiders van de Bata-fabriek in Best opgericht. Er was geen bebouwing tussen Batadorp en het centrum van het dorp Best. Later zijn hier wijken tussen gebouwd, die een min of meer dorps karakter hebben. Het duidelijkste voorbeeld hiervan is de wijk Wilhelminadorp (samen met de wijk Kantonnier) dat een kerkdorp was met een eigen kern; het Wilhelminaplein. Op dit plein zijn winkels gevestigd en aan de overkant ligt de kerk.

Rondom het centrum van Best ook nog een paar wijken. Dit zijn kleine wijken met de namen Salderes, Speelheide, Hoge Akker en De Leeuwerik. Aan de zuidkant van het treinstation ligt nog een wat grotere wijk die Naastenbest heet. Hier wonen de grootste groepen allochtonen van Best, veelal in flatgebouwen (zie bijlage 2.1).

Daarnaast ligt in Best een wijk in een bosrijke omgeving, met alleen maar dure vrijstaande woningen. Deze wijk heeft de toepasselijke naam Villawijk/Koekoekbos.

De jongste wijk van Best is een VINEX-wijk genaamd Heivelden/Heuveleind. Hier wonen niet alleen oorspronkelijke Bestenaren, maar ook mensen die van buiten Best gekomen zijn. Van deze groep komt het grootste deel uit de regio, en met name uit de stad Eindhoven (zie Gemeente Best, 2004a, p. 19). Deze wijk is de grootste wijk van Best; er woont ongeveer vijfentwintig procent van de totale bevolking (Gemeente Best, februari 2004, p. 26).

De verwachting is dat de gemeente blijft groeien de komende jaren, vooral door nieuwbouwprojecten zoals de wijk Dijkstraten, die momenteel in aanbouw is. Wanneer Dijkstraten helemaal gerealiseerd is, zullen in Best nog meer nieuwe woningen gebouwd worden.

Naast deze woonwijken zijn er in Best nog een paar woningen op industriegebieden te vinden. Op deze industriegebieden liggen ook een aantal belangrijke bedrijven. De bekendste zijn Philips Medical Systems, Brabant Pers en een vestiging van groothandel Makro (Gemeente Best, 2007b, p. 4). Deze bedrijven zijn belangrijk voor de werkgelegenheid in de regio.

In al deze wijken staan veel verschillende woningtypes. In het centrum staan bijvoorbeeld vooral meergezinswoningen (zoals appartementen), waarvan een deel speciaal is ingericht voor ouderen.

De andere wijken bestaan uit allerlei verschillende woningtypes, waaronder rijtjeswoningen, twee-onder-een-kapwoningen en vrijstaande woningen.

Verder kenmerkt de gemeente Best zich door veel groen, waaronder de parken Wilhelminapark en het Breevenpark binnen de dorpskern. Daarnaast is het buitengebied zeer open en groen, met aansluitingen op de Ecologische Hoofdstructuur (Gemeente Best, februari 2004, p. 31).

Groepen

De indicatoren die in hoofdstuk twee behandeld zijn worden nu toegepast op de Bestse situatie. Om de leefstijlen te onderscheiden zijn de demografische kenmerken essentieel. Er is eerst naar de woonfases gekeken. Er kunnen drie woonfases onderscheiden worden: starters, gezinnen en senioren. Hierbij zijn starters de hoofdbewoners van een woning tot 35 jaar, gezinnen tussen de 35 en 54 jaar, en senioren ouder dan 54 jaar.

Aan die woonfases zijn de andere indelingsindicatoren 'locatie van de woning' en 'verbondenheid met Best' gekoppeld. Er is bij de locatie van de woningen een onderscheid gemaakt tussen woningen in de dorpskern en woningen in het rurale gebied; het platteland. Daarnaast is gekeken of de bewoners van woningen in de dorpskern gericht zijn op het dorp Best, of juist op de regio en de steden in de buurt.

Daarnaast is gezocht naar de 'rijke elite' in de gemeente. Hiervoor was de indicator inkomen belangrijk.

Aan de hand van deze indicatoren kunnen leefstijlgroepen worden opgesteld, die kunnen worden opgevat als de structuren uit het structuralisme. Sommige andere demografische kenmerken, zoals opleidingsniveau en burgerlijke staat worden daarna bij de leefstijlgroep betrokken.

De leefstijlgroepen die nu behandeld gaan worden lijken wellicht op de verdeling van het consumentensegmentatiemodellen, en dan met name op het in hoofdstuk twee genoemde Mosaic-huishouden-model. In dat model zijn echter veel meer groepen onderscheiden dan in dit onderzoek. Dit komt doordat er in een kleine gemeente zoals Best minder leefstijlgroepen te verwachten zijn dan in heel Nederland.

Binnen de leefstijlgroepen wordt tijdens het latere survey-onderzoek gezocht naar relaties tussen de leefstijlgroepen en de overige geoperationaliseerde demografische kenmerken, zoals etniciteit, religie en vrijetijdsbesteding. Daarnaast wordt er gekeken of er relaties zijn tussen leefstijlgroepen en woonwensen (willen starters bijvoorbeeld naar een vrijstaande woning verhuizen?), en de relaties die in dit hoofdstuk verondersteld worden, getoetst (hebben starters bijvoorbeeld ook echt de ambitie om groter te gaan wonen?).

Daarbij komen de kenmerken uit de andere theorieën (behavioralisme en woonmilieus) uitgebreid aan bod. In dit hoofdstuk zullen echter alleen de groepen benoemd en uitgelegd worden.

3.1 Starters

De eerste woonfase bestaat uit starters op de woningmarkt. Dit zijn hoofdbewoners van een woning tot 35 jaar. *“Het zijn mensen die na enkele jaren groter willen gaan wonen en hun eerste woning zien als een opstapje”* (De Laat, 2007, p. 18). Ze hebben dus de ambitie om te verhuizen, en ze zien verhuizen dan ook als een verbetering.

Voorlopig hebben ze hier nog niet de financiële middelen voor, aangezien ze nog niet zo lang op de arbeidsmarkt actief zijn. Ze moeten hun kapitaal nog opbouwen.

Starters die willen beginnen op de woningmarkt door een huis te kopen hebben last van de almaar stijgende woningprijzen, waarbij *‘het kostenopdrijvende effect van de huizenprijsstijgingen zwaarder weegt dan het vermilderende effect van inkomensstijging en de daling van de rentestand’* (Brounen et al, 2006, p. 2). Doordat de woningprijzen harder stijgen dan de inkomens van de starters en de hypotheekrente niet blijft dalen, worden woningen steeds moeilijker betaalbaar voor starters. Een logisch gevolg daarvan is dat *‘de kans van slagen als starter toeneemt met inkomen en leeftijd’* (Brounen et al, 2006, p. 5). De eerste woning van starters is vaak uit noodzaak een huurwoning.

Daarnaast valt een trend te bespeuren in Nederland dat starters *‘steeds vaker een single huishouden runnen met een modaal inkomen’* (Brounen et al, 2006). Om het financieel te kunnen bolwerken wonen ze in goedkope (huur)woningen op kleine percelen. Het betreft hier vooral meergezinswoning. Dergelijke woningen zijn vooral in grote steden te vinden, maar ook in kleinere plaatsen (zoals Best) zijn meergezinswoningen te vinden. Deze woningen staan vaak in de wat verouderde buurten.

Vanwege het lage aandeel goedkope woningen op het platteland worden er daar geen starters verwacht. De woningen die op het platteland wel beschikbaar zijn (die woningen die te koop of te huur staan), zijn voor de meeste starters onbereikbaar door de hoge prijzen. Wellicht wonen op het platteland wel starters, maar deze groep zal zeer klein zijn, en is daarom in het verdere onderzoek niet meegenomen.

Ook is het niet de verwachting dat er een groep van rijke of zelfs heel rijke starters te vinden zal zijn op het platteland of de dorpskern. Daarom wordt deze groep ook niet verder meegenomen in dit onderzoek.

Wel wordt er een onderscheid gemaakt tussen starters die vooral op het dorp Best gericht zijn, en starters die regio/stadsgericht zijn. De verbondenheid met Best is (naast de factor leeftijd) het belangrijkste selectie criterium om starters in te delen.

Er worden daarom twee subgroepen starters onderscheiden in dit onderzoek:

- Dorpse starters
- Stedelijke starters

De eerste groep bestaat uit starters die geboren en getogen zijn in het dorp, en daar het liefst hun hele leven willen blijven wonen. De andere groep bestaat uit starters, die weliswaar in het dorp Best wonen (en er wellicht ook geboren zijn), maar die niet de intentie hebben om hier hun hele leven te blijven wonen. De verbondenheid met de woonplaats is bij deze groep veel kleiner dan bij de eerste groep. Hierdoor ontstaat de verwachting, dat een deel van deze starters, in een volgende woonfase in een andere gemeente gaat wonen. Ook is er instroom van dergelijke mensen te verwachten. Dit zijn de stadse starters die nu in een andere gemeente wonen. Het is dus moeilijk te zeggen of deze groep in de toekomst groter zal worden, kleiner zal worden of even groot zal blijven.

3.1.1 Dorpse starters

De dorpse starter is zoals gezegd opgegroeid in Best en voelt zich daar ook helemaal thuis. Hier speelt zich dan ook het sociale leven van de dorpse starter af. Wanneer dorpse starters in een volgende woonfase komen, worden ze vaak dorpse gezinnen.

3.1.2 Stedelijke starters

Stedelijke starters zijn gewend om vaak buiten hun woonplaats te komen. Door hun studie bijvoorbeeld hebben ze vrienden in andere steden. Ze zijn daardoor makkelijker geneigd om ergens anders te gaan wonen. Wellicht is het toeval dat ze wonen waar ze wonen; als ze elders in het land een goede baan vinden, hebben ze er geen problemen mee om te verhuizen. 'Werk' als reden om Best te verlaten is daarom als selectiecriterium gebruikt om deze groep te onderscheiden. Deze indicator kan als een onderdeel van de verbondenheid met Best gezien worden.

3.2 Gezinnen

Gezinnen worden in dit onderzoek opgevat als bewoners van woningen tussen de 35 en 54 jaar oud als belangrijkste selectiecriterium. Zij hebben veelal een gezin met kinderen gesticht. Ze willen dat deze kinderen in een 'veilige' omgeving op kunnen groeien. Daarom hebben ze andere wensen dan starters. Ze vinden bijvoorbeeld scholen en speelplaatsen in de buurt belangrijk voor hun kinderen. Doordat ze al wat langer op de arbeidsmarkt actief zijn dan de starters wonen ze meestal in duurdere woningen dan in de eerste woonfase (waarin zich de starters bevinden). De woonwensen en woonbehoeftes verschillen dus met die van de starters, maar er zijn uiteraard ook overeenkomsten.

3.2.1 Dorpse gezinnen

Dorpse gezinnen bestaan uit mensen die geboren en getogen zijn in 'hun' dorp. Zij zijn ooit als starters op de lokale woningmarkt terechtgekomen, en hebben zich inmiddels 'gesetteld'; ze hebben een gezin gesticht.

Verbondenheid met Best is een belangrijk selectiecriterium om deze groep te onderscheiden.

3.2.2 Stedelijke gezinnen in het dorp

Wanneer dorpen groeien, komen er ook steeds meer mensen van buiten de gemeente wonen. De verwachting is, dat dit ook voor Best geldt.

Vooral de aanleg van een Vinex-locatie heeft grote impact op een kleine gemeente. Zeker wanneer hierdoor de bevolking met een kwart groeit.

De mensen die van buiten de gemeente Best komen zijn veelal 'stedelijke gezinnen in het dorp'. Ze zijn hier min of meer toevallig terechtgekomen. Een belangrijke factor hierbij is werk. Het gaat hierbij niet alleen om banen bij grote bedrijven in de gemeente zelf, maar ook om functies in de regio. Vooral in een regio als Eindhoven, waar de werkgelegenheid de laatste jaren flink groeit, zijn stedelijke gezinnen te verwachten.

Deze groep sluit aan bij de eerder genoemde stedelijke starters. Ze zijn als het ware de volgende woonfase van de stedelijke starters. Een belangrijk selectie criterium voor deze groep is het de mindere verbondenheid met Best; ze voelen zich minder verbonden met Best dan de dorpse starters en de dorpse gezinnen.

3.2.3 Agrarische gezinnen

In deze groep zitten niet alleen de mensen die daadwerkelijk in de agrarische sector werkzaam zijn, maar ook de mensen die aan een aantal van deze kenmerken voldoen, zoals het wonen in een boerderij.

Agrarische gezinnen worden vooral verwacht in het buitengebied. In de wijken in de dorpskern is het niet logisch om agrarische gezinnen te verwachten. Om deze groep te onderscheiden wordt daarom vooral gekeken naar de locatie van de woning (wijk 1 uit kaart 3.2) en/of het woningtype (boerderij).

Agrarische gezinnen hebben nog meer kenmerken. *'Het Landelijke Gezinsleven [heeft] vaak een laag opleidingsniveau waardoor zij zich niet in de hogere sociale klassen bevinden. Desondanks is hun inkomen relatief gezien vaak boven modaal. Zij verdienen dit vooral door een eigen zaak te runnen. Dit is bovengemiddeld vaak een eigen landbouwbedrijf waar het Landelijke Gezinsleven hard voor moet werken.'* (Experian, 2007, p. 13).

3.2.4 Welgestelden

Als laatste groep gezinnen kunnen de welgestelden onderscheiden worden. Dit zijn de 'rijke' mensen in onze samenleving. Ze hebben vaak een hoog opleidingsniveau, en veel aanzien op de sociaal-maatschappelijke ladder. Ze bekleden de betere functies in de maatschappij; ze zijn bijvoorbeeld advocaat. Om deze groep te onderscheiden wordt vooral gekeken naar inkomen en de waarde van de woningen.

"De Welgestelden wonen in riante villa's die zij zelf in bezit hebben. Het zijn villa's op grote stukken grond in bosrijke omgevingen of in de dure, statige wijken van een stad. De Welgestelden van Nederland leven in grote luxe. Zij hebben de financiële middelen om te doen en te laten wat zij graag willen en daardoor een zeer beperkt kredietrisico. Toch zijn zij nog steeds bezig hun vermogen te vergroten. Zij beleggen hiervoor hun geld in aandelen, beleggingsfondsen en obligaties. Vóór hun huizen staan mooie, luxueuze auto's en in hun garages kunnen oldtimers staan die zij verzamelen. Zij kunnen zich veroorloven om naar exclusieve winkels te gaan en meerdere malen per jaar verre reizen te maken. Hun wereldvisie beperkt zich hierdoor niet tot Nederland en wat zich hier afspeelt. De Welgestelden hebben contacten over heel de wereld en bewegen zich makkelijk in de hoogste sociale kringen. Zij hebben een netwerk waarin zij gelijkgestemden ontmoeten op feesten en allerlei happenings." (Experian, 2007, p. 14)

De verwachting is dat welgestelden in de duurste woningen in Best wonen.

Zoals eerder gezegd is het niet te verwachten dat er rijke starters zijn. Wel worden welgestelden (naast deze tweede woonfase) verwacht in de derde woonfase; de senioren. Deze groep komt dan ook terug in de derde fase (paragraaf 3.3.4).

3.3 Senioren

De derde woonfase in dit onderzoek bestaat uit senioren. Door de vergrijzing is de verwachting dat er in veel dorpen en steden een grote groep senioren woont. Deze groep zal de komende jaren groter worden, aangezien Nederland aan het vergrijzen is.

Ook in deze woonfase is onderscheid gemaakt tussen de verschillende locaties; platteland en dorp en of de bewoners dorpsgericht of stadsgericht zijn, en of ze tot de 'rijken' van Nederland behoren.

3.3.1 Dorpse senioren

Dorpse senioren vormen de volgende woonfase wanneer de dorpse gezinnen ouder dan 54 jaar zijn geworden. Ze zijn wat hun dagelijkse leven betreft op de dorpskern gericht. Ze voelen zich dan ook zeer verbonden met Best. Het liefst zouden ze hun hele leven hier blijven wonen. Ze wonen veelal in *"hoogbouw, en ze huren van sociale woningbouwverenigingen"* (Experian, 2007, p. 15).

3.3.2 Stadse senioren

Naast de stedelijke gezinnen in het dorp, wonen er in dorpen ook senioren die regiogericht en zelfs landelijk gericht zoeken naar een nieuwe woning. Deze groep vertoont veel overeenkomsten met de stedelijke gezinnen in het dorp. Het belangrijkste verschil is echter, dat de stadse senioren ouder dan 54 jaar zijn, en de stedelijke gezinnen in het dorp tussen de 35 en 54 jaar. De stadse senioren zijn vaak vanwege het werk naar de huidige woonplaats gekomen. Ze zijn daar terechtgekomen en blijven 'hangen'.

3.3.3 Senioren op het platteland

Deze groep bestaat uit ex-agrariërs, die nu van hun pensioen genieten. *"In de supermarkt kopen zij traditionele producten als aardappels en ingrediënten voor een soepmaaltijd"* (Experian, 2007, p. 15). Over het algemeen zijn ze minder materialistisch ingesteld dan de 'stadse' mens. Daardoor zullen ze *"minder vaak geld uitgeven aan zaken die stadsmensen belangrijk vinden zoals merkkleding"* (Experian, 2007, p. 13).

3.3.4 Welgestelden

Naast de welgestelde gezinnen uit de tweede woonfase zijn er ook welgestelde senioren te verwachten. Deze groep is verder niet uitgewerkt, omdat de hele groep welgestelden waarschijnlijk te klein is om te verdelen en er dan nog betrouwbare uitspraken over te kunnen doen. Deze groep voldoet daarom aan de kenmerken van de welgestelden uit paragraaf 3.2.4. Het enige verschil is de indicator leeftijd. In het survey-onderzoek zijn deze twee groepen samengevoegd.

3.4 Overzicht leefstijlgroepen

Aan de hand van de indicatoren die genoemd zijn, zijn de hier boven genoemde leefstijlgroepen in Best te vinden. Voor de duidelijkheid zijn ze hier nog even op een rijtje gezet:

- *Starters:*
 1. **Dorpse starters**
 2. **Stedelijke starters**
- *Gezinnen:*
 1. **Dorpse gezinnen**
 2. **Stedelijke gezinnen in het dorp**
 3. **Agrarische gezinnen**
 4. **Welgestelden**
- *Senioren:*
 1. **Dorpse senioren**
 2. **Stadse senioren**
 3. **Senioren op het platteland**
 4. **(Welgestelden)**

Tijdens het survey-onderzoek dat in de komende hoofdstukken volgt zijn de respondenten in deze leefstijlgroepen ingedeeld.

Zoals in hoofdstuk twee aangegeven is er ook samenhang tussen de groepen in de woonfases. 'Stedelijke starters' worden in de tweede woonfase meestal 'stedelijke gezinnen in het dorp', 'dorpse starters' worden 'dorpse gezinnen', en in de derde fase hoogstwaarschijnlijk 'dorpse senioren'. Er ontstaat dan het volgende model:

Fase 1 (Starters)	Fase 2 (Gezinnen)	Fase 3 (Senioren)
Dorpse/Bestse starters	Dorpse gezinnen	Dorpse senioren
Stedelijke starters	Stedelijke gezinnen in het dorp	Stadse senioren
	Agrarische gezinnen	Senioren op het platteland
	Welgestelden	(Welgestelden)

Tabel 3.1: De drie woonfases gekoppeld aan de leefstijlgroepen

De getoonde opeenvolgende fases zijn aannemelijk, maar niet altijd waarneembaar. Het kan best zo zijn, dat een dorpse/Bestse starter in woonfase twee niet in de groep dorpse gezinnen terechtkomt, maar in een andere groep. De afgebeelde samenhang tussen de woonfases zal in de realiteit alleen plaatsvinden, wanneer er aan de levenssituatie van mensen niks ingrijpends gebeurt (zoals het winnen van een loterij). Het betreft hier dus 'normaal gesproken' verwachte verbanden, die niet altijd waarheid blijken te zijn.

Aan de hand van tabel 3.1 kan een toekomstvoorspelling gedaan worden. Wanneer de woonwensen van starters en de huidige situatie van de gezinnen op elkaar aansluiten, dan kan er (tot op zekere hoogte) doorstroom plaats blijven vinden op de woningmarkt. Wanneer de wensen van bijvoorbeeld de dorpse starters niet aansluiten bij de huidige situatie van de dorpse gezinnen, dan zou de doorstroom op de woningmarkt in de toekomst kunnen stagneren. Er kan op een dergelijke mogelijke trend ingesprongen worden door met de bouw van nieuwe woningen te beginnen, of aanpassingen aan woningen te stimuleren.

In hoofdstuk vijf en de conclusie zal op de mogelijke toekomstige situaties terug gekomen worden.

Hoofdstuk 4: Methodische verantwoording

In hoofdstuk drie is vooral gesproken over de leefstijlgroepen. In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de methodes die gebruikt zijn om de woonwensen en woonbehoeftes te inventariseren. Voor het uitwerken van de leefstijlgroepen was literatuurstudie de basis, voor de woonwensen en woonbehoeftes is vooral de Bestse bevolking van belang. Om de woonwensen en behoeftes te inventariseren is er een steekproef genomen. De respondenten zijn bevraagd middels een schriftelijke enquête. In deze enquête zijn de indicatoren die in hoofdstuk twee genoemd zijn, geoperationaliseerd tot vragen. Naast deze operationalisatie van indicatoren zal dit hoofdstuk dieper ingaan op de verdeling van de steekproef en de representativiteit van de steekproef.

4.1 Datacollectie

In dit onderzoek is alleen gezocht naar leefstijlen en woonwensen, en relaties daartussen. Er wordt als het ware 'verkend' welke woonwensen en behoeftes er zijn. Er kan daarom gesproken worden over een verkennend (exploratief) onderzoek.

4.1.1 Enquête

Om te verkennen wat de woonwensen en behoeftes van de inwoners van Best zijn, is, zoals gezegd, een grootschalig survey-onderzoek opgezet. Om in een korte tijd veel mensen te kunnen bevragen is gekozen om een enquête af te nemen. Dit is een schriftelijke enquête geworden. In deze enquête zijn de indicatoren die in hoofdstuk twee behandeld zijn (zie tabel 2.1), geoperationaliseerd.

De enquête is in een aantal aparte delen verdeeld. De eerste groep vragen gaat over de huidige (woon)situatie. Hierin zijn indicatoren geoperationaliseerd als huur- of koopwoning, perceelgrootte, woningtype en de huidige woonwijk (verdeeld naar de elf wijken uit kaart 3.2). Daarnaast is gevraagd hoe vaak respondenten verhuisd zijn in de afgelopen 10 jaar.

De tweede groep vragen gaat over de woonwensen en woonbehoeftes die mensen hebben. Hierbij komen vragen aan bod zoals 'in welke woonwijk wilt u wonen?'. Veel vragen zijn hetzelfde als hierboven uitgelegd over de huidige woonsituatie. Er zijn enkele extra vragen gesteld met betrekking tot de (potentiële) nieuwe woning, zoals het aantal gewenste slaapkamers en de architectuurkeuze. Tevens wordt de vraag gesteld wat voor mensen een belangrijke reden zou zijn om te gaan verhuizen.

Daarna volgen vragen over de belangrijkheid van voorzieningen in de buurt en vragen over de verhuigeneidheid van mensen. Bij de belangrijkheid van voorzieningen (zoals scholen, speelplaatsen, gebedshuis in de buurt, horeca enz.) waren vijf antwoordmogelijkheden, variërend van zeer belangrijk via belangrijk, neutraal, niet belangrijk tot totaal niet belangrijk.

Met betrekking tot de verhuigeneidheid zijn vragen gesteld als: 'Heeft u de ambitie om te verhuizen?', 'Ziet u verhuizen als een verbetering?', 'Zou u uw woning aan willen passen, zodat u er zo lang mogelijk kunt blijven wonen?'. Hierbij waren vijf antwoordcategorieën (van volledig van toepassing tot totaal niet van toepassing). Daarnaast is gevraagd naar de overlast die mensen hebben op vier vlakken: hondenpoep, buurtgenoten, hangjongeren en lawaai van buiten, met als antwoordmogelijkheden vaak, soms- en nooit.

De enquête eindigt met een aantal vragen over de persoonlijke situatie. Hierin is gevraagd naar geslacht, de leeftijd van respondenten (verdeeld in leeftijdscategorieën), het opleidingsniveau, inkomen, burgerlijke staat en de waarde van de huidige woning.

Ook is gevraagd naar het land van herkomst van de respondenten en religie, huidig beroep en autobezit van de respondenten.

Verder zijn er nog twee open vragen in de enquête opgenomen; 'wat is de belangrijkste reden om Best te verlaten?', en 'welke voorziening mist u momenteel het meest in uw woonbuurt?'. Deze twee vragen waren vooral bedoeld om te kijken of er andere antwoorden van de respondenten zouden komen dan de antwoordmogelijkheden bij de gesloten vragen. Bij het verwerken bleek dat veel antwoorden bij de open vragen overeenkomen met de antwoorden die gegeven zijn bij de gesloten vragen.

Een volledig overzicht van de enquête is te vinden in bijlage 3.

4.2 Populatie

Er is zoals gezegd gekozen om een steekproef uit de Bestse huishoudens te nemen. Hierbij is gekeken naar het hoofd van de huishoudens, en er is vanuit gegaan, dat het hele huishouden samen in één leefstijlgroep past. De woonfase van de hoofdbewoner is bij de verwerking van de gegevens gebruikt. De huishoudenhoofden vormen daarom de 'operationele populatie' (zie Vennix, 2001, p. 118) van dit onderzoek.

Er zijn in Best ongeveer 11.100 huishoudenhoofden (zie Gemeente Best 2004a, p. 19 en website gemeente Best). Dit aantal is de laatste paar jaar stabiel gebleven (zie website gemeente Best).

Om te proberen om de resultaten zoveel mogelijk bij de werkelijkheid aan te laten sluiten wordt de data uit de steekproef ondersteund door enkele interviews en uitkomsten van eerder uitgevoerde onderzoeken in Best.

Dit betreft informele gesprekken met en over de verschillende bewonersoverleggen in Best. Dit zijn groepen bewoners binnen een wijk, die als vertegenwoordigers van die wijk met de gemeente overleg voeren. Ze worden erkend door het gemeentebestuur, en worden ook financieel ondersteund (zie bijlage 2.2).

Voorbeelden van deze gesprekken zijn een conversatie met de ambtenaar de heer F. Pessers, die contactpersoon en coördinator is tussen de bewonersoverleggen en de gemeente (zie bijlage 2.2), en een gesprek met het bewonersoverleg van de wijk Wilhelminadorp (zie bijlage 2.1).

Dit ondersteunen van de steekproefgegevens met andere bronnen wordt door onderzoekers vaak aangeduid met de term 'triangulatie'. De betrouwbaarheid van de uitspraken wordt namelijk verhoogd wanneer er vanuit meerdere perspectieven naar een 'case' gekeken wordt.

4.3 Steekproef

Om een goede respons te krijgen is gekozen om een grote steekproef te nemen onder alle huishoudens in Best. Om betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de gehele populatie was het doel om minimaal 500 respondenten te verzamelen. Er mag (op basis van een vuistregel voor schriftelijke enquêtes (zie Vennix, 2001, p. 122)) een respons verwacht worden van slechts 30 procent. Er is echter een marge ingebouwd. We gingen uit van 25% respons (wat normaal gesproken zeker gehaald moet worden). Er zijn daarom $(500 * 4 =)$ 2000 enquêtes uitgezet.

Bij de verdeling van de enquêtes per wijk mocht elk huishouden maximaal één enquête ontvangen. Deze huishoudens zijn aselekt gekozen. De verdeling is gemaakt op basis van de hoeveelheid huishoudens in de verschillende wijken van Best. Door deze onderverdeling naar woonwijk kan er gesproken worden van een evenredig gestratificeerde steekproef (Vennix, 2001, p. 120).

De verdeling is te zien in tabel 4.1.

<i>Wijk</i>	<i>Aandeel huishoudens (in %)</i>	<i>Absoluut aantal huishoudens per wijk</i>	<i>Aantal verspreide enquêtes per wijk</i>
Buitengebied	5	555	100
Batadorp/Breeven	2	222	40
Centrum	12	1331	240
Naastenbest	15	1663	300
Heivelden/Heuveleind	22	2440	440
Hoge Akker	6	665	120
De Leeuwerik	6	665	120
Salderes	8	887	160
Speelheide	5	555	100
Villawijk/Koekoekbos	1	111	20
Wilhelminadorp/Kantonier	18	1996	360
Totaal	100	11090	2000

Tabel 4.1: Verdeling aantal verspreide enquêtes

Bron: Woonvisie 2004, gemeente Best

De enquêtes zijn in de verschillende wijken verspreid, door twee onderzoekers die willekeurig bij woningen enquêtes in de brievenbussen gestopt hebben.

De vragenlijsten waren voorzien van een logo van de gemeente Best. Ze zaten in een envelop van de gemeente Best, samen met een begeleidende brief en een retourenvelop met daarop een antwoordnummer, waardoor dus geen postzegel nodig was².

Om de respons te verhogen, is ervoor gekozen om onder de respondenten vijf Staatsloten te verloten. Dit alles in combinatie met de betrouwbaarheid door de aanwezigheid van de huisstijl van de gemeente, en een aankondiging in het lokale dorpsblad 'Groeiend Best' heeft geleid tot een hogere respons dan verwacht. Want van de 2000 uitgezette enquêtes, zijn er 820 teruggekomen (waar er 500 verwacht werden). Deze respons van 41% mag hoog genoemd worden, aangezien 30% respons 'normaal' is bij dergelijke grootschalige onderzoeken (zie Vennix, 2001, p. 122).

² Zie bijlage 2

De respons is ook nog eens behoorlijk verdeeld over de verschillende wijken, zie tabel 4.2:

		Observatie	Verwachte observatie	Verwacht percentage
	Aarle/Vleut	51	41	5
	Batadorp/Breeven	19	16	2
	Centrum	122	98	12
	Naastenbest	98	123	15
	Heivelden/Heuveleind	165	180	22
	Hoge Akker	47	49	6
	De Leeuwerik	46	49	6
	Salderes	70	66	8
	Speelheide	64	41	5
	Villawijk/Koekoekbos	5	8	1
	Wilhelminadorp/ Kantonnier	133	148	18
	Totaal	820	819 ³	100

Tabel 4.2: Respons uit de wijken

4.4 Representativiteit

De vraag kan gesteld worden, of er groepen waren die een grotere kans hadden om in de steekproef terecht te komen dan anderen (zie Brinkman, 1992, p. 286). Wanneer dit het geval is, zou de steekproef een verdeling kunnen vertonen die niet overeenkomt met de totale populatie. In dat geval kan het nuttig zijn om op bepaalde variabelen te wegen.

Om te voorkomen dat er niet een bepaalde groep een grotere kans had om in de steekproef terecht te komen zijn de enquêtes zo verdeeld, is er bij het verdelen van de enquêtes gekeken, dat alle woningtypes aan bod zouden komen. Er zijn daarbij relatief veel enquêtes verdeeld onder meergezinswoningen. Dit is ook terug te vinden in de respons; zie de volgende tabel:

³ Door afronding van de getallen in deze kolom, is de totale verwachte frequentie niet 820 (aantal respondenten) maar 819.

		Frequen- tie	Perce- ntage	Werkelijk percentage in Best ⁴
	Starterswoning	6	0,7	-
	Etagewoning/appartement	283	34,5	15,5
	Maisonnette	18	2,2	-
	Tussenwoning	129	15,7	43,0
	Hoekwoning	65	7,9	-
	2-onder-1-kap-woning	127	15,5	-
	Vrijstaand/geschakeld	148	18,0	37,0
	Seniorenwoning	22	2,7	2,5
	Boerderij	15	1,8	2,0
	Anders	4	0,5	-
	Totaal	817	99,6	100,0
Geen antwoord		3	0,4	-
Totaal		820	100,0	100,0

Tabel 4.3: Respons per woningtype

Het aandeel meergezinswoningen ((een deel van de) starterswoningen, etagewoningen, maisonnettes en (een deel van de) seniorenwoningen opgeteld) in de steekproef is 40%, terwijl het aandeel meergezinswoningen in Best in totaal rond de 18% ligt (zie ook Gemeente Best, 2004a, p. 20).

Deze percentages kunnen niet helemaal met elkaar vergeleken worden, omdat de gemeente, zoals gezegd, een andere indeling aanhoudt. De gemeente heeft bijvoorbeeld geen aparte groep voor starterswoningen, en dat is in de steekproef wel duidelijk gevraagd. Bij de gegevens van de gemeente vallen deze woningen in de categorie etagewoning als het een etagewoning betreft, en in de categorie tussen/hoekwoning als het een rijtjeswoning betreft.

Ook voegt de gemeente de vrijstaande/geschakelde woningen en halfvrijstaande woningen samen en, zoals gezegd, vallen rij- en hoekwoningen in één categorie. (Door deze verschillen in categorieën tussen de gegevens van de gemeente en de steekproef, is het onmogelijk om op deze variabele een chi-kwadraat-toets uit te voeren.)

Dit neemt niet weg, dat de meergezinswoningen oververtegenwoordigd zijn. Omdat niet bekend is wat precies het verschil is tussen de steekproefverdeling en de werkelijke verdeling, is deze variabele niet gewogen. Wel zal bij het verwerken van de gegevens rekening gehouden worden met de oververtegenwoordiging van deze groep, evenals bij het trekken van conclusies.

Ook kan de vraag gesteld worden of er wellicht (onbewust) toch selectie plaatsgevonden heeft (zie Brinkman, 1992, p. 286).

Aan het aandeel meergezinswoningen te zien, kan geconcludeerd worden, dat er toch onbewust selectie plaats heeft gevonden. Dit heeft echter niets met bepaalde personen (leefstijlgroepen) te maken, maar wel met het woningtype. Ook heeft wellicht de hulp van een andere stagiair van de gemeente die in de wijk Aarle/De Vleut woont, er voor gezorgd, dat het aandeel respondenten uit die wijk iets hoger ligt dan verwacht (6,3% waar 5% verwacht was). Dit heeft niet zozeer met selectie vooraf te maken, maar wel met de respons, omdat die respondenten graag mee wilden werken aan een onderzoek van iemand die ze kenden.

⁴ Gegevens uit: Wijkprofielen, Gemeente Best, 2004a

4.4.1 Representativiteit Chi-kwadraat-toets

Aan de hand van de respons uit de steekproef kunnen we met behulp van de Chi-kwadraat-toets (χ^2), kijken of de steekproef representatief is voor de gehele populatie. Dit kan alleen wanneer de steekproef aselekt genomen is. Dat is bij deze steekproef het geval.

Bij het berekenen van de Chi-kwadraat-toets wordt gekeken of één of meerdere van de geobserveerde aantallen veel afwijkt van wat verwacht mocht worden. Deze toets is toegepast op de huidige woonwijk en de verdeling tussen huur- en koopwoningen. Voor deze twee variabelen is gekozen, omdat we in de eerste plaats willen weten of bepaalde wijken wellicht oververtegenwoordigd zijn, en andere wijken ondervertegenwoordigd. Wanneer dit het geval is, worden er misschien uitspraken gedaan waarbij de meningen van bewoners van sommige wijken gepresenteerd worden als meningen uit alle Bestse wijken.

De tweede variabele die getoetst werd (verdeling tussen huur- en koopwoningen) toont in Best een verdeling die afwijkt van de rest van Nederland. In Nederland als totaal is de verdeling tussen huur- en koopwoningen momenteel ongeveer 44% huur en 56% koop (zie Renes et al, 2006, p. 18). Best bestaat voor slechts 23% uit huurwoning en maar liefst 77% koopwoning (zie SRE, 2007, p. 43 en VB&T Makelaars, 2007). In een ideale situatie komt deze verdeling terug in de steekproef, anders tellen de meningen van huurders te zwaar (of te licht) mee bij uitspraken over de gehele populatie.

Wanneer de twee variabelen waarop een chi-kwadraat-toets uitgevoerd is, goed aansluiten op de werkelijkheid, dan sluiten de steekproefresultaten goed aan op de totale populatie.

Wel is nog kritisch naar andere variabelen gekeken die in de steekproef (veel) af kunnen wijken van de werkelijke situatie. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de eerder genoemde verdeling in woningtypes.

Huidige woonwijk

De Chi-kwadraat-toets is, zoals gezegd, uitgevoerd op de variabele huidige woonwijk. Het betreft hier de wijk waar mensen momenteel wonen. In tabel 4.4 is weergegeven hoeveel respons per wijk verwacht werd, en hoeveel respons daadwerkelijk geobserveerd is. Aan de hand van de verschillen tussen deze twee kan berekend worden of één of meerdere geobserveerde aantallen afwijkt van wat verwacht werd. Het verwachte aantal staat gelijk aan het aandeel van die wijk in de werkelijke situatie.

	Geobserveerd aantal	Verwacht aantal	Verskil
Aarle/Vleut	51	41,0	10,0
Batadorp/Breeven	19	16,4	2,6
Centrum	122	98,4	23,6
Naastenbest	98	123,0	-25,0
Heivelden/Heuveleind	165	180,4	-15,4
Hoge Akker	47	49,2	-2,2
De Leeuwerik	46	49,2	-3,2
Salderes	70	65,6	4,4
Speelheide	64	41,0	23,0
Villawijk/Koekoekbos	5	8,2	-3,2
Wilhelminadorp/Kantonnier	133	147,6	-14,6
Totaal	820	820	-

Tabel 4.4: Verwacht en geobserveerd aantal per wijk

Aan de hand van deze gegevens is de volgende Chi-kwadraat berekend:

	Berekend	Chi-kwadraat mag maximaal zijn
Chi-kwadraat	31,104	18,3070
Bij aantal Degrees of freedom	10	10

Tabel 4.5: Chi-kwadraat huidige woonwijk

Hierbij geldt in zijn algemeenheid, dat wanneer de Chi-kwadraat-waarde dicht bij nul ligt, de verwachte en geobserveerde aantallen praktisch aan elkaar gelijk zijn (zie de Vocht, 2002, p. 225).

De Chi-kwadraat-waarde zegt alleen of de gegevens overeenkomen met die van de populatie. Wanneer we specifiekere uitspraken over de wijken willen doen, kunnen we naar de uitkomsten in tabel 4.4 kijken. Hierin staat in de laatste kolom hoeveel de geobserveerde aantallen respondenten verschillen met de verwachte aantallen respondenten. Er is te zien dat de wijken 'Centrum', 'Speelheide' en 'Aarle/De Vleut' iets oververtegenwoordigd zijn, en de wijken 'Naastenbest', 'Heivelden/Heuveleind' en 'Wilhelminadorp/Kantonnier' iets ondervertegenwoordigd zijn. In de andere wijken was de respons ongeveer zo groot als er verwacht werd (zie tabel 4.4 en bijlage 1).

De relatief hoge opkomst in Aarle/De Vleut kan deels verklaard worden door het feit dat bij het verspreiden van de enquête hulp is geboden door iemand uit deze wijk, die het onderzoek daar 'gepromoot' heeft. Bij Aarle/De Vleut hoort echter ook het woonwagenveld aan de Terraweg, waar helemaal geen respons van gekomen is.

Om de representativiteit van de steekproef te verhogen (en daardoor de steekproefgegevens beter aan te laten sluiten bij de werkelijkheid) zullen de respondenten uit de wijken 'Centrum', 'Speelheide' en 'Aarle/De Vleut' in sommige gevallen gecorrigeerd worden. Dit kan gebeuren door de respondenten uit deze wijken iets minder zwaar te laten wegen dan de respondenten uit de andere wijken. De respondenten uit de wijken 'Naastenbest', 'Heivelden/Heuveleind' en 'Wilhelminadorp/Kantonnier' zullen dan iets zwaarder moeten wegen dan gemiddeld. Dit heeft als gevolg, dat de mening van een respondent uit de wijk Naastenbest zwaarder meetelt dan de mening van bijvoorbeeld een centrumbewoner.

Wegen is echter niet in alle gevallen wenselijk, omdat door te wegen de betrouwbaarheid van de steekproef achteruitgaat (van Ossenbruggen, 2006, p. 42). Toch is ervoor gekozen om op de variabele 'woonwijk' te wegen. Wanneer alle individuen in een leefstijlgroep in één wijk wonen, dan heeft dit geen invloed op de betrouwbaarheid van de uitspraken naar aanleiding van de steekproef. De agrarische gezinnen en de senioren op het platteland worden bijvoorbeeld allemaal in één wijk verwacht.

Er wordt op de volgende manier gewogen. Om de weegfactor te bepalen wordt de grootte van de wijk in de gehele populatie gedeeld door de respons per woonwijk (zie Bethlehem, 2008, p. 13). Dit levert de volgende weegfactoren op:

Woonwijk	Verwacht aantal in populatie	Respons in steekproef	Weegfactor
Aarle/Vleut	41,0	51	0,8
Batadorp/Breeven	16,4	19	0,8
Centrum	98,4	122	0,8
Naastenbest	123,0	98	1,3
Heivelden/Heuveleind	180,4	165	1,1
Hoge Akker	49,2	47	1
De Leeuwerik	49,2	46	1
Salderes	65,6	70	0,9
Speelheide	41,0	64	0,6
Villawijk/Koekoekbos	8,2	5	1,6
Wilhelminadorp/Kantonnier	147,6	133	1,1
Totaal	820	820	-

Tabel 4.6: Weegfactor per woonwijk

Het gemiddelde na weging blijft 1, waardoor we met 820 respondenten kunnen blijven rekenen.

Chi-kwadraat op verdeling huur / koopwoningen

De Chi-kwadraat-toets is ook toegepast op de verdeling tussen huur- en koopwoningen in Best. Deze verdeling ziet er in werkelijkheid als volgt uit:

- 23% huurwoningen
- 77% koopwoningen (zie SRE, 2007, p. 43 en VB&T Makelaars, 2007)

In tabel 4.7 is weergegeven welke aantallen bij de steekproef geobserveerd zijn (tweede kolom), en welke aantallen verwacht werden (derde kolom) en het verschil tussen deze twee (vierde kolom).

Huur / Koop

	Geobserveerd aantal	Verwacht aantal	Verschil
Huur	207	186,1	20,9
Koop	602	622,9	-20,9
Total	809 ⁵		

Tabel 4.7: Verdeling huur/koopwoningen

Aan de hand van deze gegevens is de volgende Chi-kwadraat berekend:

	Berekend	Chi-kwadraat mag maximaal zijn
Chi-kwadraat	3,058	3,84146
Bij aantal Degrees of freedom	1	1

Tabel 4.8: Chi-kwadraat verdeling huur/koopwoningen

Hieruit kan geconcludeerd worden, dat de resultaten uit de steekproef niet (significant) afwijken van de werkelijkheid (zie voor de volledige berekening bijlage 1). Omdat deze resultaten behoorlijk goed aansluiten op de werkelijke situatie, is het wegen op deze variabele niet noodzakelijk. Dit zal dan ook niet gebeuren.

⁵ In totaal waren er 820 respondenten. Elf respondenten gaven geen antwoord op deze vraag.

4.5 Non-respons

Ondanks de hoge respons van 41 procent, is er nog altijd een non-respons van 59 procent. Er zijn verschillende redenen voor deze non-respons. Ten eerste is het een gegeven, dat mensen 'enquête-moe' zijn; er worden behoorlijk veel enquêtes afgenomen. Dit is ook het geval bij de gemeente Best. Een half jaar voor dit onderzoek is een grootschalig onderzoek onder de Bestse burgers gehouden. Tijdens de periode dat de ingevulde enquêtes retour gestuurd konden worden, diende het volgende onderzoek over tevredenheid zich alweer aan. Dit betrof een onderzoek van de overkoepelende organisatie van de regio Eindhoven, het SRE (Samenwerkingsverband Eindhoven). Deze onderzoeken lijken maar deels overeen te komen met dit onderzoek, maar voor mensen is het verschil vaak niet duidelijk. Het is goed mogelijk dat mensen uiteindelijk gekozen hebben om aan één van deze twee onderzoeken mee te werken. Dit heeft invloed op de respons van beide onderzoeken.

Een ander punt dat de non-respons verhoogt, is het feit dat veel mensen na het invullen niets meer van het onderzoek horen. De volgende keer zullen ze daardoor minder snel geneigd zijn, om een enquête in te vullen. De resultaten van dit onderzoek worden echter bekendgemaakt via verschillende media; lokale krant (Groeiend Best), lokaal dagblad (Eindhovens Dagblad) en de gemeentelijke website.

Het is echter moeilijk om de Bestenaren te overtuigen dat het onderzoek voor burgers gedaan wordt, en niet voor de gemeente.

Hoofdstuk 5: Resultaten per leefstijlgroep

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de steekproef beschreven. Dit gebeurt per leefstijlgroep. In eerste instantie wordt er iets gezegd over de betreffende woonfase (starters, gezinnen en senioren). Daarna wordt op de specifieke leefstijlgroep 'ingezoomd'. Alle groepen beginnen met de selectiecriteria van die leefstijlgroep. Daarna worden de resultaten van de antwoorden weergegeven. Bij deze antwoorden is soms het percentage van de respondenten dat een bepaald antwoord gegeven heeft tussen haakjes weergegeven. In sommige gevallen komen de percentages bij elkaar opgeteld boven de honderd procent uit. Dat komt omdat er bij die betreffende vragen meerdere antwoorden mogelijk waren.

In de staafdiagrammen in dit hoofdstuk zijn de absolute aantallen weergegeven van respondenten die dat antwoord gegeven hebben.

Naar aanleiding van de steekproefresultaten zijn de negen leefstijlgroepen (welgestelde gezinnen en welgestelde senioren zijn samengevoegd) gevonden, die in hoofdstuk drie geformuleerd zijn. De 820 respondenten zijn in deze leefstijlgroepen ingedeeld. Omdat 18 respondenten de voor dit onderzoek cruciale vraag over 'leeftijd' niet hadden ingevuld, was het niet mogelijk om deze mensen in een leefstijlgroep in te delen. Er is daarom verder gerekend met 802 respondenten. In sommige groepen zijn meer respondenten terechtgekomen dan in anderen. De totale verdeling van de steekproef ziet er als volgt uit:

Leefstijlgroep	Aantal respondenten na weging	Percentage in de steekproef (in %)	Aantal respondenten Voor weging
Dorpse starters	120	15,0	111
Stedelijke starters	12	1,5	10
Dorpse gezinnen	179	22,3	183
Stedelijke gezinnen in het dorp	55	6,9	57
Agrarische gezinnen	20	2,5	20
Welgestelden	111	13,8	111
Dorpse senioren	198	24,7	203
Stadse senioren	88	11,0	88
Senioren op het platteland	19	2,4	19
Totaal	802	100	802

Tabel 5.1: Aantallen en percentages leefstijlgroepen in de steekproef

Het wegen op de huidige woonwijk heeft voor sommige groepen geen gevolgen wat betreft omvang van de groep. De agrarische gezinnen, de welgestelden, de stadse senioren en de senioren op het platteland zijn namelijk even groot gebleven. De andere vijf groepen zijn wel veranderd qua omvang na weging. De groep 'dorpse starters' is met negen respondenten toegenomen. De groep 'stedelijke starters' is met twee respondenten toegenomen, de groep 'dorpse gezinnen' is met vier respondenten afgenomen, de groep 'stedelijke gezinnen in het dorp' is met twee respondenten afgenomen en de groep 'dorpse senioren' is met vijf respondenten afgenomen (zie tabel 5.1). Met de verdeling na weging is in dit onderzoek verder gerekend.

5.1 Starters

Starters zijn in dit onderzoek gedefinieerd als hoofdbewoners tot 35 jaar. Zoals in hoofdstuk drie toegelicht is, was leeftijd was de belangrijkste factor om deze groep te definiëren in dit onderzoek. Dit is gebeurd in navolging van *“de leeftijd van 30 jaar, gekozen door potentiële starters op de bijeenkomst “Wij Willen Wonen” tot maximumgrens voor jonge starters”* (De Laat, 2007, p. 4).

Omdat de leeftijdscategorieën in de enquête per tien jaar ingedeeld zijn, en de leeftijd tot 30 jaar in de leeftijdsgroep 25-35 jaar zit, is gekozen voor de grens van 35 jaar voor starters.

De starters zitten in de eerste woonfase (zie tabel 3.1). Zij vormen ongeveer 15% van de steekproef. De dorpse starters zijn hierbij veel meer vertegenwoordigd (15,0%), dan de stadse starters (1,5%).

Kijken we naar de starters in zijn algemeenheid, dan valt op dat van deze groep slechts een klein deel in een woning woont, die aangeduid kan worden als een starterswoning (zoals de woningen in ‘De Schakel’ in Naastenbest, en de wooncomplexen aan de Schooneveldstraat en de Syracusestraat). Een groter deel van deze groep woont in andere meergezinswoningen, zoals etagewoningen en appartementen.

5.1.1 Dorpse starters

De selectiecriteria voor dorpse starters waren de leeftijd (waarbij starters niet ouder mochten zijn dan 35 jaar), en ze moesten zich erg verbonden voelen met Best. Ze zouden Best dan ook niet graag verlaten. Het liefst zouden ze hun hele leven in deze gemeente blijven wonen, als dat mogelijk is.

In totaal zijn er 120 dorpse starters in dit onderzoek onderscheiden. Deze groep vertegenwoordigt daardoor ongeveer 15 procent van de steekproef. Van deze dorpse starters zit 1 op de 4 in de leeftijdscategorie tot 25 jaar, 3 op de 4 zijn 25-34 jaar oud. Ze zijn vooral alleenstaand zonder kinderen (41%) of samenwonend zonder kinderen (34%).

Dorpse starters zijn katholiek (52%) of hebben geen religie/zijn atheïst (38%). Het zijn vooral autochtone Nederlanders, en een klein deel bestaat uit allochtonen (6 procent van de dorpse starters).

Ze zijn hoog opgeleid (82% heeft minimaal een Mbo-opleiding). Qua inkomen zijn de dorpse starters verdeeld van onder modaal (29%) via modaal (42%) tot boven modaal (29%). Dit inkomend verdienen ze vooral door in loondienst te werken (69%).

Dorpse starters wonen in de wijken Naastenbest (38 procent) en Heivelden/Heuveleind, Salderes en Wilhelminadorp/Kantonnier (alle drie ongeveer 15 procent).

Ze wonen in woningen op kleine percelen (75% tot 250m²), waarbij de meeste in een koopwoning wonen (2 op de 3 respondenten). De overheersende woningtypes bij dorpse starters zijn etagewoning/appartement (39%) en tussenwoning (22%).

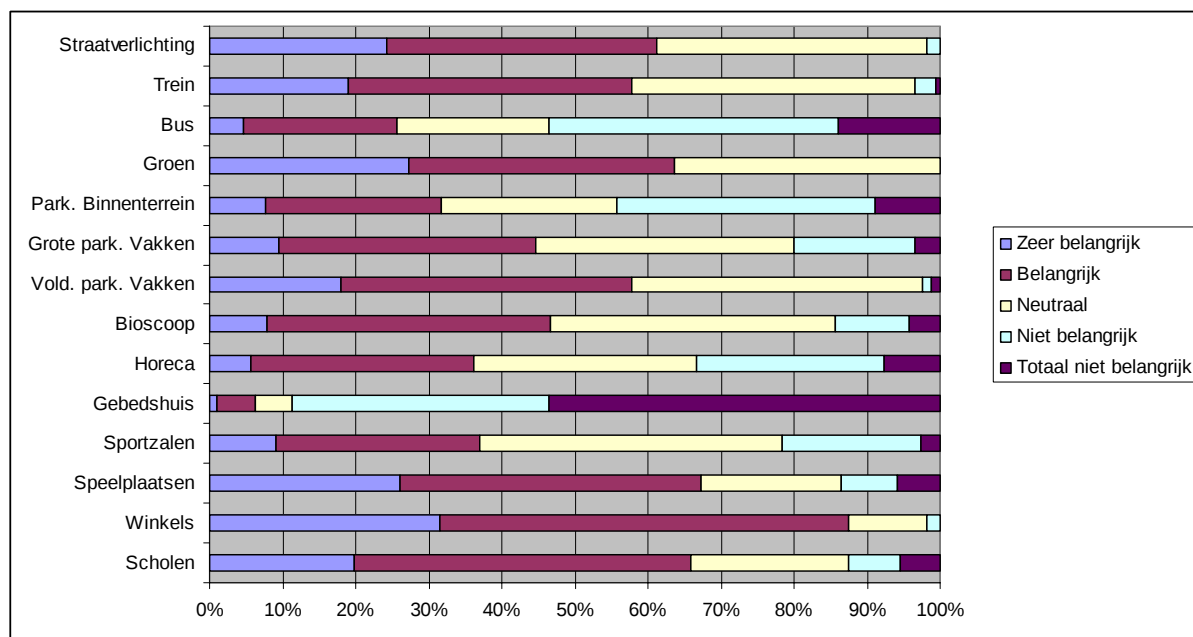
Dorpse starters hebben vooral kleine (37%) of middenklasse (38%) auto's.

Wanneer we kijken naar voorzieningen in de buurt, dan valt op dat dorpse starters scholen, winkels, sportzalen, speelplaatsen en een bioscoop in de buurt belangrijk vinden.

Daarnaast hechten ze veel waarde aan voldoende en grote parkeerplaatsen, net als groen in de buurt en goede straatverlichting. Parkeren in een afgesloten binnenterrein vinden dorpse starters niet echt belangrijk, net als een gebedshuis in de buurt. Over horeca antwoorden ze verdeeld.

Een busroute door de buurt is niet echt noodzakelijk voor dorpse starters, goede treinverbindingen wel.

Een overzicht van de antwoorden op de vragen over de belangrijkheid van voorzieningen is in grafiek 5.1 opgenomen.

Grafiek 5.1: Belangrijkheid voorzieningen volgens dorpse starters

In diagram 5.1 is te zien dat dorpse starters weinig overlast hebben van buurtgenoten, hangjongeren, lawaai en hondenpoep.

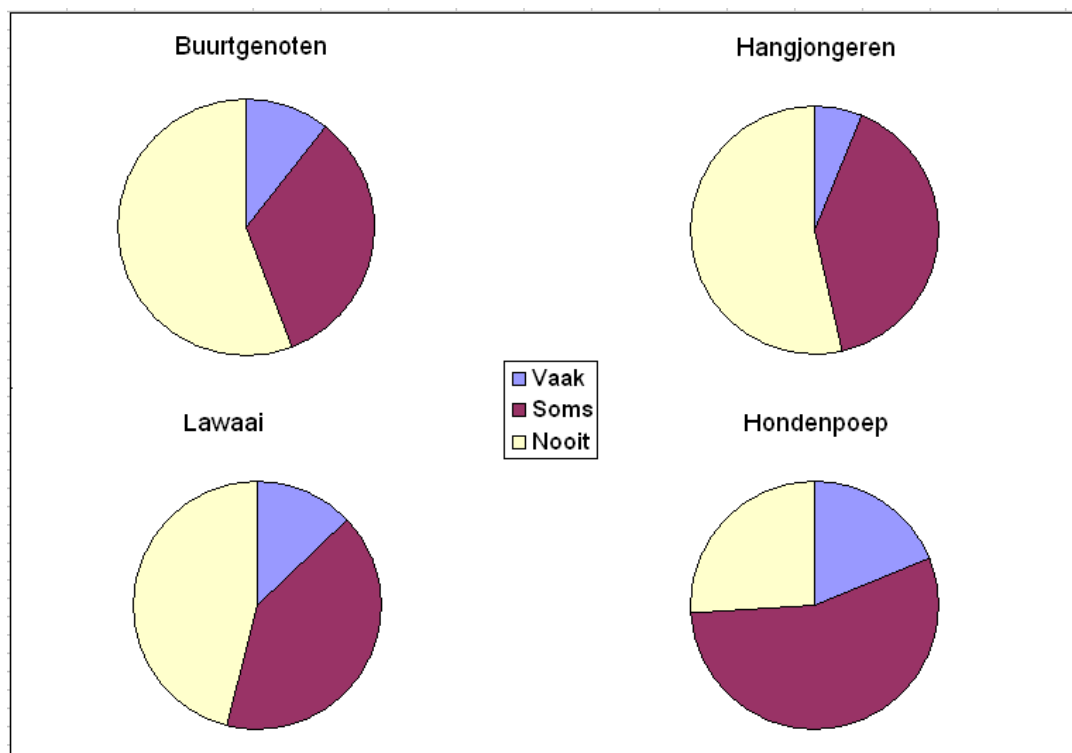

Diagram 5.1: Overlast volgens dorpse starters

Wensen

Slechts een klein deel van de dorpse starters ziet verhuizen uit de huidige buurt als een verbetering (27%). Zeventig procent van de dorpse starters heeft de ambitie om naar een duurdere/grotere woning te verhuizen in de toekomst. Ze geven verschillende verhuisredenen aan, waarbij de belangrijkste ontevredenheid over de woning zelf is (46% van de respondenten geeft dit aan).

Dorpse starters zien Heivelden/Heuveleind (38%), het buitengebied (33%), Salderes (27%), Speelheide (27%) en buiten Best (24%) als hun potentiële nieuwe woonwijk. Uit een interview (bijlage 2.3) blijkt verder dat dorpse starters veeleisend zijn; ze willen het liefst een woning op loopafstand van het centrum, maar niet in (het hart van) het centrum zelf.

Wanneer dorpse starters verhuizen willen ze in een vrijstaande/geschakelde eengezinswoning (53%), twee-onder-een-kapwoning (46%), hoekwoning (37%) of tussenwoning (32%) gaan wonen. Deze woningen moeten gebouwd zijn in moderne (34%) of klassieke (26%) architectonische stijl. De woning moet dan bij voorkeur 3 (42%) of 4 of meer (38%) slaapkamers hebben.

Correctie meergezinswoningen

Bij de dorpse starters valt op dat er een groot aandeel in meergezinswoningen woont. Omdat deze oververtegenwoordigd zijn in de steekproef is het mogelijk dat er iets minder dorpse starters in de gehele populatie in meergezinswoningen wonen. Toch zal het aandeel meergezinswoningen ook in de hele populatie hoog zijn, omdat meergezinswoningen nu eenmaal het best betaalbaar zijn voor dorpse starters.

5.1.2 Stedelijke starters

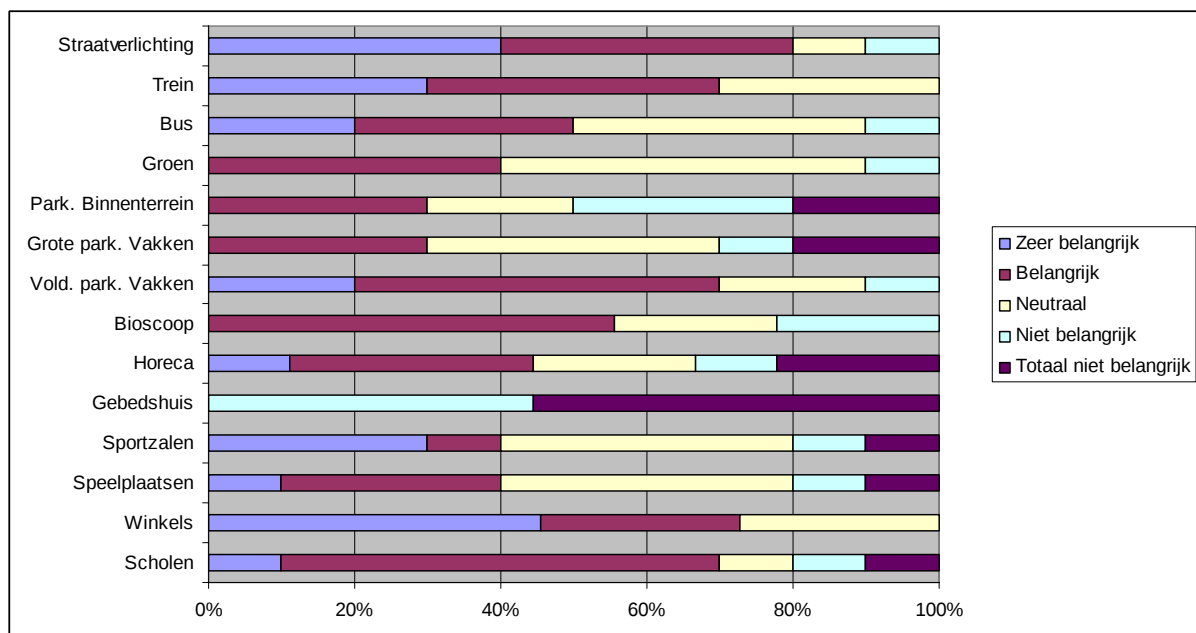
Stedelijke starters zijn net als dorpse starters maximaal 34 jaar oud. Deze groep is de kleinste groep in de steekproef. Uiteindelijk zijn er 12 respondenten in deze groep terecht gekomen. Uitspraken over deze groep zijn dus minder nauwkeurig dan uitspraken over de andere, grotere groepen. Het belangrijkste selectie criterium voor stedelijke starters is, naast leeftijd, dat ze zich minder verbonden voelen met Best dan de dorpse starters. Ze zouden er bijvoorbeeld geen moeite mee hebben om Best te verlaten, wanneer ze elders werk vinden.

De stedelijke starters zijn allemaal Nederlanders, waarbij de meesten (70%) katholiek zijn. Qua leeftijd zijn ze verdeeld over de leeftijdscategorieën tot 25 jaar en 25 tot 34 jaar (elk de helft). Ze zijn alleenstaand (54%) of samenwonend (36%) zonder kinderen. Ze wonen vooral in huurwoningen (82%), vooral in de wijk Naastenbest (58%). Ze wonen in etagewoningen (75%) en starterswoningen (25%), allemaal op kleine percelen tot 250m².

Stedelijke starters zijn hoog opgeleid (73% heeft een Mbo-opleiding of hoger). Ze hebben een inkomen tot modaal (92%), en wonen allemaal in de goedkope woningen in Best. Veel mensen in deze groep zijn in loondienst (64%), en een kleiner deel studeert. Ze vinden een busroute door de wijk en een treinstation belangrijk. Ook vinden ze bereikbaarheid per auto belangrijk.

Stedelijke starters rijden in kleine auto's (45%) of hebben geen auto (45%). Parkeren op een afgesloten binnenterrein vinden ze niet belangrijk. Over voldoende parkeerplaatsen en grote parkeerplaatsen zijn ze verdeeld. Goede straatverlichting is wel een belangrijk punt voor stedelijke starters (80%). Daarnaast zien ze graag winkels in de buurt, en scholen in iets mindere mate. Speelplaatsen vinden ze nog iets minder belangrijk, net als sportzalen/zwembaden in de buurt. Ze stellen prijs op veel groen in de buurt.

Over horeca en bioscoop antwoorden ze verdeeld. Een gebedshuis in de buurt vinden ze niet belangrijk. Zie voor een overzicht hiervan grafiek 5.2.

Grafiek 5.2: Belangrijkheid voorzieningen volgens stedelijke starters

Stedelijke starters hebben behoorlijk veel last van buurtgenoten en lawaai van buitenaf. Daarentegen hebben ze weinig last van hangjongeren. Een overzicht van deze gegevens is te vinden in diagram 5.2.

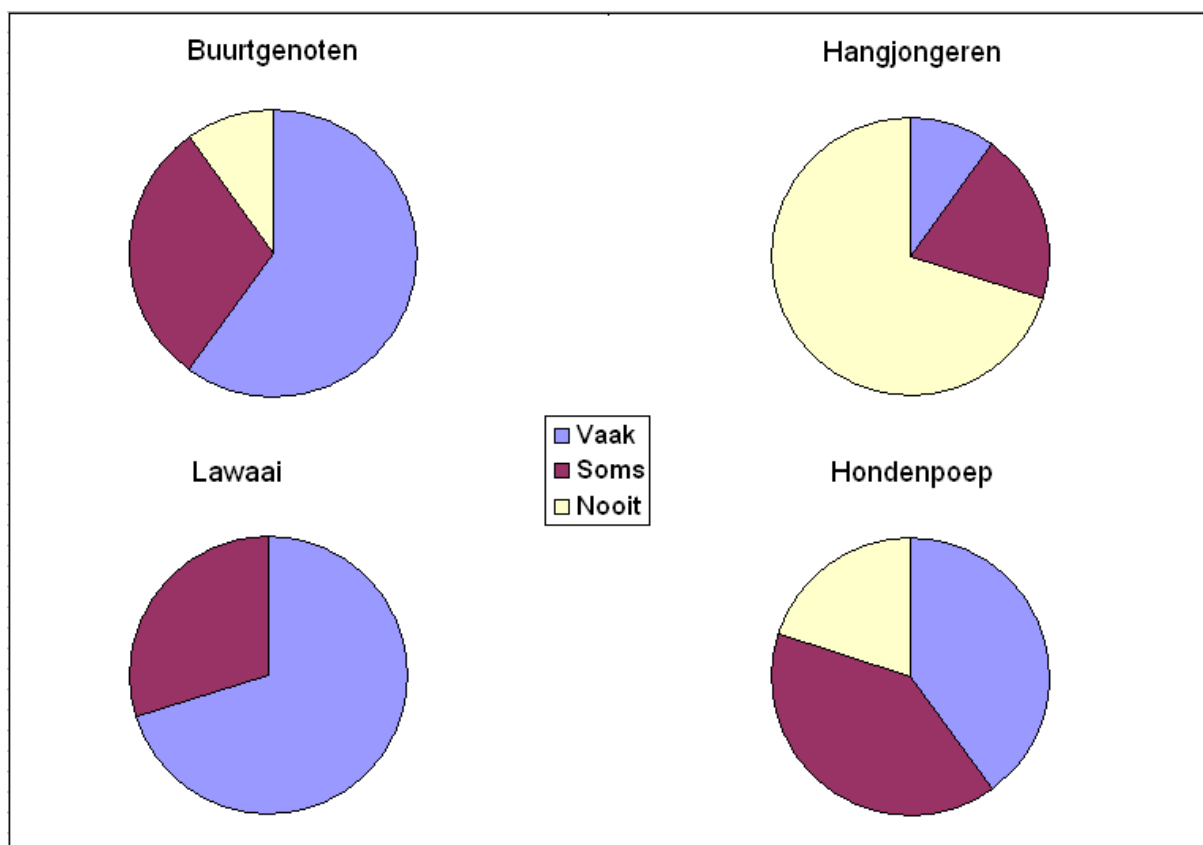

Diagram 5.2: Overlast volgens stedelijke starters

Stedelijke starters zijn de afgelopen 10 jaar één, twee of drie keer verhuisd. Als redenen om te verhuizen geven ze samenwonen/huwelijk (72%) en woonomgeving (36%) aan.

Wensen

Deze groep is, net als de dorpse starters veeleisend; ze willen absoluut niet overal wonen. De meeste stedelijke starters willen in de wijken Centrum (40%) en Heivelden/Heuveleind (40%) gaan wonen. Ze wensen dan een starterswoning met tuin (80%), met 2 of 3 slaapkamers (samen 69%). Deze woning moet dan van moderne architectuur zijn (54%).

Ondanks dat stedelijke starters er geen problemen mee hebben om Best te verlaten geeft driekwart aan dat ze graag in Best wonen. Zestig procent van de stadse starters heeft wel de ambitie om te verhuizen naar een grotere/duurdere woning in Best, en vertrekken uit de huidige woonbuurt ziet ook zestig procent als een verbetering.

Correctie meergezinswoningen

Net als bij de dorpse starters valt in deze groep het hoge aandeel meergezinswoningen op. Meergezinswoningen zijn meestal het best bereikbaar en betaalbaar voor starters. Het aandeel meergezinswoningen bij stadse starters zal daarom ook in de gehele populatie hoog zijn.

5.2 Gezinnen

Er zijn in Best veel mensen in de woonfase 'gezinnen'. Dat blijkt ook uit de respondenten van de steekproef. Ruim 45% van de respondenten valt namelijk in de categorie gezinnen. De huishoudenhoofden van deze gezinnen zijn geselecteerd op leeftijd; ze zijn tussen de 35 en 55 jaar oud. Zij hebben andere eisen dan de starters, omdat ze veelal kinderen hebben. Zij willen dat die kinderen in een veilige woonomgeving op kunnen groeien. Daarnaast wonen gezinnen over het algemeen in woningen die een grotere waarde vertegenwoordigen dan de woningen waar starters in wonen.

5.2.1 Dorpse gezinnen

Naast de genoemde indicator leeftijd is bij deze groep gekeken naar het 'thuis voelen' in Best. De indicator werk (elders een goede baan kunnen vinden) zou voor deze mensen geen reden zijn om Best te verlaten. Ze willen (indien mogelijk) hun hele leven in Best blijven wonen.

Deze groep beslaat 22% van de totale steekproef (179 respondenten). Dorpse gezinnen bestaan uit autochtone Nederlanders, die samenwonend/getrouwd zijn en thuiswonende kinderen hebben (58%). Ze zijn over het algemeen honkvast, aangezien driekwart van hen de afgelopen tien jaar niet of één keer verhuisd is, en ze hun woning aan willen passen om er zo lang mogelijk te kunnen blijven wonen (79%).

De meeste dorps gezinnen wonen in middeldure koopwoningen, met een waarde tussen de 200.000 en 500.000 euro (65%). Deze woningen liggen vooral op kleine percelen (76% tot 500m²). Het zijn vooral vrijstaande/geschakelde woningen (30%) en twee-onder-een-kapwoningen (24%). Dit zijn vooral koopwoningen (87%).

Dorpse gezinnen zijn vooral vertegenwoordigd in de wijken Heivelden/Heuveleind (30%) en Wilhelminadorp (20%).

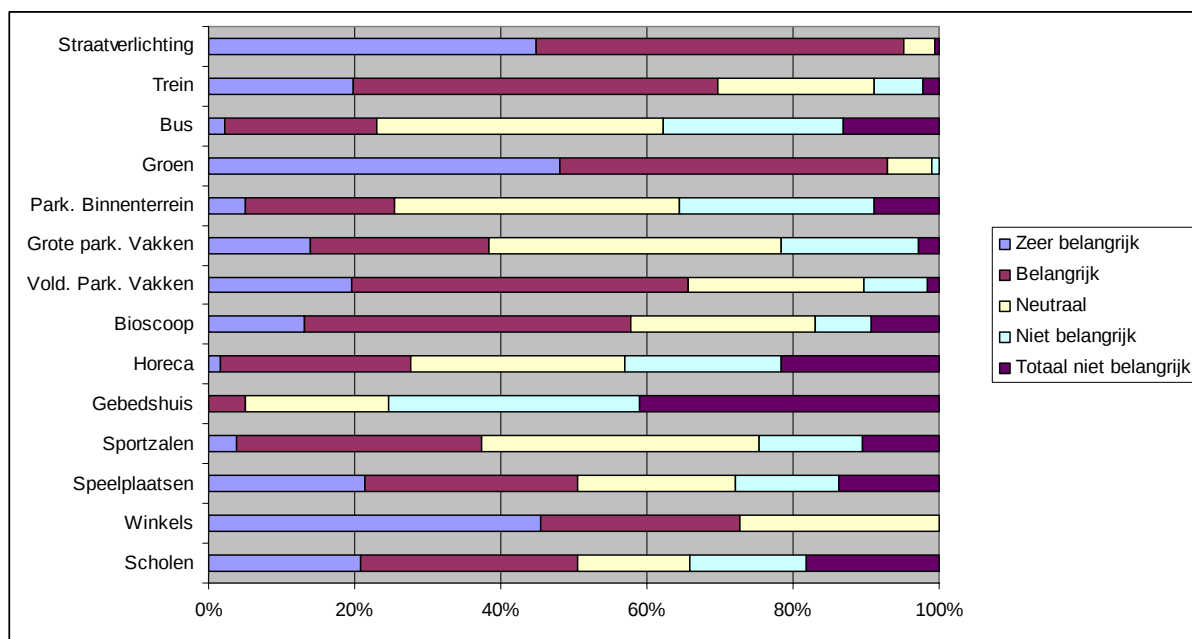
De inkomens van de dorps gezinnen zijn verdeeld, met een gemiddelde van net bovenmodaal. Dit inkomen verdienen ze voor het grootste deel door in loondienst te werken (52%). Het opleidingsniveau in deze groep is verdeeld.

De meeste dorps gezinnen zijn katholiek (73%), een kleiner deel heeft geen geloofsovertuiging, of is atheïst (21%).

De meeste dorps gezinnen hebben een middenklasse auto (43%), een kleiner deel een auto in de kleine klasse (18%). Ze vinden een autovrije buurt niet zo belangrijk, maar voldoende parkeerplaatsen en gescheiden fietspaden wel. Ook hechten ze veel waarde aan goede treinverbindingen, maar een busroute door de wijk vinden ze minder belangrijk. Goede straatverlichting vinden ze zeer belangrijk, Voldoende parkeerplaatsen iets minder, en over grote parkeervakken en parkeren in een afgesloten binnenterrein zijn ze verdeeld. Daarnaast hechten ze veel waarde aan groen in de buurt.

Dorpse gezinnen doen hun dagelijkse boodschappen bij een 'normale' supermarkt zoals AH en C1000 (65%).

Ze vinden een bioscoop in de buurt redelijk belangrijk. Gebedshuis en horeca in de buurt vinden ze niet belangrijk. Over sportzalen/zwembaden, scholen en speelplaatsen/tuintjes antwoorden ze verdeeld. Voor een overzicht van de antwoorden van dorps gezinnen op vragen over de belangrijkheid van voorzieningen in de buurt, zie grafiek 5.3.

Grafiek 5.3: Belangrijkheid voorzieningen volgens dorpse gezinnen

Dorpse gezinnen hebben weinig overlast van buurtgenoten. Ze hebben meer last van hangjongeren, hondenpoep en lawaai (zie diagram 5.3).

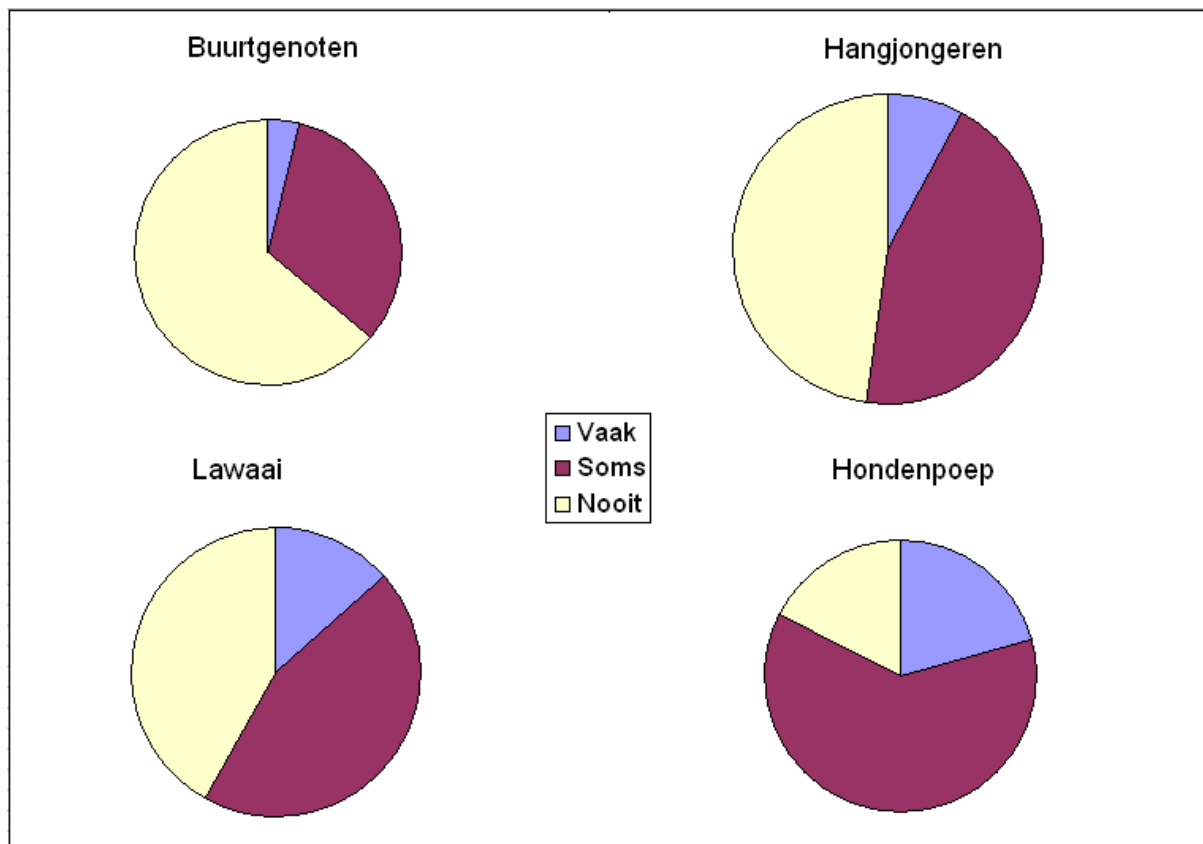

Diagram 5.3: Overlast volgens dorpse gezinnen

Wensen

De belangrijkste reden voor de dorpse gezinnen om te gaan verhuizen (binnen Best) is dat de woning niet meer bevalt (40%). Wanneer ze daadwerkelijk gaan verhuizen willen ze een woning met drie of meer slaapkamers (77%). Er wordt in deze groep niet specifiek voor een architectuurkeuze gekozen, wel overheersen klassieke (55%) en moderne (27%) architectuur in deze groep. De wijken die het meest in trek zijn bij dorpse gezinnen zijn het buitengebied (41%), Heivelden/Heuveleind (32%) en het Centrum (26%). Dorpse gezinnen willen het liefst verhuizen naar een vrijstaande/geschakelde eengezinswoning (55%), en in mindere mate, naar een boerderij (29%) en een twee-onder-een-kapwoning (28%).

Correctie meergezinswoningen

In deze leefstijlgroep zijn maar weinig meergezinswoningen. De oververtegenwoordiging in de steekproef zal daarom weinig invloed hebben op deze leefstijlgroep.

5.2.2 Stedelijke gezinnen in het dorp

In dit onderzoek is uitgegaan van het selectiecriterium dat stedelijke gezinnen in het dorp werk als een belangrijke verhuisreden zien. Daarnaast moesten de respondenten in deze groep ouder zijn dan 34 jaar, omdat ze anders in de categorie starter vallen. Ook moeten ze jonger zijn dan 55 jaar, anders vallen ze in de categorie stadse senioren.

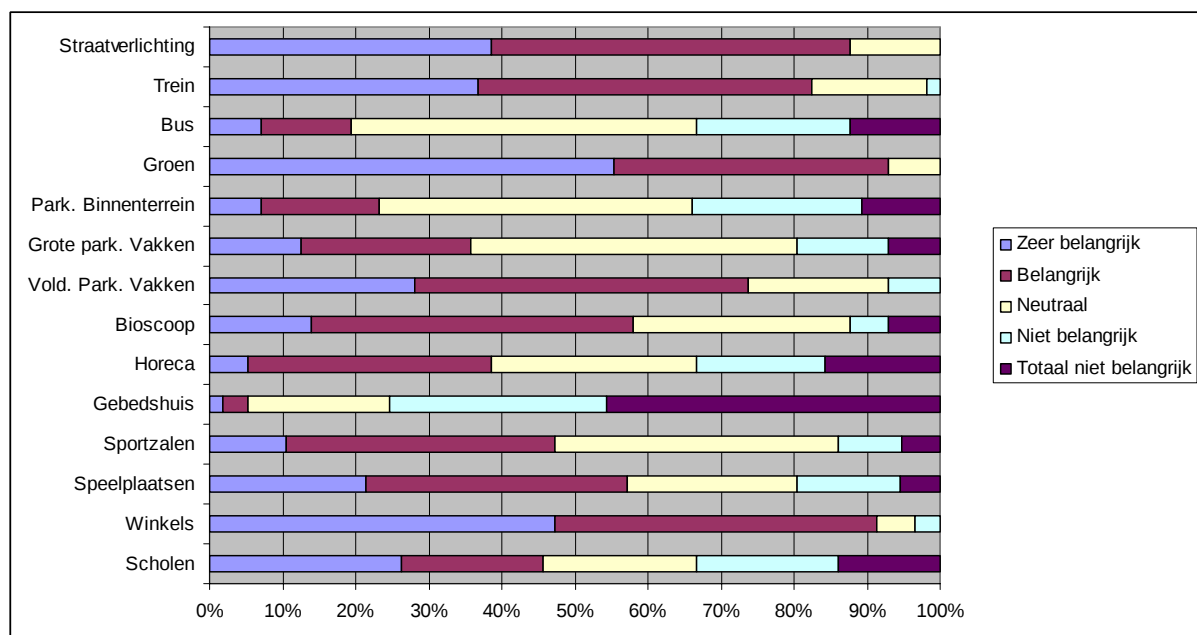
Deze groep bestaat uit 55 respondenten in de steekproef, wat gelijk staat aan 7 procent van de totale steekproef. Het zijn bijna allemaal autochtone Nederlanders (95%), waarvan het grootste deel (tweederde) samenwonend is en kinderen heeft. De overheersende geloofsovertuigingen in deze groep zijn het katholicisme (58%) en het atheïsme (33%). De waarde van hun woningen is nogal verdeeld, met voor de grootste groep (61%) een koopwoning tussen de 200.000 en 500.000 euro. Ongeveer tachtig procent van deze woningen staat op een perceel tot 500 m². Dit zijn vooral vrijstaande/geschakelde woningen (38%), etagewoningen/appartementen (20%) en tussenwoningen (15%) en twee-onder-een-kapwoningen (15%). Zij wonen vooral in de wijken Heivelden/Heuveleind (29%) en Salderes (20%).

Het grootste deel van de groep is hoger opgeleid (84% heeft minimaal een Mbo-opleiding genoten) en de meeste stedelijke gezinnen in het dorp hebben een bovenmodaal inkomen (59%). Dit inkomen verdienen ze door vooral in loondienst te werken (56%), en een kleine groep is in overheidsdienst (20%).

Stedelijke gezinnen in het dorp rijden over het algemeen in kleine (27%) en middenklasse (35%) auto's, maar ook MPV's (13%) komen in deze groep relatief veel voor.

Goede treinverbindingen vinden stedelijke gezinnen in het dorp belangrijk, een busroute door de wijk veel minder belangrijk. Daarnaast vinden ze goede straatverlichting zeer belangrijk. Ten opzichte van grote parkeervakken staan ze neutraal en over parkeren op afgesloten binnenterrein zijn ze verdeeld, wel vinden ze voldoende parkeerplaatsen (redelijk) belangrijk. Een gebedshuis in de buurt vinden ze niet belangrijk. Voor een overzicht van belangrijkheid voorzieningen volgens stedelijke gezinnen in het dorp, zie grafiek 5.4.

Stedelijke gezinnen vinden winkels en sportzalen/zwembaden in de buurt belangrijk, net als speelplaatsen en scholen. Een bioscoop in de buurt vinden ze veel minder belangrijk, en over de belangrijkheid van horeca in de woonomgeving zijn ze verdeeld.

Grafiek 5.4: Belangrijkheid voorzieningen volgens stedelijke gezinnen in het dorp

Wanneer we kijken naar de overlast die stedelijke gezinnen in het dorp hebben, dan zien we dat ze soms last hebben van hondenpoep, hangjongeren en lawaai, maar van buurtgenoten bijna nooit (zie diagram 5.4).

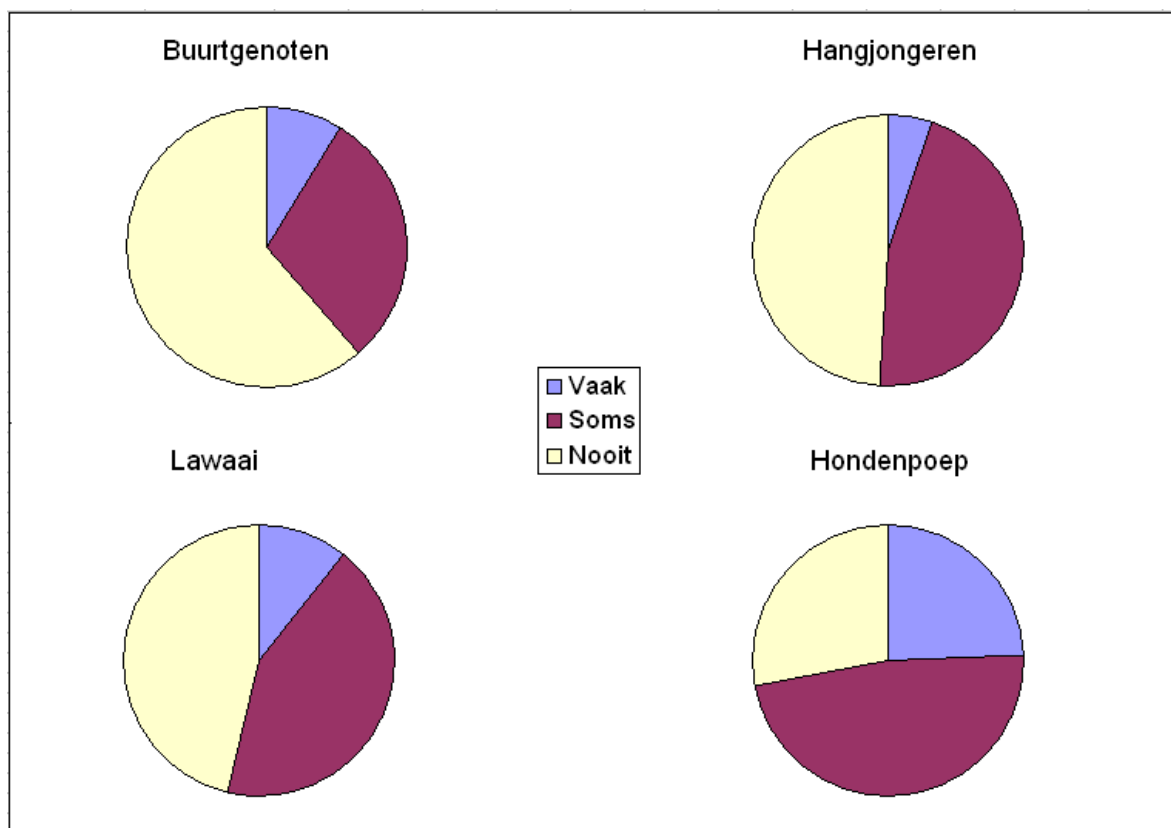

Diagram 5.4: Overlast volgens stedelijke gezinnen in het dorp

Er zijn mensen in deze groep die de afgelopen tien jaar veel verhuisd zijn, maar het grootste deel is de afgelopen tien jaar niet of een keer verhuisd (70%). Zeventig procent van de stedelijke gezinnen in het dorp ziet verhuizen uit de huidige buurt ook niet als een verbetering. Ze wonen dus met veel plezier in Best.

Wensen

Zoals al aangegeven in hoofdstuk 3, wilden de stedelijke gezinnen die naar Best zijn gekomen “*vooral naar een woonomgeving met rurale kenmerken verhuizen*” (Keers et al, 2004, p. 8). “*Vrijstaande woningen en boerderijen zijn het meest geliefd*” (Keers et al, 2004, p. 9). Dit is ook uit de steekproef gebleken. Vooral de wijken Aarle/De Vleut (46%), Heivelden/Heuveleind (31%) en Salderes (26%) zijn in trek. Hier zouden dan vrijstaande/geschakelde woningen moeten staan (zegt 67%) of twee-onder-een-kapwoningen (volgens 40%). Deze woningen moeten dan bij voorkeur volgens een klassieke architectuur gebouwd zijn (volgens 51%) en drie of meer slaapkamers hebben (89%).

Correctie meergezinswoningen

Op de variabele ‘woningtype’ lijken de steekproefresultaten in deze leefstijlgroep niet veel af te wijken van de gehele populatie. Dit komt voornamelijk door het (relatief) lage aandeel meergezinswoningen en het hoge aandeel vrijstaande/geschakelde woningen (zie ook Keers et al, 2004).

5.2.3 Agrarische gezinnen

De selectiecriteria voor deze groep waren de locatie waar agrarische gezinnen wonen en hun huidige woningtype. Ze wonen in het buitengebied (Aarle/De Vleut) en/of in het woningtype 'boerderij'. Daarnaast moesten ze in de leeftijdscategorie 35 tot 54 jaar vallen, anders vallen ze in de woonfase 'senioren'.

De meeste boerderijen in deze steekproef staan in het buitengebied en één boerderij in de wijk 'De Leeuwerik'. Deze respondent valt vanwege de leeftijd in de categorie senioren op het platteland.

Uit de steekproef kwamen in totaal 20 agrarische gezinnen (2,5% van de totale steekproef). Over deze groep kunnen dus minder betrouwbare uitspraken gedaan worden dan over groepen waar veel respondenten onder vallen.

Dit zijn allemaal autochtone Nederlanders met vooral een katholieke geloofsovertuiging (80%). Het zijn vooral samenwonende gezinnen met kinderen (80%); een enkeling woont samen zonder kinderen.

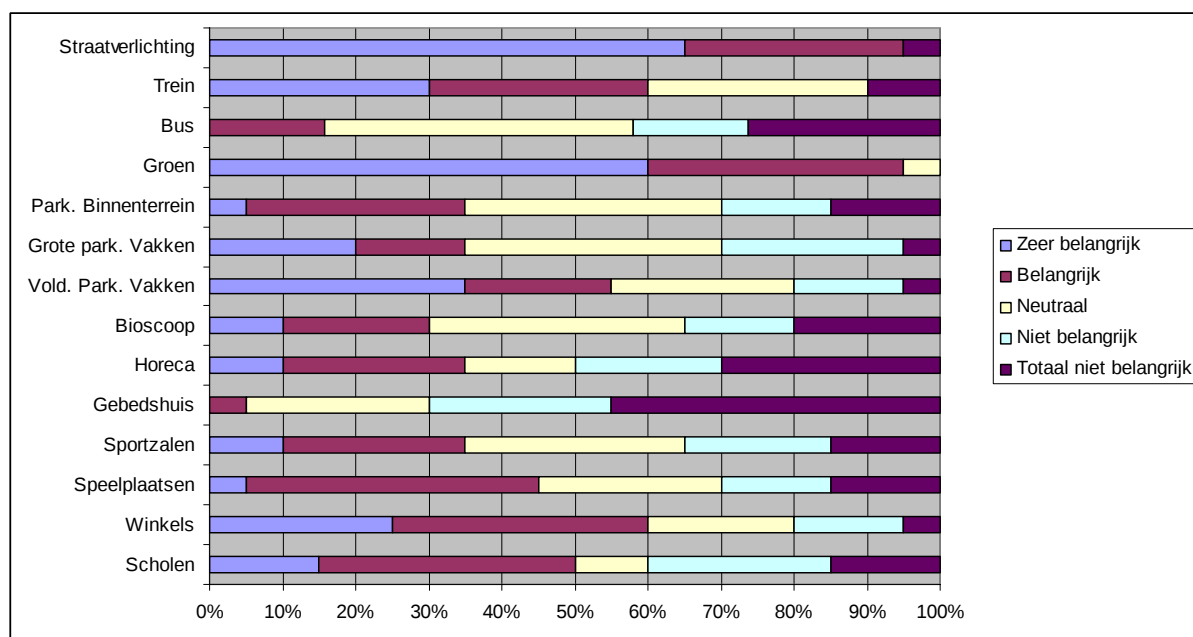
Alle agrarische gezinnen in deze steekproef wonen in de wijk Aarle/De Vleut. De woningen waarin ze wonen zijn, zoals gezegd, allemaal boerderijen of anderszins vrijstaande/geschakelde woningen. Dit betreft koopwoningen, aangezien er in Aarle/De Vleut geen huurwoningen te vinden zijn (Gemeente Best, Wijkprofielen, 2004, p. 32). De woningen liggen op grote tot zeer grote percelen (80%), en het zijn dure woningen (76% van de woningen heeft een waarde van meer dan 400.000 euro).

De kostwinner van de agrarische gezinnen werkt in loondienst (50%), en heeft een modaal tot boven modaal inkomen (93%). Het opleidingsniveau in deze leefstijlgroep is verdeeld (alle groep bevatten ongeveer evenveel respondenten).

Wanneer agrarische gezinnen boodschappen doen, gaan ze naar een normale supermarkt, zoals AH en C1000 (68%). Ze antwoorden verdeeld over de vraag of ze het belangrijk vinden dat winkels in de buurt liggen.

Agrarische gezinnen rijden overwegend in een middenklasse auto (56%). Ze vinden voldoende parkeerplaatsen belangrijk. Tegenover grote parkeervakken staan ze neutraal, en over parkeren in een afgesloten binnenterrein zijn ze verdeeld. Goede straatverlichting vinden ze zeer belangrijk.

Over de voorzieningen bioscoop, horeca en sportzalen/zwembaden zijn ze verdeeld. Speelplaatsen en scholen zijn redelijk belangrijk voor agrarische gezinnen. Agrarische gezinnen vinden groen in de buurt belangrijk. Wanneer we kijken naar het openbaar vervoer, dan zien we dat agrarische gezinnen een busroute door de wijk niet noodzakelijk vinden, maar goede treinverbindingen wel. Een gebedshuis in de buurt vinden ze niet noodzakelijk. Een overzicht hiervan is in grafiek 5.5 te zien.

Grafiek 5.5: Belangrijkheid voorzieningen agrarische gezinnen

Agrarische gezinnen hebben ze soms last van lawaai en hondenpoep, iets minder last van hangjongeren en nog minder last van buurtgenoten (zie diagram 5.5).

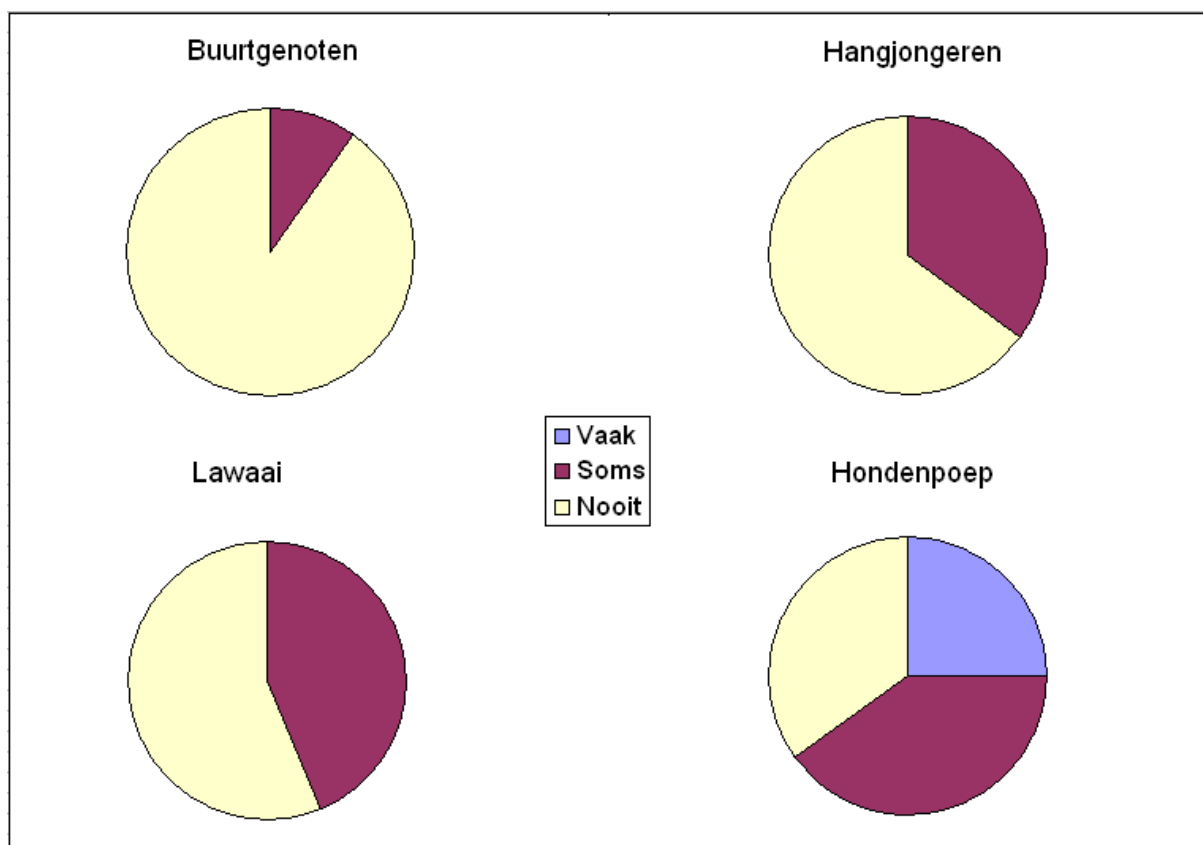

Diagram 5.5: Overlast volgens agrarische gezinnen

De meeste mensen in deze groep zijn de laatste 10 jaar weinig verhuisd (75% maximaal één keer). Ze vinden het belangrijk om in Best te wonen (70%). Ze kunnen daarom honkvast genoemd worden.

Wensen

Agrarische gezinnen vinden wonen in Best behoorlijk belangrijk, en vertrekken uit de huidige buurt zien ook slechts weinigen als een verbetering (voor 90% is dat geen verbetering). Hun wens is dan ook vooral om in het buitengebied te blijven wonen (76%). Toch geeft 70 procent aan dat ze hun woning niet willen aanpassen, om er zo lang mogelijk te kunnen blijven wonen. Als agrarische gezinnen verhuizen, willen ze vooral verhuizen naar een geschakelde/vrijstaande (57%) woning of een boerderij (47%). Deze woning moet dan drie of meer slaapkamers hebben (voor 90% van de respondenten). Klassieke architectuur is hierbij de overheersende voorkeur (68%). Daarbij willen ze dat het platteland open blijft, en niet volgebouwd wordt, want 84% geeft aan dat ze weinig woningen in de buurt belangrijk vinden.

Correctie meergezinswoningen

Omdat alle agrarische gezinnen in maar twee verschillende woningtypes wonen (boerderijen en vrijstaand/geschakeld), die niet onder- of oververtegenwoordigd zijn in de steekproef, is het niet te verwachten dat de steekproefresultaten op de variabele 'woningtype' afwijken van de totale populatie agrarische gezinnen.

5.2.4 Welgestelden

Welgestelden zijn boven de 35 jaar oud⁶. Ze komen dus in de woonfases 2 (gezinnen) en 3 (senioren) voor. Iets meer dan de helft (54%) van de onderscheiden welgestelden valt in de woonfase gezinnen, de overige 46% in de woonfase senioren. Omdat er tussen deze twee groepen niet veel verschillen verwacht werden, zijn ze in dit onderzoek samengevoegd. Er zijn geen grote verschillen, behalve de indicator leeftijd.

De selectiecriteria voor de welgestelden tijdens dit onderzoek waren de indicatoren inkomen, dat bovenmodaal moest zijn, en de grootte van het perceel waarop de woning staat (perceelgrootte groter dan 500 vierkante meter). Alleen wanneer aan beide criteria werd voldaan, zijn respondenten in deze leefstijlgroep ingedeeld.

In totaal zijn er 111 welgestelden onderscheiden. Dit is bijna 14 procent van de steekproef. Welgestelden wonen veelal in de wijk Heivelden/Heuveleind (35%) en alle respondenten uit de wijk Villawijk/Koekoekbos (5 enquêtes, na weging 8 respondenten) vallen in deze groep.

De mensen in deze groep zijn autochtone Nederlanders (93%) met een katholieke achtergrond (73%). Dit zijn veelal samenwonende mensen, waarbij veel gezinnen met kinderen zijn (59%). Ze hebben een boven modaal inkomen (dit moet ook wel, omdat vooral naar die indicator gekeken is). Er is een verdeling in het opleidingsniveau, waarbij er iets meer hoogopgeleide (61% heeft minimaal een Mbo-opleiding) dan laagopgeleide (39%) welgestelden zijn.

Welgestelden zijn in loondienst (32%) of ondernemer (18%), in overheidsdienst (17%) of met de VUT/pensioen (18%). Ze wonen in dure woningen, waarvan ruim 70 procent vrijstaande/geschakelde woningen. Het betreft hier koopwoningen (98%).

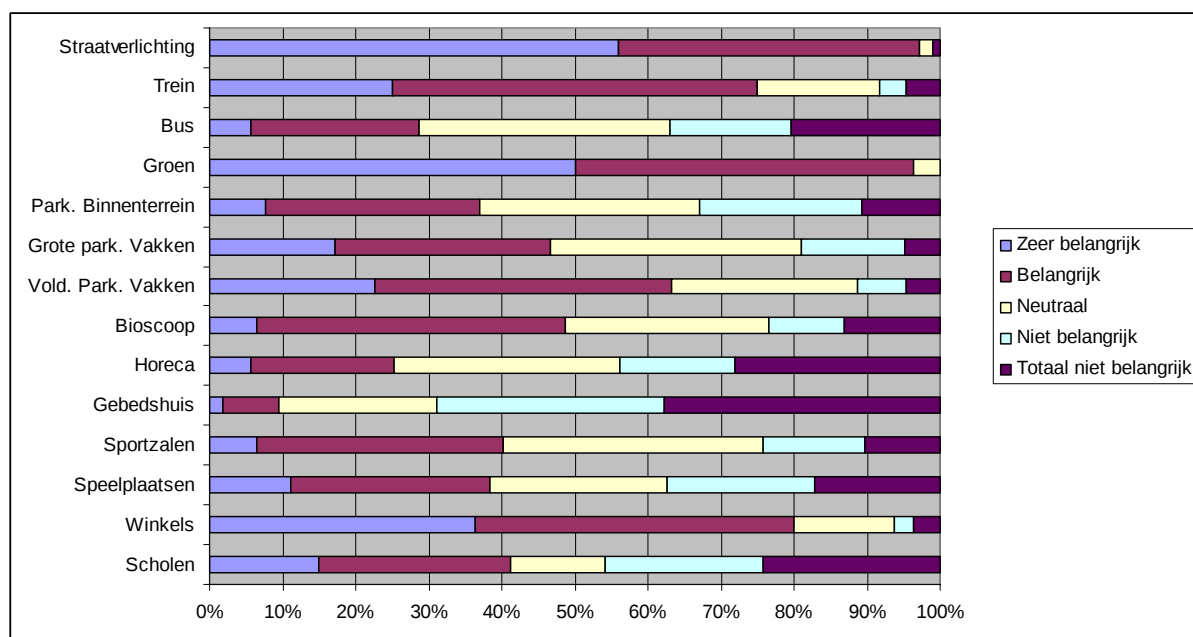
Welgestelden rijden in middenklasse (37%) en luxe (19%) auto's. In deze groep komen ook relatief veel MPV's (8%) en SUV's (9%) voor.

Bereikbaarheid per auto is voor welgestelden zeer belangrijk, en in iets mindere mate het parkeren op een afgesloten binnenterrein. Het is ook belangrijk voor hen om voldoende parkeerplaatsen in de straat te hebben, evenals goed openbaar vervoer. Daarnaast zien ze graag goede straatverlichting. Ze appreciëren het, wanneer er winkels in de buurt zijn, net als speelplaatsen en sportzalen/zwembaden. Over de belangrijkheid van scholen in de buurt zijn ze verdeeld, net als over horeca. Een bioscoop in de buurt vinden ze daarentegen wel wat belangrijker; een gebedshuis in de buurt vinden welgestelden niet belangrijk.

De dagelijkse boodschappen doet 66 procent van de welgestelden bij een supermarkt als Albert Heijn en C1000.

Daarnaast houden ze van veel groen in hun woonbuurt (zie grafiek 5.6).

⁶ Kijken we specifiek naar de wijk Villawijk/Koekoekbos (waar alleen maar dure woningen staan), dan valt op, dat alle respondenten ouder dan 45 jaar zijn.

Grafiek 5.6: Belangrijkheid voorzieningen volgens welgestelden

Welgestelden hebben soms last van lawaai en hangjongeren. Van buurtgenoten daarentegen hebben ze (bijna) nooit last (zie diagram 5.6).

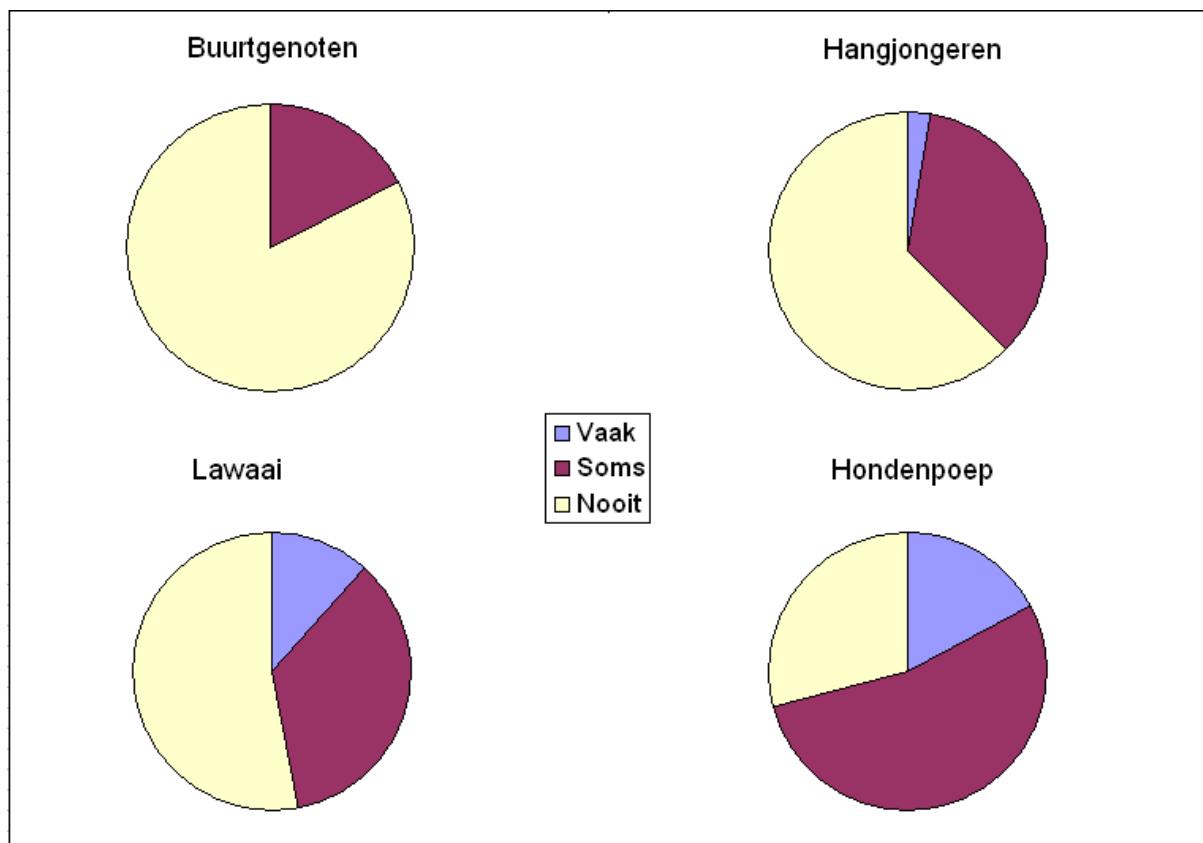

Diagram 5.6: Overlast volgens welgestelden

Wensen

Welgestelden hebben geen ambitie om te vertrekken uit hun huidige woonsituatie (66%), en ze laten weten dat ze wonen in Best behoorlijk belangrijk vinden (67%). De meesten zien vertrekken uit de huidige woonbuurt dan ook niet als een verbetering (87%). Het grootste deel is niet of hooguit één keer verhuisd in de afgelopen tien jaar (91%). Ook vinden ze het niet belangrijk om hun huis aan te passen, om er zo lang mogelijk in te kunnen blijven wonen (74%).

De welgestelden willen vooral verhuizen naar vrijstaande/geschakelde woningen (62%) en seniorenwoningen en boerderijen (elk 26%). Bij deze woningen geven ze de voorkeur aan drie of meer slaapkamers (78%).

De wijken die bij deze groep het meeste in trek zijn, zijn buitengebied (55%), het Centrum (27%) en Heivelden/Heuveleind (25%). Hun voorkeur gaat vooral uit naar klassieke (45%) en moderne (30%) architectuur.

Correctie meergezinswoningen

Welgestelden wonen vooral in vrijstaande/geschakelde woningen. Omdat dit woningtype niet onder- of oververtegenwoordigd is in de steekproef, is het te verwachten dat de steekproefresultaten op de variabele 'woningtype' representatief zijn voor de totale populatie in deze leefstijlgroep.

5.3 Senioren

Senioren in dit onderzoek zijn mensen die in de laatste van de drie onderscheiden woonfases zitten. Het selectie criterium daarvoor was de leeftijd; senioren zijn ouder dan 54 jaar. De welgestelde senioren zijn, zoals gezegd, bij de woonfase gezinnen genoemd, omdat deze groep anders te klein zou worden. In totaal bestaat de steekproef voor 38 procent uit senioren. Wanneer de welgestelde senioren hier bij geteld zouden zijn, zou de groep senioren wat groter worden (ruim 40% van de totale steekproef).

5.3.1 Dorpse senioren

Zoals gezegd zijn dorpse senioren mensen die aan de kenmerken van de dorpelingen voldoen, en daarbij 55-plus zijn. Ze voelen zich dus (zeer) verbonden met Best. De helft van deze groep zit in de leeftijdscategorie 55-65 jaar, de andere helft is 65-plusser. De dorpse senioren vormen met 198 respondenten bijna 25% van de totale steekproef.

Dorpse senioren zijn autochtone Nederlanders (97%). Qua opleidingsniveau zijn dorpse senioren verdeeld. Ze zijn gepensioneerd of met de VUT (60%), of in loondienst (15%). Dorpse senioren zijn samenwonend zonder kinderen (50%), en in mindere mate samenwonend met kinderen (27%) en alleenstaanden zonder kinderen (17%). De inkomens in deze leefstijlgroep zijn erg verdeeld (24% tot modaal, 37% modaal en 39% boven modaal). De meeste dorpse senioren zijn katholiek (71%).

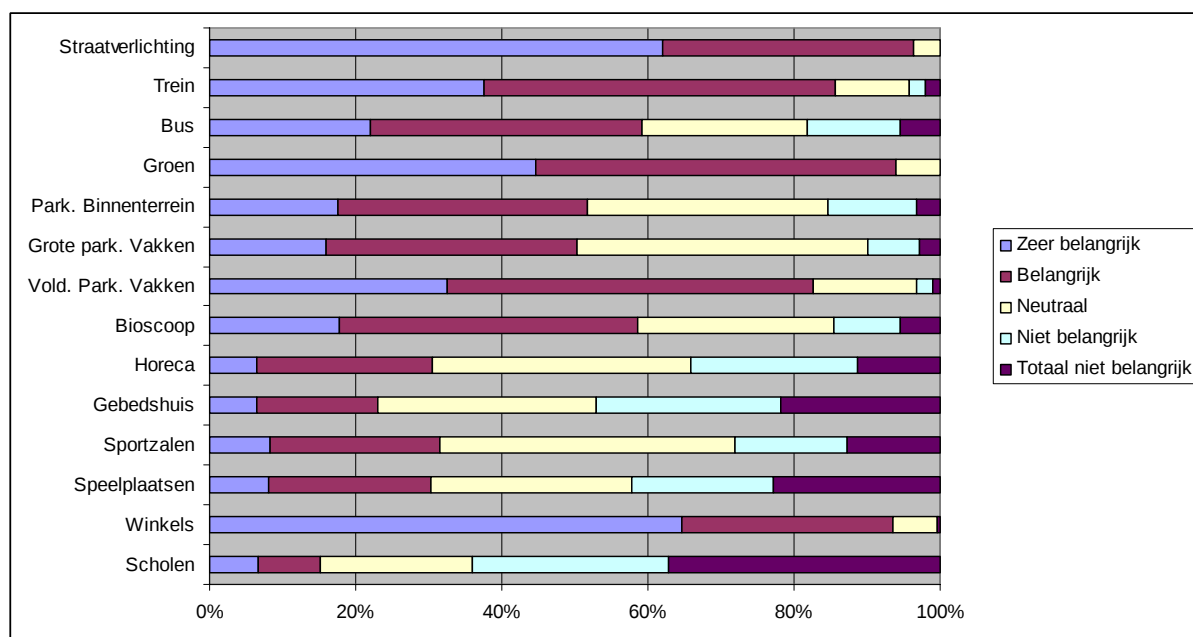
Ze wonen vooral in de wijken Heivelden/Heuveleind (26%) en Centrum (16%). Velen wonen in een etagewoning of een appartement (33%). Er bevinden zich in het centrum een aantal appartementencomplexen waar veel ouderen wonen (zoals Lidwinahof), en er zijn complexen die speciaal voor ouderen ingericht zijn (zoals Kanidas en Tussen de Torens). Buiten het centrum wonen deze mensen voornamelijk in eengezinswoningen. Daarbij overheersen de woningtypes vrijstaand/geschakeld (23%) en twee-onder-een-kapwoningen (16%) en tussenwoningen (15%). Het betreft hier vooral koopwoningen (88%).

Dorpse senioren hebben veelal een middenklasse (43%) auto of een auto van een kleinere categorie (27%).

Dorpse senioren vinden winkels in de buurt zeer belangrijk. Daarbij zijn normale supermarkten zoals AH het meest populair voor de dagelijkse boodschappen (58% van de respondenten gaat daar boodschappen doen).

Aspecten die dorpse senioren belangrijk vinden zijn parkeren op een afgesloten terrein, voldoende parkeerplaatsen, en goede straatverlichting. Ook wordt veel groen in de buurt als belangrijk bestempeld en is goed onderhoud van dit groen zeer gewenst. Daarnaast is een bioscoop belangrijk. Over horeca antwoorden ze verdeeld, Over sportzalen/zwembaden, speelplaatsen en scholen antwoorden ze neutraal. Een gebedshuis in de buurt is een beetje belangrijk.

Dorpse senioren vinden het openbaar vervoer belangrijk, en dan vooral een busverbinding door de wijk. Bij de open vragen werd meerdere malen aangegeven, dat dorpse senioren een busverbinding in de buurt misten. Daarnaast vinden ze goede treinverbindingen belangrijk (zie grafiek 5.7).

Grafiek 5.7: Belangrijkheid voorzieningen volgens dorpse senioren

Dorpse senioren hebben soms last van lawaai, hangjongeren en buurtgenoten. Over last van hondenpoep antwoorden ze verdeeld (zie diagram 5.7).

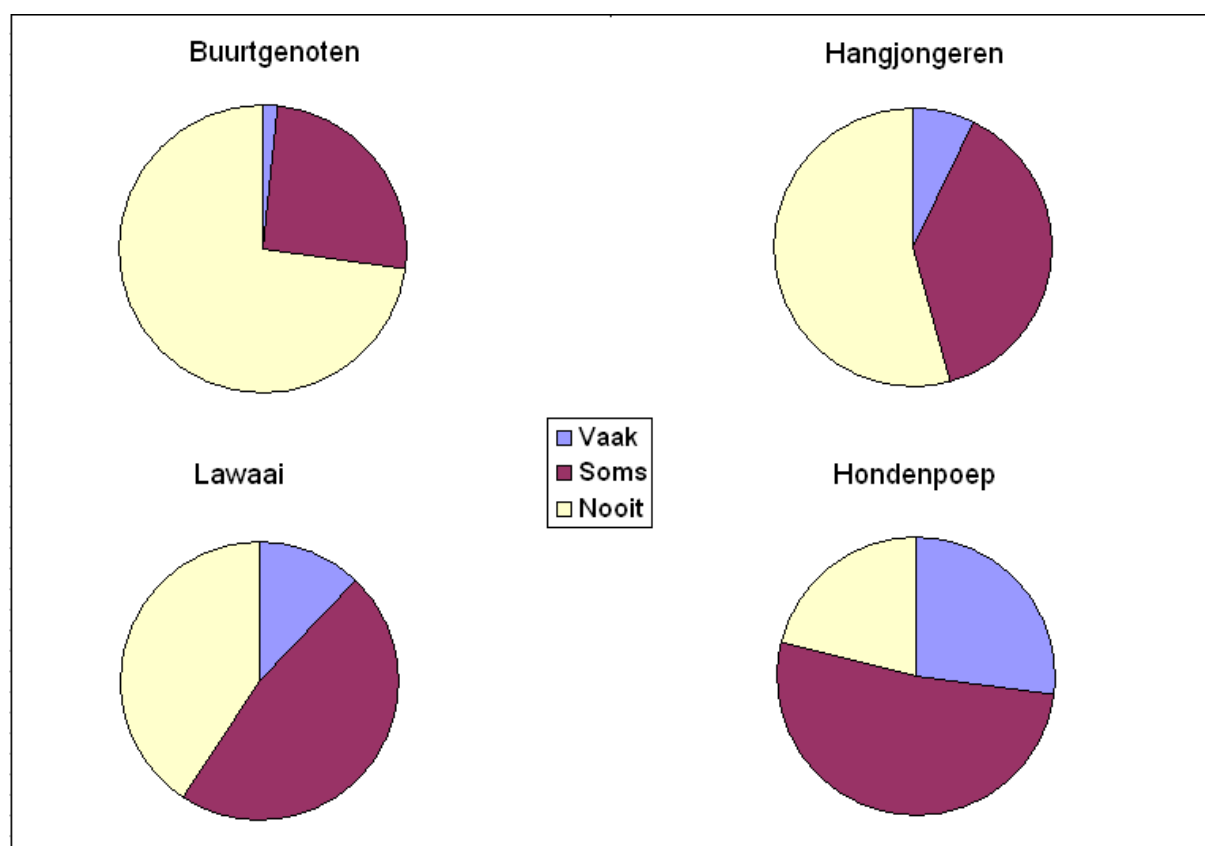

Diagram 5.7: Overlast volgens dorpse senioren

Wensen

Het grootste deel van de dorpse senioren (92%) vindt het belangrijk om de woning aan te kunnen passen, om er op die manier nog zo lang mogelijk te kunnen blijven wonen.

Als dorpse senioren gaan verhuizen, overheerst de vraag naar seniorenwoningen (61%) en in mindere mate een etagewoning/appartement (23%). De grootste groep wil twee slaapkamers (62%), één op de drie geeft de voorkeur aan drie slaapkamers. Deze woningen moeten dan in de wijken Centrum (48%), Heivelden/Heuveleind (29%) of Aarle/De Vleut (19%) staan.

Er heerst grote verdeeldheid over de architectuurkeuze. Moderne (33%), klassieke (31%) en traditionele (28%) architectuur overheersen hierbij.

Zoals eerder gezegd missen sommigen in deze leefstijlgroep busverbindingen in de buurt. Ook blijkt uit de open vragen dat het gezelliger maken van het centrum voor hen een belangrijk punt is.

Correctie meergezinswoningen

In deze groep valt op dat er een groot aandeel meergezinswoningen is. Dit is echter logisch, omdat veel ouderen in de (eerder genoemde) complexen met meergezinswoningen in het centrum wonen. Het is dus niet te verwachten, dat de steekproefresultaten op de variabele 'woningtype' veel afwijken van de gehele populatie.

5.3.2 Stadse senioren

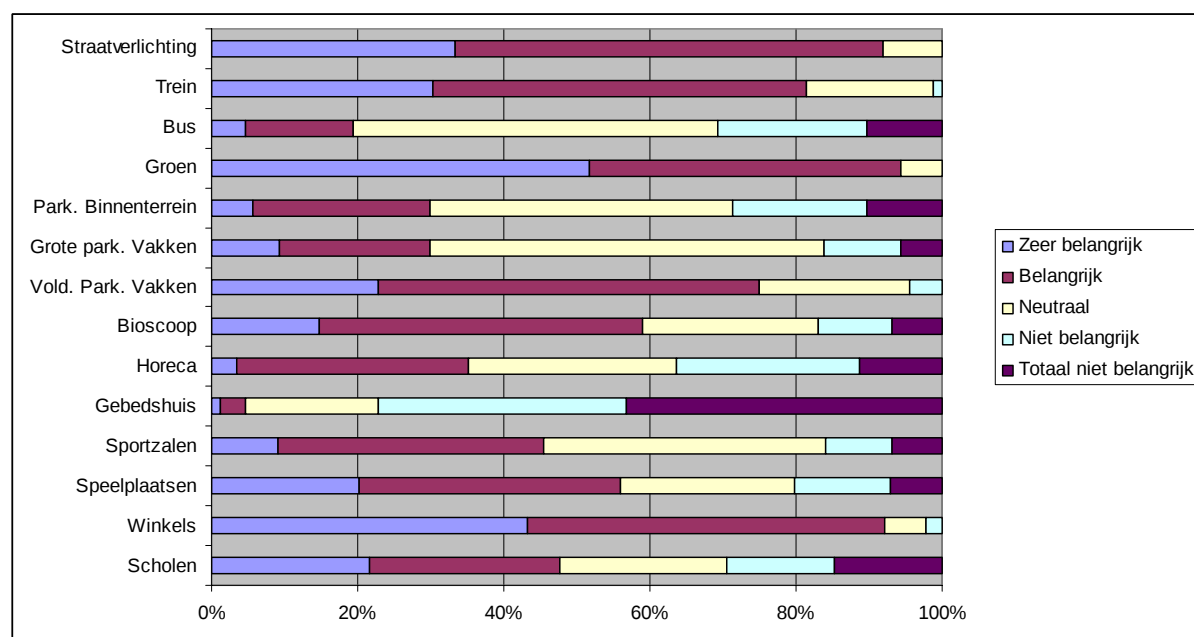
Stadse senioren zijn ouder dan 54 jaar. Daarnaast zijn ze niet heel erg verbonden met Best. 'Slechts' 51% van de stadse senioren vindt het belangrijk om in Best te wonen. Dit percentage lijkt hoog, maar dit is vergeleken met de andere leefstijlgroepen zeer laag. Als stadse senioren in een andere gemeente een beter woning kunnen vinden, zijn ze bereid om Best te verlaten. Het eventueel willen verlaten van Best was het belangrijkste selectiecriteria om stadse senioren te onderscheiden.

Uit de steekproef kwamen 88 stadse senioren. Dit is 11 procent. Het zijn senioren die bijna allemaal uit Nederland afkomstig zijn (95%), en hoogopgeleid zijn (56%), met een boven modaal inkomen (48%). Qua geloof zijn ze katholiek (56%) of ze hebben geen geloof/zijn atheïst (36%). Ze zijn veelal samenwonend (69%) met of zonder kinderen. Stadse senioren wonen vooral in koopwoningen (80%). Dit zijn vooral etagewoningen/appartementen (35%) en vrijstaande/geschakelde woningen (25%). Deze woningen staan in de wijken Heivelden/Heuveleind (28%), Naastenbest (17%) en Salderes (14%). De meeste van deze woningen liggen op een kavel tot 250m² (55%).

Ze rijden in kleine (33%) en middenklasse (33%) auto's, waarbij ze graag voldoende parkeerplaatsen in de straat zien. Op vragen over grote parkeerplaatsen en parkeren op een afgesloten binnenterrein antwoorden ze neutraal. Wel vinden ze goede straatverlichting zeer belangrijk, net als goede treinverbindingen. Een busroute door de wijk vinden ze veel minder belangrijk.

Stadse senioren vinden speelplaatsen belangrijk, net als winkels in de buurt. Dat deze groep senioren speelplaatsen belangrijk vinden kan op zijn minst opmerkelijk genoemd worden. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat deze mensen veel op kleinkinderen passen.

Veel groen vinden stadse senioren heel belangrijk. Over sportzalen/zwembaden en scholen antwoorden ze verdeeld. Een gebedshuis in de buurt is voor stadse senioren niet belangrijk. Een bioscoop in de buurt vinden stadse senioren wel belangrijk, over horeca zijn ze verdeeld (zie grafiek 5.8).

Grafiek 5.8: Belangrijkheid voorzieningen stadse senioren

Stadse senioren hebben weinig last van buurtgenoten, hangjongeren of lawaai, maar wel in meerdere mate van hondenpoep (zie diagram 5.8).

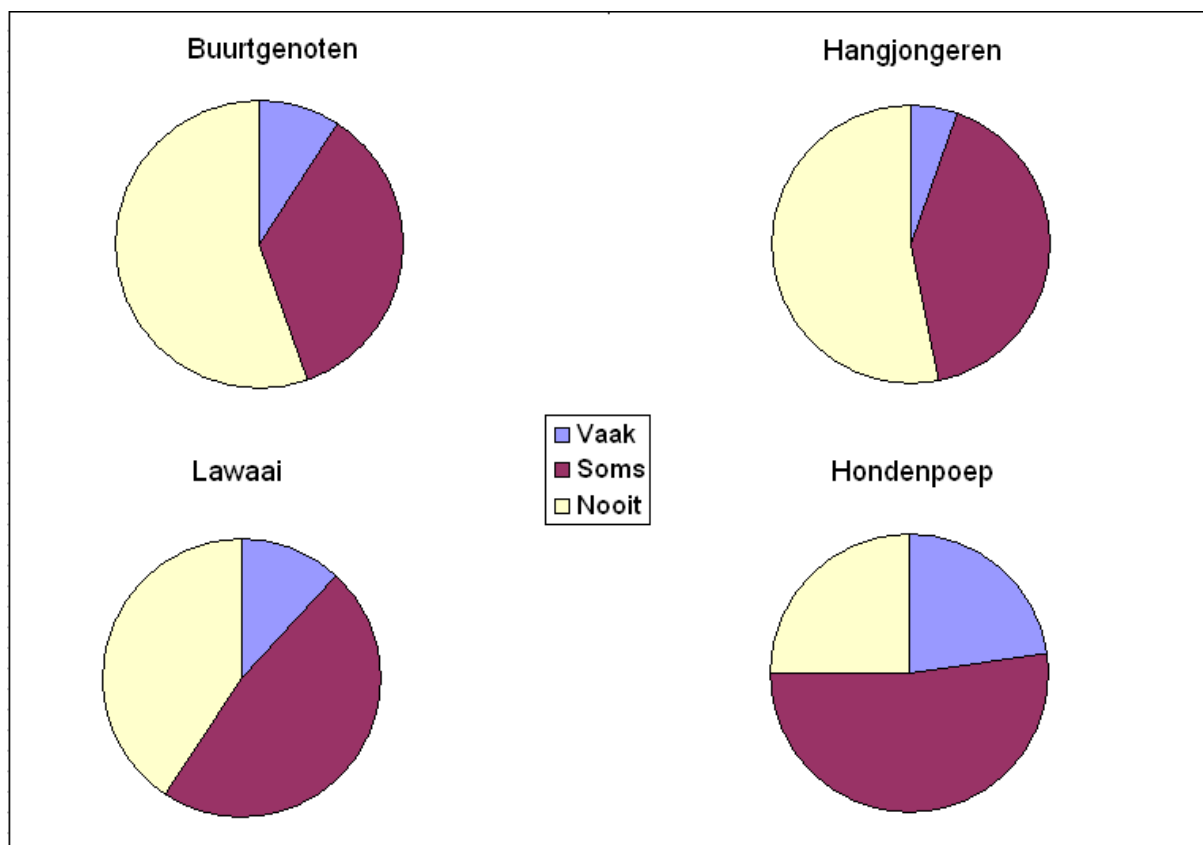

Diagram 5.8: Overlast volgens stadse senioren

Stadse senioren hebben geen ambitie om te verhuizen uit hun huidige buurt (35% niet, 24% neutraal). Ze zien dat ook niet als een verbetering (geldt voor 64% van de respondenten).

Het grootste deel (84%) van deze leefstijlgroep is de laatste tien jaar maximaal twee keer verhuisd.

Wensen

Stadse senioren kiezen voor klassieke (46%) en moderne (29%) architectuur. Hun toekomstige woning moet drie of meer slaapkamers hebben (80%). Dit moet dan een twee-onder-een-kapwoning (37%) zijn, of een vrijstaande/geschakelde (69%) woning. Het liefst verhuizen ze naar de wijken Aarle/De Vleut (40%), Heivelden/Heuveleind (34%), Speelheide (24%), of buiten Best (25%).

Correctie meergezinswoningen

In deze leefstijlgroep valt (net als bij de dorpse senioren) het hoge aandeel meergezinswoningen op. Hiervoor is dezelfde verklaring te geven; veel ouderen wonen in de complexen met meergezinswoningen in het centrum. De gehele populatie zal dus niet veel afwijken van de steekproefresultaten wat betreft deze leefstijlgroep.

5.3.3 Senioren op het platteland

Deze groep bestaat uit mensen die ouder zijn dan 54 jaar, en daarnaast in het buitengebied wonen, en/of in een boerderij (net als de agrarische gezinnen). Dit zijn in totaal 19 respondenten in de steekproef. Dit staat gelijk aan 2,4 procent van de totale steekproef.

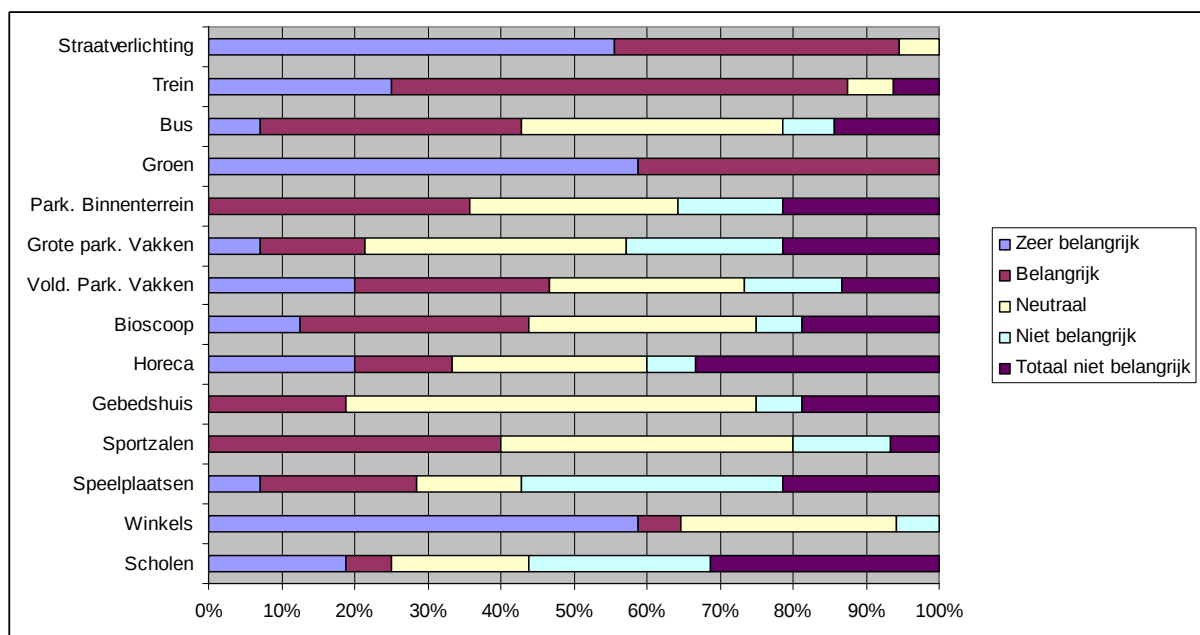
Het zijn allemaal autochtone katholieke Nederlanders. Senioren op het platteland zijn samenwonend, al dan niet met thuiswonende kinderen (95%). Over het algemeen hebben deze mensen een lagere opleiding genoten (84%).

Ze wonen in het buitengebied in dure woningen, veelal (71%) op grote percelen van meer dan 1000 m². Dit betreft allemaal koopwoningen, in de vorm van boerderijen of vrijstaand/geschakeld.

De 65-plussers in deze groep zijn vooral gepensioneerd of leven van een AOW (47%), de 'jongere' senioren zijn veelal ondernemer of in loondienst (samen 37%).

Senioren op het platteland hebben vooral kleine auto's (24%) of middenklassers (35%). Ze vinden voldoende parkeerplaatsen redelijk belangrijk, over grote parkeerplaatsen en parkeren in een afgesloten binnenterrein antwoorden ze verdeeld.

Goede treinverbindingen vinden ze belangrijk, een busroute door de wijk iets minder. Daarnaast vinden ze sportzalen/zwembaden redelijk belangrijk. Scholen en speelplaatsen vinden ze veel minder belangrijk. Bij vragen over een gebedshuis in de buurt antwoorden ze verdeeld, net als bij vragen over horeca en een bioscoop in de buurt. Ze vinden veel groen in de buurt belangrijk, net als goede straatverlichting (zie grafiek 5.9).

Grafiek 5.9: Belangrijkheid voorzieningen volgens senioren op het platteland

Senioren op het platteland hebben weinig last van hangjongeren en lawaai. Van buurtgenoten hebben ze (bijna) nooit last (zie diagram 5.9). Het meeste last hebben ze van hondenpoep.

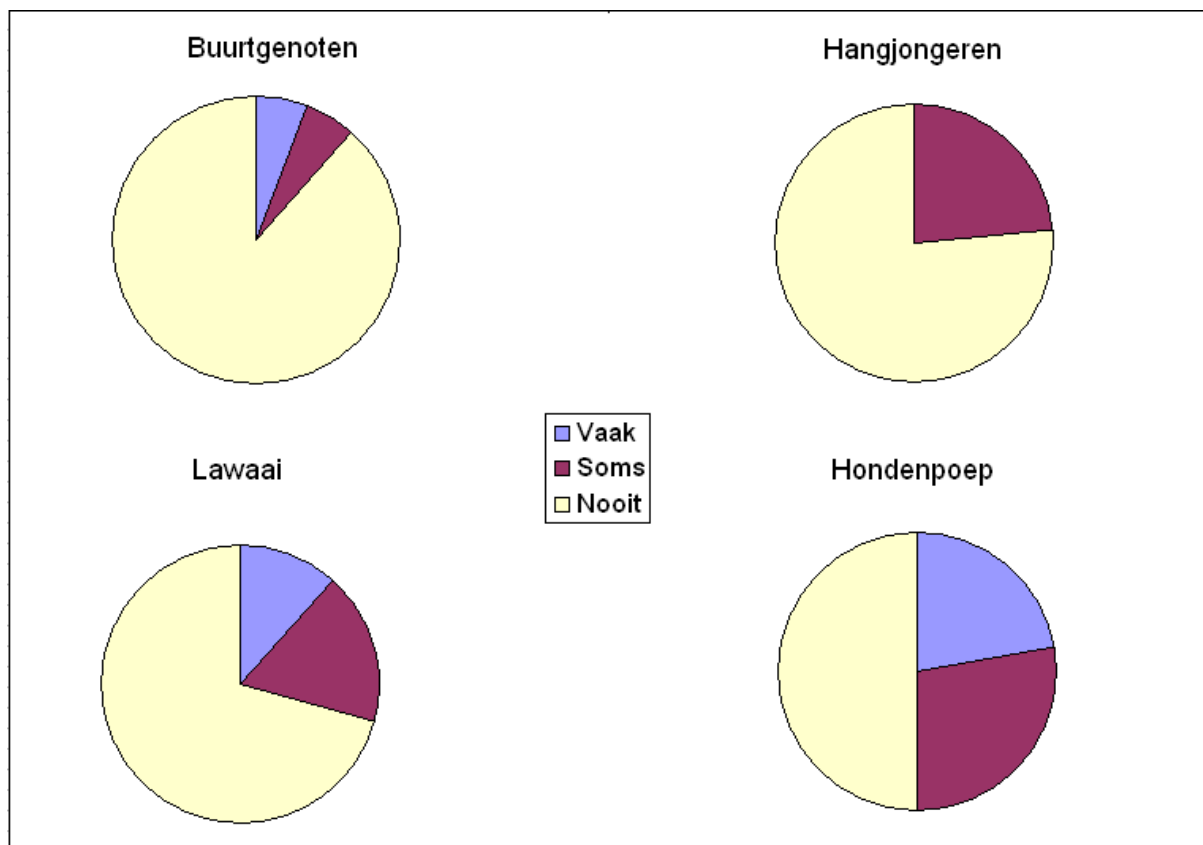

Diagram 5.9: Overlast volgens senioren op het platteland

Senioren op het platteland zijn honkvast; ze zijn de afgelopen tien jaar weinig verhuisd (geen enkele respondent is de afgelopen tien jaar meer dan één keer verhuisd).

Wensen

Senioren op het platteland hebben geen overkoepelende redenen om te verhuizen (elke reden wordt slechts door één of twee respondenten genoemd). Waarschijnlijk zijn ze zeer gehecht aan de ruimte om hun heen en de bekende leefomgeving, en daarom willen ze in deze rurale omgeving blijven wonen.

Het wonen in de gemeente Best vindt deze groep belangrijk (60% van de respondenten zegt belangrijk, 40% is neutraal), maar hun huis aanpassen om er zolang mogelijk te kunnen blijven wonen, is voor 53% niet belangrijk.

Ze gaan vooral voor klassieke architectuur (59%). Senioren op het platteland willen het liefst in het buitengebied wonen (63%). Over het toekomstige woningtype zijn ze verdeeld. Het meest wordt een seniorenwoning genoemd (26%). Senioren op het platteland hebben een voorkeur voor 2 of 3 slaapkamers (88%).

Correctie meergezinswoningen

Omdat alle senioren op het platteland in boerderijen of vrijstaande/geschakelde woningen wonen, is het niet te verwachten dat de steekproefresultaten op de variabele 'woningtype' afwijken van de totale populatie.

5.4 Overzichtstabellen

Om de belangrijkste informatie uit de steekproef op een rijtje te zetten volgen nu twee overzichtstabellen. Na de tabellen wordt iets gezegd over de toekomstige situatie van de verschillende leefstijlgroepen.

In de eerste tabel is de huidige situatie van de leefstijlgroepen weergegeven. Daarna volgt een tabel met de woonwensen per leefstijlgroep. Hierbij hebben de antwoorden die het meest per leefstijlgroep gegeven zijn model gestaan. Omdat agrarische gezinnen bijvoorbeeld vooral in boerderijen of vrijstaande/geschakelde woningen willen wonen, zijn die woningtypes in de tabel opgenomen. De resultaten van de groepen waar slechts weinig respondenten in zaten (stedelijke starters, agrarische gezinnen en senioren op het platteland) zijn gestoeld op minder respondenten dan de grote leefstijlgroepen. Daardoor zijn de uitspraken over kleine leefstijlgroepen minder nauwkeurig dan uitspraken over grote groepen.

Tabel 5.2 geeft een overzicht van de huidige woonsituatie (woningtype en woonwijk) van de verschillende leefstijlgroepen. Daarnaast wordt de verhuiscapaciteit weergegeven per groep.

In een ideale situatie zouden de gewenste woningen vrijkomen bij het veranderen van woonfase. 'Dorpse starters' kunnen dan bijvoorbeeld in de huidige woningen van 'dorpse gezinnen' gaan wonen, en 'dorpse gezinnen' in de woningen van de huidige 'dorpse senioren'.

Huidige situatie Leefstijlgroep	Type woning	Wijk	Verhuiscapaciteit
Dorpse starters	Etagewoning, tussenwoning, twee-onder-eenkap	Naastenbest, Heivelden/Heuveleind, Salderes	Groot
Stedelijke starters	Etagewoning, starterswoning	Naastenbest	Groot
Dorpse gezinnen	Vrijstaand/geschakeld, twee-onder-eenkap	Heivelden/Heuveleind, Wilhelminadorp	Klein
Stedelijke gezinnen in het dorp	Vrijstaand/geschakeld, etagewoning, tussenwoning	Salderes, Heivelden/Heuveleind	Klein
Agrarische gezinnen	Boerderij, Vrijstaand/geschakeld	Buitengebied	Zeer klein
Welgestelden	Vrijstaand/geschakeld	Heivelden/Heuveleind, Villawijk/Koekoekbos	Klein
Dorpse senioren	Etagewoning, vrijstaand/geschakeld, twee-onder-eenkap	Centrum, Heivelden/Heuveleind	Klein
Stadse senioren	Etagewoning, vrijstaand/geschakeld	Heivelden/Heuveleind, Salderes, Naastenbest	Klein
Senioren op het platteland	Boerderij, Vrijstaand/geschakeld	Buitengebied	Zeer klein

Tabel 5.2: Huidige situatie per leefstijlgroep

Starters nu

Starters zijn vooral te vinden in de wijken Naastenbest, Heivelden/Heuveleind en Salderes. Ze wonen vooral in kleine en goedkope woningen. Starters hebben de ambitie om in de toekomst te gaan verhuizen naar een andere woning. Deze toekomstige woningen zijn bij voorkeur groter en duurder dan de huidige woning.

Gezinnen nu

De dorpsse gezinnen zijn vooral te vinden in de wijken Heivelden/Heuveleind en Wilhelminadorp. Zij wonen in grote eengezinswoningen. Graag zouden ze daar willen blijven wonen.

Stedelijke gezinnen wonen in Salderes en Heivelden/Heuveleind. Deze groep woont in verschillende woningtypes. Een grote groep woont in kleine woningen (etagewoningen/appartementen), een andere groep woont in (middelgrote) tussenwoningen, en een groep woont in (grote) vrijstaande/geschakelde woningen. Ze hebben niet de intentie om te gaan verhuizen.

De agrarische gezinnen wonen buiten de dorpskern van Best. Zij willen daar het liefst blijven wonen.

De welgestelden wonen in de wijken Heivelden/Heuveleind en Villawijk/Koekoekbos in grote en dure woningen. Zij hebben geen ambitie om te verhuizen.

Senioren nu

Senioren zijn te vinden in het centrum (vooral dorpsse senioren) en de wijk Heivelden/Heuveleind (dorpsse en stadse senioren). Bij deze senioren overheersen het woningtype etagewoning/appartement en vrijstaand/geschakelde woningen. Er wonen dus veel senioren in kleine woningen, maar ook een grote groep in grote (eengezins)woningen.

De senioren op het platteland wonen in boerderijen of anderszins vrijstaande woningen. Zij hebben geen ambitie om te verhuizen.

Vatten we de belangrijkste woonwensen per leefstijlgroep samen, dan komen we tot de volgende tabel:

Wens met betrekking tot Leefstijlgroep	Type woning	Woonwijk
Dorpsse starters	Tussenwoning, Hoekwoning, Twee-onder-een-kapwoning Vrijstaand/geschakeld	Buitengebied, Heivelden/Heuveleind, Salderes, Speelheide
Stedelijke starters	Starterswoning met tuin	Centrum, Heivelden/Heuveleind
Dorpsse gezinnen	Vrijstaand/geschakeld, Twee-onder-een-kapwoning, boerderij	Buitengebied, Centrum, Heivelden/Heuveleind
Stedelijke gezinnen in het dorp	Vrijstaand/geschakeld, twee-onder-een-kapwoning	Heivelden/Heuveleind
Agrarische gezinnen	Boerderij, vrijstaand/geschakeld	Buitengebied
Welgestelden	Vrijstaand/geschakeld, boerderij, seniorenwoning	Buitengebied, Centrum, Heivelden/Heuveleind
Dorpsse senioren	Seniorenwoning, etagewoning/appartement	Centrum
Stadse senioren	Twee-onder-een-kapwoning, vrijstaand/geschakeld	Speelheide, Heivelden/Heuveleind, Buitengebied, buiten Best
Senioren op het platteland	Seniorenwoning	Buitengebied

Tabel 5.3: Wensen per leefstijlgroep

Starters in de volgende woonfase

De starters zullen over een aantal jaren de woningen van de gezinnen over kunnen en willen nemen. Zij zijn ook het meest verhuisgeneigd van alle groepen.

Een aantal wijken zijn extra in trek. Dit zijn de wijken Centrum, Heivelden/Heuveleind, Salderes en het buitengebied. Starters kiezen dus enerzijds naar de rust van het buitengebied, en anderzijds de nabijheid van het winkels in het centrum van Best en Heivelden/Heuveleind (zie tabel 5.3).

Gezinnen in de volgende woonfase

Deze groepen zijn niet erg verhuisgeneigd. Wel zal naarmate de mensen in de categorie 'gezinnen' ouder worden, de vraag naar seniorenwoningen wellicht toenemen.

De agrarische gezinnen willen het liefst in het buitengebied blijven, in de daar al aanwezige woningtypes. Dit zijn vooral boerderijen of andere vrijstaande/geschakelde woningen. Hun verhuisgeneigdheid is zeer klein.

Welgestelden zijn niet erg verhuisgeneigd. Als ze wel willen verhuizen, dan blijven ze het liefst in hun eigen wijk, of ze gaan naar het centrum of het buitengebied. De wijk centrum kan hierbij verklaard worden, doordat mensen, als ze wat ouder worden, op een centrale plaats willen zitten. Dit voornamelijk in verband met de aanwezige voorzieningen in het centrum. Het buitengebied trekt de welgestelden waarschijnlijk door de rust en ruimte.

Senioren in de toekomst

Senioren hebben niet echt de neiging om te willen verhuizen. Onder de dorpse senioren is er wel vraag naar seniorenwoningen. De meest gewilde wijk bij deze groep is het centrum van Best. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de voorzieningen in het centrum, waardoor senioren die minder mobiel zijn, de dagelijkse voorzieningen op loopafstand hebben.

De senioren op het platteland willen het liefst in het buitengebied blijven, waar de rust en ruimte overheersen, en waar ze de buurtbewoners kennen. Er is geen duidelijk patroon waar te nemen, dat deze mensen naar het dorpscentrum willen verhuizen, omdat daar de dagelijkse voorzieningen bij de hand zijn. Stadse senioren willen vooral in grote woningen blijven wonen, in de wijken buiten het centrum van Best.

Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt een antwoord gegeven op de vraagstelling, zoals die in de inleiding geformuleerd is. Ook wordt er nog iets gezegd over de meest opmerkelijke resultaten die het onderzoek aan het licht hebben gebracht en de verschillende woonfases in de toekomst.

Daarna volgen een aantal aanbevelingen. Omdat elke leefstijlgroep andere wensen heeft, zijn de aanbevelingen onderverdeeld naar leefstijlgroepen.

Leefstijlgroepen en individuele wensen lijken tegenstrijdig met elkaar. De achterliggende wetenschappelijke benadering die hierbij van toepassing is, is het structure-agency-debat. Hierin wordt de vraag gesteld of structuren of individuen het meest fundamenteel zijn in de verklaring van gedrag. Over de vraag welk van de twee het meest fundamenteel is, wordt nog steeds een wetenschappelijk debat gevoerd. Een invloedrijke wetenschapper in dit debat is Anthony Giddens (1979), die beargumenteerd dat structuren en individuen elkaar beïnvloeden. Hij legt zijn ideeën uit in zijn 'duality of structure'-theorie. Aan de hand van deze dualistische benadering is voor dit onderzoek een model opgesteld dat zowel de structuren als het individu bevat, waarbij aan het eind van het onderzoek deze twee elementen met elkaar verbonden worden.

Antwoord op de vraagstelling

Met het structure-agency-debat als achtergrond is gekeken naar de vraagstelling die in de inleiding gesteld is:

- Welke leefstijlgroepen en woonwensen/behoefte zijn in Best aanwezig, én is er een verband tussen deze twee?

Omdat deze vraagstelling vanuit beide kanten van het structure-agency-debat bekeken moet worden, is er een onderverdeling gemaakt van drie vragen:

1. Welke leefstijlgroepen zijn in Best waarneembaar?
2. Wat zijn de woonwensen/behoefte van de Bestenaren?
3. Is er samenhang tussen de leefstijlgroepen en de woonwensen?

Leefstijlen

Om de leefstijlgroepen te onderscheiden is vooral veel literatuurstudie verricht. Hierbij zijn verschillende theorieën gebruikt. De leefstijlgroepen kunnen opgevat worden als de structuren uit het structuralisme.

Ook zijn theorieën bestudeerd die meer toegepast van aard zijn. Er is bijvoorbeeld gekeken naar verschillende consumentensegmentatiemodellen. In dergelijke modellen worden mensen op basis van een aantal indicatoren ingedeeld in (leefstijl)groepen. De gebruikte indicatoren van de verschillende onderzoeken waren ook bruikbaar bij dit onderzoek.

Een andere belangrijke 'toegepaste' benadering was de verdeling in drie woonfases: starters, gezinnen en senioren. Aan de hand van deze drie woonfases zijn uiteindelijk leefstijlgroepen onderscheiden. Deze leefstijlgroepen zijn een onderverdeling van de woonfases. Daarnaast is gekeken naar de verdeling tussen 'minder rijken en 'rijken', de locatie van de huidige woning (in het dorp Best of op het platteland) en of de respondenten 'dorpsgericht zijn' (op het dorp Best), of dat ze 'stadsgericht zijn' (op de stad Eindhoven en andere plaatsen in de regio).

Er zijn aan de hand van deze criteria in totaal negen leefstijlgroepen onderscheiden die in Best te vinden zijn. Dit zijn de volgende negen groepen:

Woonfase starters:

- Dorpse starters
- Stedelijke starters

Woonfase gezinnen:

- Dorpse gezinnen
- Stedelijke gezinnen in het dorp
- Agrarische gezinnen
- Welgestelden

Woonfase senioren:

- Senioren op het platteland
- Dorpse senioren
- Stadse senioren

Het spreekt voor zich, dat niet alle negen groepen in Best even groot zijn. De stedelijke starters, agrarische gezinnen en senioren op het platteland zijn niet veel te vinden in Best. De dorpse gezinnen en dorpse senioren daarentegen zijn zeer goed vertegenwoordigd in Best. Welgestelden kunnen zowel in de woonfase 'gezinnen' als in de woonfase 'senioren' voorkomen. Deze twee groepen bleken echter zeer klein. Omdat ze alleen bij de indicator leeftijd van elkaar verschillen, zijn 'welgestelde gezinnen' en 'welgestelde senioren' samengevoegd.

Woonwensen en samenhang

Alle individuen hebben verschillende woonwensen en woonbehoeftes. Om hier meer inzicht in te krijgen is eerst literatuur bestudeerd. Hierbij is vooral gekeken naar het behaviorisme, en daarmee samenhangend enkele theorieën die specifiek ingaan op verhuisbeslissingen. Ook zijn enkele theorieën bestudeerd die meer praktisch van aard zijn, zoals de woonmilieubenaderingen en eerdere onderzoeken die door (of in opdracht van) de gemeente Best zijn uitgevoerd.

De woonwensen zijn verdeeld in twee groepen; huidige woonwensen en behoeftes en toekomstige woonwensen en behoeftes. De eerste groep is verdeeld in wensen met betrekking tot de woning zelf en aspecten van de woonomgeving die mensen belangrijk vinden.

Met betrekking tot de toekomstige woning is alleen gekeken naar de woning zelf (woningtype, aantal slaapkamers enz.).

De woonwensen en woonbehoeftes zijn geïnventariseerd door het nemen van een steekproef in de Bestse populatie. Aan de hand van de gegevens uit de steekproef is een totale overzichtstabel gemaakt (tabel 6.1). Hierin zijn de kenmerken, de huidige woonsituatie en de woonwensen van de leefstijlgroepen opgenomen. Deze tabel kan gezien worden als de belangrijkste resultaten van dit onderzoek in een notendop.

De eerste twee groepen vormen de woonfase 'starters'. Deze twee groepen bestaan uit jonge mensen (tot 35 jaar), die alleenstaand samenwonend zonder kinderen zijn en voornamelijk werken of studeren. De groep starters kan verdeeld worden in de groepen 'dorpse starters' en 'stedelijke starters'. De eerste groep bestaat uit starters die zich zeer verbonden voelen met Best, en er ook het liefst zo lang mogelijk willen blijven wonen. Ze wonen in zowel kleine woningen (etagewoning/appartement) als in grote woningen (twee-onder-een-kapwoningen). Als ze gaan verhuizen dan vertrekken ze het liefst naar een niet al te grote eengezinswoning in de wijken Heivelden/Heuveleind, Salderes, Speelheide of buiten de dorpskern van Best.

De tweede groep bestaat uit starters die weliswaar in Best wonen, maar er geen problemen mee zouden hebben om in een andere gemeente te wonen. Hiermee wordt niet bedoeld dat ze zich niet prettig voelen in Best. Ze wonen vooral in kleine woningen, en hebben de intentie om naar een grotere woning te verhuizen. Wel willen ze eerst de stap naar een starterswoning met tuin maken. In de toekomst willen ze naar de wijken Centrum en Heivelden/Heuveleind verhuizen.

Deze twee groepen hebben een grote verhuigeneigdheid, en de intentie om in de toekomst in een grotere en duurdere woning te gaan wonen. Zij stromen dan door naar de tweede woonfase; de 'gezinnen'. Waarschijnlijk komen zij dan in de huidige woningen van de gezinnen te wonen.

De derde tot en met de zesde groep in tabel 6.1 vormen de 'gezinnen'. De mensen in deze fases zijn tussen de 35 en 55 jaar oud. In deze fase komen veel mensen voor die samenwonen en kinderen hebben, waarbij één of beide partners werkt. De woningen van de mensen in deze fase zijn groter en duurder dan de woningen van de starters. In deze woonfase is de verhuigeneigdheid een stuk kleiner dan bij de starters.

Wanneer we de gezinnen opsplitsen, dan komen we tot vier groepen (dorpse gezinnen, stedelijke gezinnen in het dorp, agrarische gezinnen en welgestelden).

De dorpse gezinnen voelen zich (net als de dorpse starters) zeer verbonden met Best. Ze zouden het liefst hun hele leven in Best blijven wonen. Daarbij zijn grote eengezinswoningen op het platteland van Best, in het Centrum, en in de wijk Heivelden/Heuveleind het meest populair.

De stedelijke gezinnen in het dorp komen veelal uit de grotere gemeentes in de regio (vooral Eindhoven) en de rest van het land. Zij wonen weliswaar graag in Best, maar ze voelen zich minder verbonden met de gemeente dan de dorpse gezinnen. Zij willen net als de dorpse gezinnen naar grote eengezinswoningen verhuizen. De wijk Heivelden/Heuveleind is daarbij het meest in trek.

De agrarische gezinnen zijn alleen te vinden op het platteland, buiten de dorpskern van Best. Zij willen het liefst in hun huidige woonbuurt blijven wonen. De verhuigeneigdheid in deze groep is dan ook zeer klein.

Welgestelden zijn de 'rijke' inwoners van Best. Zij wonen in dure woningen op grote percelen, zoals te vinden in de wijk Villawijk/Koekoekbos. Als zij gaan verhuizen willen ze vooral naar woningen in het duurdere segment verhuizen, in de wijken Heivelden/Heuveleind, Centrum en het platteland buiten de dorpskern.

De laatste drie leefstijlgroepen zijn mensen in de woonfase 'senioren'. Senioren zijn 55-plussers. Zij zijn alleenstaand of samenwonend zonder kinderen, en genieten veelal van hun pensioen. Zij wonen vooral in kleine woningen, zoals appartementen en etagewoningen. Een uitzondering hierop vormen de mensen op het platteland, die alleen maar in vrijstaande/geschakelde woningen wonen. De verhuigeneigdheid bij deze mensen is klein.

De groep senioren kan onderverdeeld worden in drie groepen (dorpse senioren, stadse senioren en senioren op het platteland).

De dorpse senioren voelen zich zeer verbonden met Best, de stadse senioren veel minder. Daarnaast willen de dorpse senioren het liefst in de toekomst kleiner gaan wonen, in het centrum. De stadse senioren willen juist in de grotere eengezinswoningen blijven wonen, in de wijken Speelheide, Heivelden/Heuveleind, of buiten de dorpskern of in een andere gemeente.

De senioren op het platteland genieten van de rust en ruimte om zich heen. Zij zouden dan ook niet graag in de dorpskern willen wonen. Alleen als ze door ouderdom niet meer in hun huidige situatie kunnen blijven wonen, willen ze verhuizen naar een (kleine) seniorenwoning.

De negen leefstijlgroepen hebben op sommige punten overeenkomstige woonwensen en woonbehoeftes (met name op het gebied van de woonwijk waar Bestenaren willen wonen), maar op andere punten hebben ze zeer verschillende woonwensen en behoeftes (zoals bij het woningtype van de toekomstige woning).

	Dorpse starters	Stedelijke starters	Dorpse gezinnen	Stedelijke gezinnen in het dorp	Agrarische gezinnen	Welgestelden	Dorpse senioren	Stadse senioren	Senioren op het platteland
Kenmerken:									
Leeftijd	0-35	0-35	35-55	35-55	35-55	35+	55+	55+	55+
Opleiding	Verdeeld	Hoger opgeleid	Verdeeld	Hoger opgeleid	Verdeeld	Verdeeld	Verdeeld	Hoger opgeleid	Lager opgeleid
Inkomen	Modaal	Tot modaal	Verdeeld	Bovenmodaal	Boven modaal	Boven modaal	Verdeeld	Boven modaal	Verdeeld
Gezinssituatie	Alleen/samenwonend	Alleen/Samenwonend	Gezin met/zonder kinderen	Gezin met/zonder kinderen	Gezin met/zonder kinderen	Samenwonend/gezin	Alleen/Samenwonend	Alleen/Samenwonend	Alleen/Samenwonend
Werksituatie	Werk	Werk/Studie	Werk	Werk	Werk	Werk/ Pensioen	Pensioen	Pensioen	Pensioen
Huidige situatie:									
Huidig woningtype	Etagewoning tussenwoning, twee-onder-eenkap	Etage-woning, starters-woning	Vrijstaand/geschakeld, twee-onder-eenkap	Vrijstaand/geschakeld, etagewoning, tussenwoning	Boerderij, vrijstaand/geschakeld	Vrijstaand/geschakeld	Etagewoning vrijstaand/geschakeld, twee-onder-eenkap	Etagewoning, vrijstaand/geschakeld	Boerderij, vrijstaand/geschakeld
Huidige woonwijk	Naastenbest, Heivelden/Heuveleind, Salderes	Naastenbest	Heivelden/Heuveleind, Wilhelmina-dorp	Salderes, Heivelden/Heuveleind	Buitengebied	Heivelden/Heuveleind, Villawijk/Koe-koekbos	Centrum, Heivelden/Heuveleind	Heivelden/Heuveleind, Salderes, Naastenbest	Buitengebied
Verhuigeneigdheid	Groot	Groot	Klein	Klein	Zeer klein	Klein	Klein	Klein	Zeer klein
Woonwensen:									
Type woning	Tussenwoning Hoekwoning, Twee-onder-een-kapwoning, Vrijstaand/geschakeld	Starters-woning met tuin	Vrijstaand/geschakeld, Twee-onder-een-kapwoning, boerderij	Vrijstaand/geschakeld, twee-onder-een-kapwoning	Boerderij, vrijstaand/geschakeld	Vrijstaand/geschakeld, boerderij, seniorenwoning	Senioren-woning, etagewoning	Twee-onder-een-kapwoning, vrijstaand/geschakeld	Seniorenwoning
Wijk	Buitengebied, Heivelden/Heuveleind, Salderes, Speelheide	Centrum, Heivelden/Heuveleind	Buitengebied, Centrum, Heivelden/Heuveleind	Heivelden/Heuveleind	Buitengebied	Buitengebied, Centrum, Heivelden/Heuveleind	Centrum	Speelheide, Heivelden/Heuveleind, Buitengebied, buiten Best	Buitengebied

Tabel 6.1: De leefstijlgroepen met hun belangrijkste kenmerken en woonwensen

Opmerkelijke resultaten

Naast de waarnemingen per leefstijlgroep, zijn er ook nog een aantal opmerkelijke uitkomsten die voor de gehele steekproef geldt.

Ten eerste valt op dat veel Bestenaren zich behoorlijk verbonden voelen met Best. Wanneer het mogelijk is, willen ze het liefst in Best blijven wonen.

Daarnaast valt op dat er in veel wijken veel verschillende leefstijlgroepen te vinden zijn. Het buitengebied (buiten het dorp Best) is een uitzondering met maar twee leefstijlgroepen (agrarische gezinnen en senioren op het platteland). De andere wijken herbergen een mix van verschillende leefstijlgroepen. De meeste verschillende leefstijlgroepen zijn in de wijk Heivelden/Heuveleind te vinden. Dit is op zich ook niet zo verrassend, omdat deze wijk zeer groot is (er woont 25% van de Bestse bevolking) en er staan in Heivelden/Heuveleind veel verschillende woningtypes, in verschillende prijsklassen en zowel koop- als huurwoningen.

Verder valt in Best op dat er veel vraag is naar vrijstaande/geschakelde woningen. Of deze woningen voor alle respondenten die dit geantwoord hebben bereikbaar is, is maar de vraag. Wellicht is de vraag naar vrijstaande/geschakelde woningen iets overtrokken, omdat het niet voor iedereen een realistische wens is. Verder onderzoek zou dit moeten uitwijzen.

Daarnaast vinden veel Bestenaren groen in de buurt en goede treinverbindingen belangrijk. Van overlast hebben Bestenaren niet veel last. De meeste overlast wordt veroorzaakt door hondenpoep.

Ten slotte zijn er in de resultaten per leefstijlgroepen niet zoveel opmerkelijkheden te melden. Wel is opvallend dat stadse senioren speelplaatsen belangrijk vinden. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat veel stadse senioren vaak kleinkinderen op bezoek hebben.

Toekomst

Uit dit onderzoek blijkt dat er voldoende doorgroeimogelijkheden zijn op de Bestse woningmarkt. Wel moet er rekening mee gehouden worden dat er in de toekomst wellicht iets andere woonwensen zijn, wanneer de leefstijlgroepen veranderen (evolueren), doordat het overheersende discours (overheersende ideeën in de samenleving) verandert.

Starters in de toekomst

Nabije toekomst

Starters gaan steeds meer verdienen. Daardoor worden duurdere woningen betaalbaar voor hen. Dorpse starters willen na de huidige woning doorgroeien naar de volgende woonfase. Stedelijke starters willen qua woningtype eerst naar een starterswoning met een tuin verhuizen voordat ze verder doorgroeien naar de volgende woonfase.

Volgende woonfase

Starters zullen in de volgende woonfase gezinnen vormen. Zij kunnen dan terecht in de woningen van de huidige gezinnen. De woningen die nu door gezinnen (zowel dorpsse gezinnen als stedelijke gezinnen in het dorp) bewoond worden (tussenwoningen, hoekwoningen, twee-onder-een-kapwoningen, vrijstaand/geschakeld) zijn geliefd bij starters als toekomstige woningen. Dit is vooral goed te zien bij de woonwensen van de dorpsse starters en de huidige woningen van de dorpsse gezinnen.

Stedelijke starters geven (zoals gezegd) veelal de voorkeur aan een tussenstapje voordat ze in de woonfase gezinnen komen.

Gezinnen in de toekomst

Nabije toekomst

Dorpse gezinnen willen graag in Best blijven wonen. Door de verschillen in inkomen in deze groep, is een evenwichtige wijkopbouw met woningen van goedkoop tot duur en van klein tot groot voor deze groep van belang.

Stedelijke gezinnen in het dorp willen verhuizen naar woningen in de wijk Heivelden/Heuveleind. Vooral de vrijstaande/geschakelde woningen en twee-onder-een-kapwoningen zijn in deze leefstijlgroep geliefd. Ook wordt het woningtype boerderij in deze groep veel genoemd. Deze mensen kiezen voor (pseudo)plattelandskenmerken, als het gaat om woonomgeving.

De agrarische gezinnen zijn erg gehecht aan een open buitengebied. Zij willen daar het liefst blijven wonen. De respondenten geven aan, in boerderijen te willen blijven wonen. Een grote stroom van plattelanders naar de dorpskern is dus niet te verwachten.

Twee belangrijke kenmerken van het buitengebied zijn weinig bebouwing en veel groen. Het is voor deze mensen van belang, dat het buitengebied zo veel mogelijk 'open' blijft.

Welgestelden zijn over het algemeen tevreden met de bestaande situatie. Extra maatregelen voor deze groep lijken daarom onnodig. Het grootste deel van de welgestelden wil in een vrijstaande/geschakelde woning blijven wonen, een kleiner deel heeft de voorkeur voor boerderijen en seniorenwoningen.

Volgende woonfase

Gezinnen zijn in de toekomst senioren. Er zijn in Best voldoende mogelijkheden zodat zij door kunnen stromen naar de huidige woningen van de senioren.

De dorpse gezinnen en de stedelijke gezinnen in het dorp willen in de dorpskern blijven wonen, de agrarische gezinnen willen in het buitengebied blijven wonen, wanneer hun gezondheid dit toelaat.

Een groep welgestelden wil in de volgende woonfase in seniorenwoningen gaan wonen, een andere groep blijft het liefst in een grote woning zitten in de volgende woonfase (voor zover hun gezondheid dit toelaat).

Senioren in de toekomst

Nabije toekomst

De senioren willen vooral doorstromen naar seniorenwoningen in de toekomst. Of hier voldoende mogelijkheden voor zijn moet extra onderzoek uitwijzen. Door de vergrijzing zal de leefstijlgroep dorpse senioren de komende jaren zowel absoluut als relatief groeien.

Dorpse senioren willen naar een kleine woning in het centrum verhuizen. Stadse senioren willen juist in een grote woning in de wijken rondom het dorpscentrum. Het is dus niet te verwachten, dat alle senioren in het centrum van Best willen en zullen gaan wonen. Het is zaak om hier rekening mee te houden, om in alle wijken een gemengde leeftijdsopbouw te houden.

De senioren op het platteland zijn erg gehecht aan een open buitengebied. Zij willen daar het liefst blijven wonen. Toch geven ze ook aan, dat ze in seniorenwoningen willen wonen. Deze zijn in het buitengebied niet te vinden, maar wel in verschillende wijken in het dorp Best zelf. Er is dus kans dat een aantal senioren op het platteland naar de dorpskern gaat verhuizen. Veel zullen dat er echter niet zijn, omdat senioren op het platteland een zeer kleine verhuisgeneigdheid hebben.

Volgende woonfase

Voor de senioren is er geen volgende woonfase. Het is dus niet mogelijk om die te beschrijven.

Aanbevelingen

Als mensen gaan verhuizen, zijn de wijken Heivelden/Heuveleind en het gebied buiten de dorpskern het meest in trek. De wijk Heivelden/Heuveleind herbergt nu al bijna alle leefstijlgroepen. Het lijkt daarom een goed idee, om bij verder onderzoek deze wijk als 'modelwijk' te gebruiken. Deze wijk zou als model kunnen staan voor het dorp Best als geheel (exclusief het buitengebied). Dit is niet ten nadele van de andere wijken, maar daar heerst iets meer eentonigheid dan in Heivelden/Heuveleind.

Verder is er (zoals hierboven aangegeven) een opvallend grote vraag naar vrijstaande/geschakelde woningen in Best. Het ligt daarom voor de hand, om bij nieuwbouw een groot aandeel van dit type woning te bouwen.

Het zou een goed idee zijn om bij de nieuwe centrumplannen een aantal starters te huisvesten in het centrum. Dit komt de levendigheid van het centrum ten goede. De vraag hiernaar is namelijk wel gebleken uit interviews (zie bijlage 2). Deze woningen moeten wel goedkoop gehouden worden, om te voorkomen dat na een aantal jaren de starters vertrekken, en andere doelgroepen ervoor in de plaats komen. Want zeker met het oog op de toenemende vergrijzing⁷, is het belangrijk om een evenwichtige bevolkingsopbouw te houden in het centrum, teneinde het centrum levendig te houden.

Daarnaast is de wijk Wilhelminadorp zeer geschikt voor starters (zie ook Woonvisie, 2004, p. 23). De aanleg van de starterswoningen aan de Koningin Julianaweg is hier een gevolg van. Omdat ook deze wijk sterk aan het vergrijzen is, en een evenwichtige opbouw van de bevolking in de wijk belangrijk is, is het een goed idee om meer starters hiernaartoe te 'lokken'.

Uit de woonwensen van de welgestelden kan geconcludeerd worden dat er in Best een markt is voor dure/luxe seniorenwoningen. Wanneer dergelijke woningen gerealiseerd worden (voor zover er nog geen dure/luxe seniorenwoningen in Best te vinden zijn), komt dit de verdeling tussen 'arme' en 'rijke' mensen in de complexen met seniorenwoningen ten goede.

Het is sowieso zaak, om de vraag naar seniorenwoningen serieus te nemen. Er kan gekozen worden om mensen zo lang mogelijk in een woning te laten wonen, dus door woningen aan te passen aan de woonbehoeftes (zoals rolstoelvriendelijke maatregelen), of de doorstroom te bevorderen, en te kiezen voor de bouw van meer seniorenwoningen (of woningen waar extra service aangeboden wordt). Deze laatste optie lijkt de beste, aangezien dan de woningen die de senioren verlaten, vrijkomen. Om segregatie⁸ onder de ouderen te voorkomen is de combinatie huur en koop binnen een (senioren)complex een goed idee. Deze seniorenwoningen moeten dan in het centrum van Best te vinden zijn, aangezien er vanuit deze groep een grote vraag is naar seniorenwoningen in het centrum.

⁷ De verwachting is, dat Best (net zoals heel Nederland) de komende jaren zal vergrijzen. Het aandeel ouderen zal tot 2030 in ieder geval toe blijven nemen (zie Vrijenhoek et al, 2006, p. 43)

⁸ De rijke ouderen wonen anders alleen buiten het centrum, de armere ouderen alleen in het centrum

Literatuur

- Ajzen I., Fishbein, M., Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research. Reading, MA: Addison-Wesley, 1975
- Bethlehem, J., Wegen als correctie voor non-respons, CBS, Voorburg/Heerlen, 2008
- Brakman, S., H. Garretsen, C. van Marrewijk, An introduction to geographical economics, *trade, location and growth*, Cambridge university Press, Cambridge, 2001
- Brinkman, J., Cijfers spreken, *statistiek en methodologie voor het hoger onderwijs*, Wolters-Noordhoff, Groningen, 1992
- Brinkman, J., De vragenlijst, Wolters-Noordhoff, Groningen, 1994
- Broek, P.J., v.d., J. Schellevis, Woonwensen in ruimtelijke en economisch perspectief, Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid, Amsterdam, 1994
- Brounen, D., P. Neuteboom, Starters op de woningmarkt, Erasmus University, Rotterdam, 2006
- Brysbaert, M. (editor), Psychologie, *een inleiding*, Derde oplage, Academia Press, Universiteit Gent, Gent, 2003
- Cahill, D.J., Lifestyle market segmentation, Haworth Press, New York, 2006
- Cloke, P., C. Philo, D. Sadler, Approaching human geography: An introduction to contemporary theoretical debates, The Guilford Press, New York, 1991
- Daal, B. van, A. van Egmond, Senioren wonen in Best, *onderzoek naar ouderenhuisvesting in Best, september 2006*, Gemeente Best, Best, 2006
- Ganzeboom, H.B.G., W.C. Ultee, De sociale segmentatie van Nederland in 2015, SDU Uitgevers, Den Haag, 1996
- Gemeente Best, Best: Wijkprofielen, Best, februari 2004
- Gemeente Best, Leefbaarheid, Veiligheid en Zorg, rapport uitkomsten bevolkingsenquête 2007, Best, mei 2007a
- Gemeente Best, Bestaande bedrijventerreinen Best, Visie en herstructureringsplan, Best, Mei 2007b
- Gemeente Best, Woonvisie 2004, Best, 2004a
- Giddens, A., Central problems in social theory, University of California Press, Berkeley, 1979
- Goetgeluk, R., Bomen over wonen, Woningmarktonderzoek met beslissingsbomen, Universiteit Utrecht, Utrecht, 1997
- Hägerstrand, T., What about people in regional science? Papers of the regional science association, Vol. 24, pp. 7-21 1970
- Harré, R., An introduction to the logic of the sciences, MacMillan, New York, 1960
- Harré, R., The philosophies of science, an introductory survey, Oxford University Press, Oxford, 1972
- Hart, J. de (red.) *Zekere banden, sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid*, Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag, 2002
- Heins, S., Op zoek naar de rurale idylle: plattelandsbeelden, preferenties en keuzegedrag met betrekking tot rurale woonmilieus, NETHUR, Utrecht, 2001
- Heins, S., Rurale woonmilieus in stad en land: plattelandsbeelden, vraag naar en aanbod van rurale woonmilieus, Eburon, Delft, 2002
- Hendrixen, P., Local partnership at risk? Understanding insitutional and strategic dynamics within Dutch local partnerships aimed at realising area-based arrangements for housing, care and social support, AESOP Conference, Napels, 11-14 juli 2007
- Jacobs, D., Het structurisme als synthese van handelings- en systeemtheorie? *In: Tijdschrift voor sociologie, volume 14, nummer 3, Uitgeverij Acco, Leuven, 1993, p. 335-360*
- Jochems, P., P. Kieboom, SRE Monitor wonen 2006, *Regionaal wonen in beeld*, SRE, juni 2006
- Johnston, R., D. Gregory, G. Pratt, M. Watts (editors), Dictionary of Human Geography, 4th edition, Blackwell Publishing, Oxford, 2006

- Jong, A. de, Huishoudensprognose 2002–2050: ontwikkelingen naar type en grootte, in: Bevolkingstrends, 2e kwartaal 2003, CBS, Voorburg/Heerlen, 2003
- Keers, G., H. van der Reijden, K. Leidelmeijer, S. Heins, S. Kromhout, Landelijk-dorps wonen: vraag en aanbod, RIGO Research en Advies BV, Amsterdam, juli 2004
- Kempen, B.G.A. (red.) Wonen na 2000, *wensen en mogelijkheden*, Nationale woningvoorraad, Almere, 1994
- Keulen, H., Kerkhoff, V., e.a., PVDA Resultaten Enquête woonwensen jonge starters en ouderen, najaar 2003, PVDA Afdeling Best
- Knol, F., Kwaliteit van de fysieke woonomgeving (hoofdstuk 11), *In: Sociaal en Cultureel Planbureau, De sociale staat van Nederland*, SCP, Den Haag, 2003
- Knox, P., S. Marston, Human geography, *places and regions in global context, second edition*, Prentice Hall, Upper Saddle River, 2001
- Kitchin, R., N.J. Tate, Conducting research into human geography, *theory, methodology and practice*, Prentice Hall, Harlow, 2000
- Laat, de, R., Onderzoek naar startershulp op de woningmarkt, Welke hulp is wel en niet toepasbaar in Best?, Gemeente Best, april 2007
- Leezenberg, M., G. de vries, Wetenschapsfilosofie voor geesteswetenschappen, Amsterdam University Press, Amsterdam, 2001
- Maslow, A. H., Motivation and personality, *second edition*, Harper & Row Publishers, New York, 1970
- Maslow, A. H. , Toward a psychology of being, second edition, D. Van Nostrand Company, New York, 1968
- McClave, J.T., T. Sincich, Statistics, *8th edition*, Prentice Hall, Upper Saddle River, 2000
- Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Cijfers over Wonen 2006, Feiten over mensen, wensen, wonen, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Den Haag, april 2007
- Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Nota Wonen (ontwerp), *Mensen, wensen, wonen, wonen in de 21^e eeuw*, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Den Haag, mei 2000
- Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Ruimte maken, ruimte delen, *Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening 2000/2020*, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Den Haag, januari 2001
- Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Wonen in de toekomst, *scholieren aan zet*, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Den Haag, april 2007
- Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Wonen op een rijtje, *De resultaten van het Woononderzoek Nederland 2006*, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Den Haag, februari 2007
- Nijeboer, W., I. v.d. Brug, De toekomstwaarde van de woning: wat wil de woonconsument over tien jaar?, Aedes, Hilversum, 2000
- Ossenbruggen, R. van, Representativiteit een gewichtige zaak, In: CLOU, December 2006, p. 42-43
- Peet, R., Modern geographical thought, Blackwell Publishing, Malden, 1998
- Popper, K.A., The logic of scientific discovery, *sixth edition*, Hutchinson & CO, London, 1972
- Renes, G., M. Thissen, A. Segeren, Betaalbaarheid van koopwoningen en het ruimtelijk beleid, NAI Uitgevers, Rotterdam, Ruimtelijk Planbureau, Den Haag, 2006
- Reijndorp, A., V. Kompier, S. Metaal, Buitenwijk: stedelijkheid op afstand, NAI Uitgevers, Rotterdam, 1998
- Samenwerkingsverband Regio Eindhoven, SRE Monitor Wonen 2007, *wonen in beeld*, SRE, Eindhoven juni 2007
- Samenwerkingsverband Regio Eindhoven, Weten over wonen, *deel 1*, woningmarktonderzoek SRE 2003-2004, SRE, Eindhoven, 2004
- Sayer, A., Method in social science, *a realist approach, 2nd edition*, Routledge, London, 1992

- Scholten, H.J., R. van de Velde, P. Padding, doorstroming op de Nederlandse woningmarkt; geanalyseerd en gemodelleerd, Nederlandse Geografische studies 18, KNAG/Gegrafisch Instituut Rijksuniversiteit Utrecht, Amsterdam/Utrecht, 1986
- Schoonen, L., Auto's in de polder, *Een onderzoek naar de oorzaken en achtergronden van de huidige mobiliteitsproblematiek binnen VINEX-locaties*, Grontmij, De Bilt, mei 2002
- Tazelaar, F., De kwaliteit van het stedelijk leefmilieu: Reacties van bewoners op tekorten, Rijksuniversiteit Utrecht, Utrecht, 1985
- VB&T Makelaars, Dijkstraten te Best, Marktadvies VB&T Makelaars, 2007
- Vennix, J., Methodologie 1, Onderzoeks- en interventiemethodologie: *een beknopte inleiding*, Katholieke Universiteit Nijmegen, Nijmegen School of Management, Nijmegen, 2001
- Vlist, A. v. d., Residential mobility and commuting, Tinbergen Institute, Vrije Universiteit Amsterdam, Amsterdam, 2001
- Vocht, A. de, Basishandboek SPSS 10 voor Windows 98/ME/2000, Bijleveld Press, Utrecht, 2002
- Vrijenhoek, N., T. Reijnders, Project 55 PlusBest, Eindrapport Project 55 PlusBest, 9 mei 2006
- Walmsley, D.J., Lewis, G.J., People and environment, behavioural approaches in human geography, second edition, Longman Scientific & Technical, New York, 1993
- Wolters, M., D. Reitsma, A. Lamme, B. Hop, E.J. Reitsma, HBI vs. BSR: Een kritische vergelijking van twee segmentatiemodellen, The SmartAgent Company, Leusden, april 2007
- Wijnen, K., W. Janssens, P. De Pelsmacker, P. Van Kenhove, Marktonderzoek met SPSS: statistische verwerking en interpretatie, Garant, Antwerpen, 2002

Internet:

- Performance Coaching, (On)betrouwbaarheid en validiteit van theorieën, modellen en psychometrische testen, Performance Coaching, 2006 (the-art.nl/0/040_mensen/images/Onderzoek%20Persoonlijkheidsmodellen-%20Betrouwbaarheid_en_validiteit_van_theorien_en_tests.pdf)
- Thurstone, L., The Stimulus-Response Fallacy in Psychology, In: *Psychological Review* 30, pp. 354-369, 1923
(http://www.brocku.ca/MeadProject/Thurstone/images/1923_1.gif)
- Website Centraal Bureau voor de Statistiek, www.cbs.nl
- Website Denken over cultuur, Paul van der Grijp, 2003, (prevos.net/cultuur/c01321/denken08.htm)
- Website Experian, Mosaic Huishouden, Experian, Den Haag, 2007, www.experian.nl
- Website Gemeente Best, www.gemeentebest.nl
- Website Marktonderzoeksbureau Veldkamp, <http://www.veldkamp.net/Het%20WIN-model.aspx>
- Website Motivaction, www.motivaction.nl
- Website Ned Hermann, www.nedhermann.nl
- Website Routenet, www.routenet.nl
- Website Smart Agent, www.smartagent.nl
- Website Wikipedia Encyclopedie online, www.wikipedia.nl

Bijlage 1: Chi-kwadraat-toetsen

Chi-kwadraat op wijk nu:

Hypothese 0: Percentages zijn als volgt:

	<i>Aandeel huishoudens (in %)</i>	<i>Aantal in steekproef verwacht</i>
Aarle/Vleut	5	41
Batadorp/Breeven	2	16,4
Centrum	12	98,4
Naastenbest	15	123
Heivelden/Heuveleind	22	180,4
Hoge Akker	6	49,2
De Leeuwerik	6	49,2
Salderes	8	65,6
Speelheide	5	41
Villawijk/Koekoekbos	1	8,2
Wilhelminadorp/Kantonner	18	147,6
Total	100	820

Dus:

Aarle/Vleut=41

Batadorp/Breeven=16,4

Centrum=98,4

Naastenbest=123

Enz.

Hypothese A: Minstens 1 van de percentages wijkt hier van af.

Degrees of freedom = K-1
11-1=10

Betrouwbaarheid: 0,95

wijknu

	Observed N	Expected N	Residual
Aarle/Vleut	51	41,0	10,0
Batadorp/Breeven	19	16,4	2,6
Centrum	122	98,4	23,6
Naastenbest	98	123,0	-25,0
Heivelden/Heuveleind	165	180,4	-15,4
Hoge Akker	47	49,2	-2,2
De Leeuwerik	46	49,2	-3,2
Salderes	70	65,6	4,4
Speelheide	64	41,0	23,0
Villawijk/Koekoekbos	5	8,2	-3,2
Wilhelminadorp/Kantonner	133	147,6	-14,6
Total	820	820	-

Test Statistics

	wijknu
Chi-Square(a)	31,104
df	10
Asymp. Sig.	,001

a 0 cells (,0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 8,2.

TABLE VII Continued

Degrees of Freedom	$\chi^2_{.100}$	$\chi^2_{.050}$	$\chi^2_{.025}$	$\chi^2_{.010}$	$\chi^2_{.005}$
1	2.70554	3.84146	5.02389	6.63490	7.87944
2	4.60517	5.99147	7.37776	9.21034	10.5966
3	6.25139	7.81473	9.34840	11.3449	12.8381
4	7.77944	9.48773	11.1433	13.2767	14.8602
5	9.23635	11.0705	12.8325	15.0863	16.7496
6	10.6446	12.5916	14.4494	16.8119	18.5476
7	12.0170	14.0671	16.0128	18.4753	20.2777
8	13.3616	15.5073	17.5346	20.0902	21.9550
9	14.6837	16.9190	19.0228	21.6660	23.5893
10	15.9871	18.3070	20.4831	23.2093	25.1882
11	17.2750	19.6751	21.9200	24.7250	26.7569
12	18.5494	21.0261	23.3367	26.2170	28.2995
13	19.8119	22.3621	24.7356	27.6883	29.8194
14	21.0642	23.6848	26.1190	29.1413	31.3193
15	22.3072	24.9958	27.4884	30.5779	32.8013
16	23.5418	26.2962	28.8454	31.9999	34.2672
17	24.7690	27.5871	30.1910	33.4087	35.7185
18	25.9894	28.8693	31.5264	34.8053	37.1564
19	27.2036	30.1435	32.8523	36.1908	38.5822
20	28.4120	31.4104	34.1696	37.5662	39.9968
21	29.6151	32.6705	35.4789	38.9321	41.4010
22	30.8133	33.9244	36.7807	40.2894	42.7956
23	32.0069	35.1725	38.0757	41.6384	44.1813
24	33.1963	36.4151	39.3641	42.9798	45.5585
25	34.3816	37.6525	40.6465	44.3141	46.9278
26	35.5631	38.8852	41.9232	45.6417	48.2899
27	36.7412	40.1133	43.1944	46.9630	49.6449
28	37.9159	41.3372	44.4607	48.2782	50.9933
29	39.0875	42.5569	45.7222	49.5879	52.3356
30	40.2560	43.7729	46.9792	50.8922	53.6720
40	51.8050	55.7585	59.3417	63.6907	66.7659
50	63.1671	67.5048	71.4202	76.1539	79.4900
60	74.3970	79.0819	83.2976	88.3794	91.9517
70	85.5271	90.5312	95.0231	100.425	104.215
80	96.5782	101.879	106.629	112.329	116.321
90	107.565	113.145	118.136	124.116	128.299
100	118.498	124.342	129.561	135.807	140.169

Maximumwaardes Chi-kwadraat
Bron: McClave et al, 2000, p. 813

Bij een betrouwbaarheid van 0,95 (**χ^2 0,05**) met 10 vrijheidsgraden mag Chi-kwadraat maximaal 18,3070 zijn (McClave et al, 2000, p. 813). 31,104 gaat hier over heen. Dus de nulhypothese moet verworpen worden. Minimaal 1 van de observaties wijkt dus significant af van wat verwacht mocht worden. Op deze variabel is de steekproef dus niet representatief.

Chi-kwadraat op Huur / koop:

Hypothese 0: Huur = 0,23 en Koop = 0,77 (zie Marktadvies VB&T Makelaars, 2007, p. 22)

(Verwachte aantallen in de steekproef: 186,1 huur en 622,9 koop)

Hypothese A: Minstens 1 van de percentages wijkt hier van af.

Degrees of freedom = K-1
 2-1=1

Betrouwbaarheid: 0,95

Huur / Koop

	Observed N	Expected N	Residual
huur	207	186,1	20,9
koop	602	622,9	-20,9
Total	809		

Test Statistics

	huurkoop
Chi-Square(a)	3,058
df	1
Asymp. Sig.	,080

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 186,1.

Bij een betrouwbaarheid van 0,95 (**x2 0,05**) met 1 vrijheidsgraad mag Chi-kwadraat maximaal 3,84146 zijn (zie tabel uit McClave et al, 2000, p. 813). 3,058 blijft hier onder. Dus de nulhypothese mag niet verworpen worden. de observatie wijkt dus niet significant af van wat verwacht mocht worden. Op deze variabele is de steekproef dus representatief.

Bijlage 2: Interviews

2.1 Gesprek Bewonersoverleg Wilhelminadorp

Donderdag 2 augustus 2007 (14.00u-16.00u)

J. Campertstraat 2R

Best

Aanwezig: Susan Schuiling (voorzitter), Walter Leenders (penningmeester), Jan Schoenmakers (secretaris)

Stukje geschiedenis van de wijk

Wilheminadorp is gebouwd voor de arbeiders van de Bata-fabriek aan de zuidkant van het Wilhelminakanaal. Aan de randen staan wat duurder woningen, ooit bedoeld voor de leidinggevendenden in de fabriek, en de rest van de wijk bestaat voornamelijk uit arbeiderswoningen (veel rijtjeshuizen). Het werd een kerkdorp (met de kerk tegenover het Wilhelminaplein), waarbij veel straten een 'knik' hebben. Dit was gedaan, omdat alle straten richting de kerk van Best moesten wijzen.

De verscheidenheid in de bevolking is de laatste jaren toegenomen; van (vooral) arbeiders tot de jaren 60 en 70 naar veel nationaliteiten nu. Er zijn in de wijk veel Polen te vinden, en Turken en Marokkanen. De Turkse gemeenschap in Best is geconcentreerd in de wijken Naastenbest en Wilhelminadorp, veelal in flatgebouwen.

Wat zijn de problemen in de wijk?

De bewoners voelen zich een beetje achtergesteld bij het 'oude Best' (zoals zij het centrum noemen). Er zijn veel voorzieningen weggetrokken, zoals een tandarts en een dokter. De eerstelijns-zorg voorzieningen zaten eerst wel in Wilhelminadorp, maar nu niet meer. Veel mensen in de wijk vinden het jammer en vervelend dat ze voor deze voorzieningen nu naar Best-centrum, de wijk Heivelden of de stad Eindhoven moeten in het weekend.

De verlichting (straatlantaarns) vallen 's avonds geregeld uit. Hier zou iets aan gedaan moeten worden. Ook staan veel brandgangen in de wijk vol met onkruid. Ook hier zou wat aan moeten gebeuren. De vraag hierbij is wie er nu precies verantwoordelijk voor is: de gemeente of de bewoners. Het is niet helemaal duidelijk of de brandgangen bij de woningen horen, of dat ze openbare grond zijn. In sommige brandgangen komt de gemeente ook daadwerkelijk schoonmaken (zoals putten leegmaken), maar in andere brandgangen staat het onkruid erg hoog.

Een ander opvallend gegeven in de wijk is de grote diversiteit van de uitbouwtjes in de wijk; de aanwezigen noemen het een 'ratjetoe'.

Verder wordt nog gezegd, dat de gemeente beloofd had, om de elektriciteit van lampen (aan woningen) op openbaar terrein van bewoners, te vergoeden. Dit omdat verlichte straten en paden een veiligere situatie oplevert. Van een vergoeding hebben de bewoners echter niks meer gehoord, en nog nooit geld gehad. Dit heeft tot gevolg, dat veel mensen (vooral de armere mensen) 's avonds geen licht meer aandoen, om stroom te sparen. Dit komt de veiligheid in de wijk niet ten goede.

Het groenonderhoud in de wijk is slecht. Alleen de doorgaande wegen worden goed onderhouden, maar de kleine plantsoenen in de wijken worden slecht onderhouden.

Bij de pinautomaten op het Wilhelminaplein voelen veel mensen zich niet veilig, omdat een dader bij diefstal veel verschillende kanten op kan vluchten. Een andere locatie op het plein zou voor dit probleem een oplossing kunnen zijn.

Veel van de genoemde problemen hebben te maken met een 'mentaliteitsprobleem'. Het bewonersoverleg heeft er moeite mee, om mensen actief te krijgen voor hun buurt. Dit geldt niet alleen voor de allochtonen in de wijk, maar ook voor de autochtonen. Veel geklaag is achteraf, maar er zou meer preventief gedacht moeten worden. Een voorbeeld is het verdwijnen van de weekmarkt naar het centrum van Best; nu dit besloten is wordt er veel geklaagd, maar de bewoners hadden eerder ervoor moeten zorgen, dat de weekmarkt niet weg zou gaan. Doordat zowel bewoners als een aantal marktkooplui niet blij is met deze ontwikkeling, is het geen slecht idee om de weekmarkt op een ander tijdstip toch te laten plaatsvinden op het Wilhelminaplein (bijvoorbeeld de uren na de markt in het centrum).

Genoemde oplossingen

Geen goedkope woningen meer bouwen, maar zorgen voor wat duurdere woningen, zodat er meer 'rijkere' mensen in de wijk komen wonen.

Om verrommeling in de wijk tegen te gaan, zou het een goed idee zijn, om eisen te stellen aan de schuttingen van huurwoningen. Nu staan er in een rij van tien woningen vaak ook tien verschillende schuttingen, met allemaal een verschillende hoogte en kleur. Dit kan bijvoorbeeld opgelost worden, wanneer de woningbouwcorporatie eisen stelt aan de afscheidingen voor een langere periode (bijvoorbeeld 30 jaar). Ook moet er bij aanbouwen meer gelet worden op de buurt, zodat er niet (zoals nu in de Meester C. Goselingstraat) vier verschillende dakkapellen naast elkaar staan.

Ook zouden de bewoners, zoals eerder gezegd, de weekmarkt in Wilhelminadorp willen houden.

Er zouden meer afvalbakken in de wijk moeten komen; die zijn er nu echt te weinig. Er staan alleen afvalbakken bij banken, en die zijn er erg weinig in de wijk.

Is Wilhelminadorp een echt dorp, of meer een deel van Best?

De mensen die al langer in Wilhelminadorp wonen, voelen zich op de eerste plaats inwoner van Wilhelminadorp. Dit betekent niet, dat ze zich geen Bestenaren voelen. Wel hebben ze het idee, dat ze vaak op de tweede plaats komen; eerst komt het centrum aan bod, later pas Wilhelminadorp. Wilhelminadorp voelt zich in wezen 'achtergesteld'.

Toch zijn er mensen die in Heivelden wonen, en zich daar niet thuis voelen, en terug willen naar Wilhelminadorp.

Wilhelminadorp wordt als 'knus' en "dorps" omschreven.

Ingrepen gemeente: Project Koningin Julianaweg Oost

De betrokkenheid van het bewonersoverleg bij de bouw van twee hofjes aan de Koningin Julianaweg was zeer beperkt. De informatie die ze gekregen hadden was nogal summier, en niet voldoende (er stond bijvoorbeeld niet in hoeveel slaapkamers de woningen zouden krijgen). Daardoor waren er weinig geïnteresseerden uit Wilhelminadorp voor de woningen. Hierdoor werd de stem van het bewonersoverleg niet meer serieus genomen bij de verdere ontwikkeling. Er komen nu dan ook veel mensen van buiten de wijk te wonen.

Ook dit heeft er voor gezorgd, dat de betrokkenheid bij de wijk, en het geloof in de overheid afgenomen is.

2.2 Gesprek met Fons Pessers

Datum: 3 juli 2007

Locatie: Gemeentehuis

Onderwerp: Bewonersoverleggen

Aanwezig: Dhr. F. Pessers (sociale zaken Gemeente Best), Patriek Zeedzen (onderzoeker)

De heer Pessers treedt op als contactpersoon en coördinator tussen de bewonersoverleggen en de gemeente. Hij is zelf in dienst van de gemeente Best.

Wat is het bewonersoverleg?

Het bewonersoverleg is een groep bewoners van een wijk, die kleine problemen in de wijk signaleert, en probeert op te lossen. Dit zijn als het ware de vertegenwoordigers van de wijk. Ze zijn niet gekozen, maar hebben zich vrijwillig aangemeld hiervoor. Ze worden erkend door het gemeentebestuur, en worden ook financieel ondersteund (met subsidies). Ze kijken vooral naar de leefbaarheid en de veiligheid in de wijk. Als er op deze vlakken zorg nodig is, is het zaak dat de gemeente hierop inhaakt. De bewonersoverleggen rapporteren dit dan aan de heer Pessers.

Het is belangrijk voor de gemeente, dat het vertrouwen van de burgers wordt gewonnen. Hierdoor ontstaat betrokkenheid bij de buurt, en sociale controle in de wijken.

2.3 Interview Starter Best

Datum: woensdag 19 september 2007, 9.00-10.00u

Locatie: Gemeentehuis Best

Aanwezig: Respondent, Erik van de Ven (ondersteuner onderzoeker), Patriek Zeedzen (onderzoeker)

Huidige situatie

Persoonlijke kenmerken

Geslacht: Vrouw

Leeftijd: 0 tot 25 jaar

Burgerlijke staat: Alleenstaand zonder kinderen (op korte termijn uitwonend)

Opleidingsniveau: HBO

Functie: Overheidsdienst

Land van herkomst: Nederland

Wijk: De Leeuwerik

Woningtype: 2 onder 1 kap woning

Geboren en getogen in Best: Geboren in het ziekenhuis, maar getogen in Best. Er kan dus gesproken worden van een 'echte' Bestenaar.

Verhuisd: 1 keer, in de wijk de Leeuwerik. Binnenkort komt hier een tweede keer bij, want ze gaat verhuizen naar de Koningin Julianaweg in Wilhelminadorp.

In welke groep starters (traditioneel of modern) zou je jezelf plaatsen?

De respondent voelt zich het meest aangetrokken tot de groep 'traditionele' starters, minder tot de 'moderne' starters.

Ze voelt zich zeer verbonden met Best. Het is voor haar de planning, om voorlopig in Best te blijven wonen. Wat de toekomst gaat brengen, is natuurlijk nog onbekend. Het kan best zo zijn, dat ze over tien jaar (of later) buiten Best wil gaan wonen.

Toekomst

Wilt/gaat u verhuizen?

De respondent geeft aan, op korte termijn te gaan verhuizen. Ze vertrekt naar de Koningin Julianaweg in Wilhelminadorp. Dit betreft een huurwoning. Het is een kleine woning, een studio, die ook als starterwoning aangeduid wordt.

Uit haar vriendenkring heeft ze begrepen, dat er aan de Koningin Julianaweg ook betaalbare woningen komen voor starters. Een vriend heeft een woning gekocht, terwijl hij maar drie dagen in de week werkt, en daarbij studeert.

Andere locaties die voor starters betaalbaar zijn, zijn niet voor handen in Best. De woningen in het Oranjehof zijn duur (te duur), en ook in Dijkstraten is niet de verwachting dat betaalbare woningen voor starters gebouwd gaan worden.

Betaalbare woningen zijn volgens de respondent de flats aan de Willem de Zijgerweg. Deze zijn echter niet erg in trek bij starters, omdat er veel allochtonen wonen, en de buurt (mede daardoor) een slechte naam heeft. Verder worden nog de locatie tegenover het nieuwe complex 'De Schakel' genoemd, en wellicht in Heivelden een paar 'betaalbare' woningen (in dit laatste geval gaat het om grondgebonden woningen).

Wonen er veel studenten op zichzelf in Best?

Er wonen wel jonge mensen in Best. Voor veel studenten zijn de woningen in Best echter te duur. De jonge mensen die op zichzelf in Best wonen, zijn daardoor vooral mensen die na hun studie een baan gevonden hebben, en een woning kunnen kopen.

Is het volgens u een goed idee om studentenwoningen in Best te bouwen?

Een aantal jaar geleden was er bij treinstation Best een complex, of verdieping waar studenten woonden. Dit is nu echter niet meer het geval. Er is wel vraag naar studentenwoningen, met name van mensen die niet in de stad willen wonen, maar het is een onrealistisch plan om die te bouwen. Er is geen geloof, dat die gerealiseerd gaan worden. De vraag hiernaar is echter ook niet echt groot. Het zou wel een mooi alternatief zijn voor mensen die in Eindhoven studeren, en daar niet willen wonen.

Is het belangrijk om bij leeftijdsgenoten in de wijk te wonen?

Het is wel prettig als dat het geval is. Dit is echter niet noodzakelijk. Je wil als jonge starters ook niet in een bejaardenbuurt wonen. In de wijk de Leeuwerik bijvoorbeeld, is er veel vergrijzing aan de randen van de wijk. In de kern van de wijk wonen wel veel families met jonge kinderen. Hier staat ook een basisschool. In de Stoelenmatter (waar de respondent ook gewoond heeft) wonen veel jonge gezinnen. Deze locatie spreekt daardoor meer aan, dan de locatie waar ze nu woont; bij de Molenveste. Hier is de vergrijzing duidelijk zichtbaar. Dit trekt jonge mensen minder aan.

Is er weinig vraag naar grondgebonden starterswoningen in Best? Of zijn deze woningen veelal te duur voor starters?

De respondent geeft aan, dat er niet zozeer minder vraag is naar grondgebonden starterswoningen, maar dat deze woningen veelal te duur zijn voor starters, en niet veel te vinden in Best (zoals al eerder gemeld). Er zijn maar een paar locaties waar starters in Best een (voor hun) betaalbare woning kunnen vinden.

In het verslag 'onderzoek naar startershulp op de woningmarkt, welke hulp is wel en niet toepasbaar in Best?' is een van de bevindingen uit een steekproef, dat de meeste starters op loopafstand van het centrum willen wonen, naar niet in het centrum zelf. Bovendien kwam uit de enquête dat de oudere wijken in Best minder in trek zijn bij starters dan de nieuwe (recente nieuwbouwwijken). Onderschrijf je deze conclusies?

De respondent wijst erop, dat deze bevindingen voor iedereen gelden (behalve de senioren). Iedereen wil vlakbij een winkelcentrum wonen, maar niet de overlast ervan hebben.

De oudere wijken kampen meer met een imagoprobleem, maar Wilhelminadorp bijvoorbeeld wordt momenteel 'opgepimpt'. Een voorbeeld hiervan is het nieuwe complex aan de Koningin Julianaweg. Het verbeteren van deze wijk is ook noodzakelijk, omdat er over het algemeen wat minder draagkrachtige mensen wonen. Het aantrekken van nieuwe groepen (starters, wat rijkeren) is daarom een goede ontwikkeling voor deze wijk.

Ook is het de vraag, wat je precies met oudere wijken bedoeld. Zijn dit wijken waar veel ouderen wonen, of zijn dit juist wijken die voor een bepaalde datum gebouwd zijn? Volgens de respondent is Naastenbest bijvoorbeeld minder in trek bij starters dan Wilhelminadorp (voornamelijk door de nieuwbouwprojecten in Wilhelminadorp), terwijl Wilhelminadorp (morfologisch gezien) ouder is dan Naastenbest.

Wat zijn kenmerken van starters, of Bestse starters?

In de eerste plaats zijn deze mensen veeleisend. Dit geldt voor verschillende punten. Ze willen het liefst een grote woning, voor weinig geld. Maar ook willen ze op een goed bereikbare locatie wonen, en het liefst minder betalen dan voor een dergelijke locatie gebruikelijk is.

Verder zijn Bestse starters over het algemeen verbonden met Best, wanneer hun ouders ook al uit Best komen. Wanneer een van de ouders (of allebei) van buiten komt (bijvoorbeeld uit Eindhoven) dan zijn ze eerder geneigd om een woning elders te kopen. Ook zijn er starters die buiten de regio gestudeerd hebben (of nog studeren), en die ook eerder geneigd zijn om in een groter gebied een woning te zoeken. Dit geldt bijvoorbeeld voor vriendinnen van de respondent, die in Nijmegen en Rotterdam gestudeerd hebben, en in die omgeving zijn blijven hangen. Dit zijn voornamelijk hoger opgeleide starters.

Bijlage 3: Enquête

Enquête woonwensen en woonbehoeftes gemeente Best 2007

Inleiding

Voor u ligt de enquête woonwensen en woonbehoeftes Best. Deze enquête is erop gericht, om de woonsituatie van de inwoners van Best in kaart te brengen, en in te kunnen spelen op woonwensen en woonbehoeftes. De enquête bestaat uit vijf delen. Het eerste deel gaat over uw huidige woonsituatie. In het tweede deel wordt gevraagd waar uw voorkeur naar uitgaat, wanneer u zou verhuizen. In het derde deel wordt gevraagd of u een aantal aspecten in de buurt belangrijk vindt. Vervolgens komen een aantal stellingen over u en uw buurt. De enquête wordt afgesloten met een aantal persoonlijke vragen. **Alle gegevens worden vertrouwelijk verwerkt!**

Huidige situatie

In welke wijk woont u?

- ☐ Buitengebied inclusief Aarle/De Vleut
- ☐ Batadorp/Breeven
- ☐ Centrum
- ☐ Naastenbest
- ☐ Heivelden/Heuveleind
- ☐ Hoge Akker
- ☐ De Leeuwerik
- ☐ Salderes
- ☐ Speelheide
- ☐ Villawijk/koekoekbos
- ☐ Wilhelminadorp/Wilhelminapark/Kantonnier

In welk type woning woont u momenteel?

- ☐ Starterswoning
- ☐ Etagewoning, appartement
- ☐ Maisonnette
- ☐ Tussenwoning
- ☐ Hoekwoning
- ☐ Twee-onder-één-kap woning
- ☐ Vrijstaande/geschakelde eengezinswoning
- ☐ Seniorenwoning
- ☐ Boerderij
- ☐ Anders

Deze woning is een

- ☐ Huurwoning
- ☐ Koopwoning

Wat is de perceelgrootte van de woning (inclusief tuin) waar u woont?

- ☐ Tot 250 m²
- ☐ 250-500 m²
- ☐ 500-1000 m²
- ☐ Meer dan 1000 m²

Hoe vaak bent u verhuisd in de afgelopen 10 jaar?

- ☐ Nooit
- ☐ 1 keer
- ☐ 2 keer
- ☐ 3 keer
- ☐ Meer dan 3 keer

Indien u verhuisd bent, wat was de belangrijkste reden om te verhuizen (meerdere antwoorden mogelijk)?

- ☐ Werk/studie
- ☐ Gezondheid
- ☐ Woning
- ☐ Woonomgeving
- ☐ Huwelijk/Samenwonen/Scheiding/Zelfstandig wonen
- ☐ Gezinsuitbreiding/inkrimping
- ☐ Anders

Voorkeur: Hoe zou u willen wonen?

In welke wijk zou u willen wonen (meerdere antwoorden mogelijk)?

- ☐ Buitengebied inclusief Aarle/De Vleut
- ☐ Batadorp/Breeven
- ☐ Centrum
- ☐ Naastenbest
- ☐ Heivelden/Heuveleind
- ☐ Hoge Akker
- ☐ De Leeuwerik
- ☐ Salderes
- ☐ Speelheide
- ☐ Villawijk/Koekoekbos
- ☐ Wilhelminadorp/Wilhelminapark/Kantonnier
- ☐ Buiten de gemeente Best

Wat zou voor u een reden zijn om vanuit uw huidige situatie te verhuizen?

- ☐ Werk/studie
- ☐ Gezondheid
- ☐ Woning
- ☐ Woonomgeving
- ☐ Huwelijk/Samenwonen/Scheiding/Zelfstandig wonen
- ☐ Gezinsuitbreiding/inkrimping
- ☐ Leeftijd
- ☐ Anders

Indien u buiten Best zou willen wonen, wat is dan de belangrijkste reden om Best te verlaten?

--

In welk type woning zou u willen wonen (meerdere antwoorden mogelijk)?

- ☐ Starterswoning (met een tuin)
- ☐ Startersappartement
- ☐ Etagewoning, appartement
- ☐ Maisonnette
- ☐ Tussenwoning
- ☐ Hoekwoning
- ☐ Twee-onder-één-kap woning
- ☐ Vrijstaande/geschakelde eengezinswoning
- ☐ Seniorenwoning
- ☐ Boerderij
- ☐ Anders

Naar welke architectuur gaat uw voorkeur uit?

- ☐ Experimenteel (kubus, piramide- of bolwoning)
- ☐ Modern (strakke lijnen, vierkanten)
- ☐ Klassiek (bijvoorbeeld jaren '30 stijl)
- ☐ Traditioneel (doorzonwoning)

Hoeveel slaapkamers zou deze woning moeten hebben?

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4 of meer

Vragen over mate belangrijkheid

Vindt u de volgende aspecten belangrijk in uw buurt?

	Zeer belangrijk Totaal niet belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	
Voorzieningen:					
• Winkels (voor dagelijkse boodschappen)	0	0	0	0	0
• Scholen	0	0	0	0	0
• Speelveldjes/speelplaatsen	0	0	0	0	0
• Sportzalen/zwembaden	0	0	0	0	0
• Veel verenigingen in de buurt	0	0	0	0	0
• Veel verschillende woningtypen in de buurt	0	0	0	0	0
• Weinig woningen in de buurt	0	0	0	0	0
• Gebedshuis in de buurt	0	0	0	0	0
• Horecavoorzieningen	0	0	0	0	0
• Theater, bioscoop in de gemeente	0	0	0	0	0
Infrastructuur:					
• Gescheiden fietspaden	0	0	0	0	0
• Meer 30-km-zones/drempels in de buurt	0	0	0	0	0
• Voldoende/meer parkeervakken	0	0	0	0	0
• Grote(re) parkeervakken	0	0	0	0	0
• Parkeren in afgesloten binnenterrein	0	0	0	0	0
• Veel groen in de buurt/straat	0	0	0	0	0
• Nette tuintjes/openbaar groen	0	0	0	0	0
• Busroute door de wijk	0	0	0	0	0
• Goede treinverbindingen	0	0	0	0	0
• Straat per auto goed bereikbaar	0	0	0	0	0
• Goede straatverlichting	0	0	0	0	0
• Autovrije woonstraten	0	0	0	0	0

Overig:

• Huis makkelijk aan te kunnen passen, om er zo lang mogelijk te kunnen blijven wonen	☐	☐	☐	☐	☐
• Buurtactiviteiten (zoals BBQ, straatfeest)	☐	☐	☐	☐	☐
• Meer politie zichtbaar op straat	☐	☐	☐	☐	☐
• Een levendig straatbeeld (met o.a. kinderen op straat)	☐	☐	☐	☐	☐
• Wonen in de gemeente Best	☐	☐	☐	☐	☐

Vragen over wel of niet voorkomen

Komen de volgende situaties wel eens voor in uw buurt?

	Vaak	Soms	Nooit
<u>Overlast in de wijk:</u>			
• Ik heb last van hondenpoep in de buurt	☐	☐	☐
• Ik heb last van buurtgenoten	☐	☐	☐
• Ik heb last van hangjongeren	☐	☐	☐
• Ik heb last van geluid van buiten	☐	☐	☐
<u>Overig:</u>			
• Ik voel me onveilig in de buurt waar ik woon	☐	☐	☐
• Ik doe boodschappen voor burens	☐	☐	☐
• Ik maak een praatje met buurtbewoners	☐	☐	☐

Stellingen

Zijn de volgende stellingen op u van toepassing?

	Volledig van toepassing Totaal niet van toepassing	Van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	
• Ik organiseer graag buurtactiviteiten	0	0	0	0	0
• Verhuizen naar een andere buurt zie ik als een uitdaging	0	0	0	0	0
• Ik heb de ambitie om ooit te verhuizen naar een grotere/duurdere woning in Best	0	0	0	0	0
• Ik zou mijn woning graag aanpassen, maar dat kan/mag niet van de gemeente/huisbaas	0	0	0	0	0
• Ik zie vertrekken uit mijn huidige woonbuurt als een verbetering	0	0	0	0	0
• Het is voor mij belangrijk om veel vrienden in de buurt te hebben	0	0	0	0	0

Welke voorziening mist u momenteel in uw buurt het meest (bijvoorbeeld speeltuin, café, enz.)?

Persoonsgegevens

Geslacht:

- ☐ Man
- ☐ Vrouw

Postcode (letters van uw postcode aub onder de juiste postcode invullen)

Postcode: 5681 5682 5683 5684 5685

Letters:

Huisnummer:

Wat is uw leeftijd?

- ☐ Tot 25 jaar
- ☐ 25-34 jaar
- ☐ 35-44 jaar
- ☐ 45-54 jaar
- ☐ 55-65 jaar
- ☐ 65+

Wat is uw burgerlijke staat?

- ☐ Alleenstaand zonder kinderen
- ☐ alleenstaand met kinderen
- ☐ samenwonend/getrouwd zonder kinderen
- ☐ samenwonend/getrouwd met kinderen

Wat is uw land van herkomst?

- ☐ Nederland
- ☐ West-Europees land
- ☐ Suriname
- ☐ Marokko
- ☐ Turkije
- ☐ Overig

Tot welke religie rekent u uzelf?

- ☐ Katholiek
- ☐ Protestants
- ☐ Reformatorisch
- ☐ Islamitisch
- ☐ Joods
- ☐ Hindoeïst
- ☐ Boeddhist
- ☐ Geen, Atheïst

Wat is uw hoogst genoten opleiding?

- ☐ Basisschool, LBO, MAVO, VMBO
- ☐ HAVO, VWO
- ☐ MBO
- ☐ HBO, Universiteit

Wat is uw beroep?

- ☐ Ondernemer
- ☐ Loondienst (excl. overheid)
- ☐ Overheidsdienst
- ☐ Arbeidsongeschikt
- ☐ Werkloos/bijstand
- ☐ VUT/gepensioneerd
- ☐ Studerend
- ☐ Overig

Welk inkomen heeft u?

- ☐ Onder modaal (tot €2000 bruto per maand)
- ☐ Modaal (€2000 - €3000 bruto per maand)
- ☐ Boven modaal (boven €3000 bruto per maand)

Wat is de waarde van uw woning?

- ☐ tot 150.000 euro
- ☐ 150.000 – 200.000 euro
- ☐ 200.000 – 300.000 euro
- ☐ Meer dan 300.000 euro

Heeft u hypotheek op uw eigendom?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Waar koopt u meestal uw dagelijkse boodschappen?

- ☐ ALDI/LIDL
- ☐ Andere supermarkt (AH, C1000, Super/De Boer)
- ☐ Speciaalzaak

Wat voor soort auto heeft u?

- ☐ Kleine klasse (tot ongeveer 20.000 euro nieuwwaarde)
- ☐ Middenklasse (van 20.000 tot 40.000 euro nieuwwaarde)
- ☐ Luxe klasse (meer dan 40.000 euro nieuwwaarde)
- ☐ MPV ('hoge zit', bijvoorbeeld Opel Zafira)
- ☐ SUV ('terreinwagen')
- ☐ Anders
- ☐ Geen

Vragen met maar 2 keuzemogelijkheden:

Wat zou u kiezen, als u tussen de volgende twee mogelijkheden moest kiezen?

Krant:

- ☐ Telegraaf/AD
- ☐ Volkskrant/NRC

Stroom:

- ☐ Groene stroom
- ☐ Gewone stroom

Bezoek:

- ☐ Bioscoopbezoek
- ☐ Familiebezoek

Vrije tijd:

- ☐ Schouwburg
- ☐ Subtropisch zwembad

Bedankt voor uw medewerking! U kunt deze enquête in het rode bakje met de sticker 'ingeleverde enquêtes' leggen. Voor een goede verwerking van de gegevens wordt u gevraagd om de enquête voor 31 augustus in te leveren.

Bijlage 4: Resultaten per leefstijlgroep

Totale verdeling per leefstijlgroep:

Dorpsstarters (Dorpse starters)

Frequency	Percent
120	14,8

Stadsstarters (Stedelijke starters)

Frequency	Percent
12	1,5

Dorpsgezinnen (Dorpse gezinnen)

Frequency	Percent
179	22,3

steddorp2 (Stedelijke gezinnen in het dorp)

Frequency	Percent
55	6,8

Plattelandgezin (Agrarische gezinnen)

Frequency	Percent
20	2,5

Welgesteld (Welgestelden)

Frequency	Percent
111	13,8

Dorpsouder (Dorpse senioren)

Frequency	Percent
198	24,7

Stadssenior (Stadse senioren)

Frequency	Percent
88	11,0

Plattelandsen (Senioren op het platteland)

Frequency	Percent
19	2,4

Dorpse starters

Selectiecriteria: leeftijd < 3 en woneninbest < 4

dorpsstarters

	Frequency	Percent
1	120	14,9

dorpsstarters * leeftijd Crosstabulation

	leeftijd						Total
	tot 25	25-34	35-44	45-54	55-65	65+	
1	32	88	0	0	0	0	120

dorpsstarters * b_staat Crosstabulation

	b staat				Total
	Alleen zonder kinderen	Alleen met kinderen	Samen zonder kinderen	Samen met kinderen	
1	49	4	41	25	119

dorpsstarters * land Crosstabulation

	land						Total
	NL	West-Europees land	Suriname	Marokko	Turkije	Overig	
1	112	3	2	0	0	2	119

dorpsstarters * opl Crosstabulation

	opl				Total
	Basis/LBO/Mavo/VMBO	Havo/Vwo	MBO	HBO/Uni	
1	12	10	36	61	119

dorpsstarters * beroep Crosstabulation

	Onderne mer	Loondien st	Overheid	Werkloos	VUT/Pensi oen	Studere nd	overig	37	Totaal
1	2	82	17	3	1	8	5	1	119

dorpsstarters * inkomen Crosstabulation

	inkomen			Total
	tot 2000	2000-3000	boven 3000	
1	33	48	33	114

dorpsstarters * typenu Crosstabulation

Starterswo ning	Etage woning/app	Maison nette	tussen woning	Hoekw oning	2-1-kap	Vrijstaand/ geschakeld	Totaal
8	47	8	26	9	18	3	119

dorpsstarters * huurkoop Crosstabulation

	huurkoop		Total
	huur	koop	
1	40	79	119

dorpsstarters * wijknu Crosstabulation

Aarle/Vl eet	Batadorp/ Breeven	Centr um	Naasten best	Heivelden/ Heuveleind	Hoge Akker	De Leeuwer ik	Sald eres	Speelhei de	Wilhelmina dorp/Kant onnieer	Totaal
2	2	4	46	19	5	8	14	5	17	122

dorpsstarters * percgr Crosstabulation

	percgr				Total
	tot 250	250-500	500-1000	meer dan 1000	
1	85	23	4	1	113

dorpsstarters * religie Crosstabulation

	Katholiek	Protestants	Reformatorisch	Hindoeïst	Boeddhist	geen/atheïst	Totaal
1	60	5	2	1	4	44	116

dorpsstarters * auto Crosstabulation

	Klein	Midden	Luxe	MPV	Anders	Geen	12	135	Totaal
1	43	44	4	3	6	11	4	1	116

dorpsstarters * winkels Crosstabulation

	winkels					Total
	Ze er bel angrij k	bel angrij k	ne utraal	niet bel angrij k	totaal niet bel angrij k	
1	37	67	13	2	0	119

dorpsstarters * scholen Crosstabulation

	scholen					Total
	Ze er bel angrij k	bel angrij k	ne utraal	niet bel angrij k	totaal niet bel angrij k	
1	23	54	27	8	7	119

dorpsstarters * speel Crosstabulation

	speel					Total
	Ze er bel angrij k	bel angrij k	ne utraal	niet bel angrij k	totaal niet bel angrij k	
1	26	48	23	9	7	113

dorpsstarters * sport Crosstabulation

	sport					Total
	Ze er bel angrij k	bel angrij k	ne utraal	niet bel angrij k	totaal niet bel angrij k	
1	11	33	50	22	3	119

dorpsstarters * gebeds Crosstabulation

	gebeds					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	Totaal niet bel angrij k	
1	1	6	17	35	56	115

dorpsstarters * horeca Crosstabulation

	horeca					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	Totaal niet bel angrij k	
1	7	36	39	28	8	118

dorpsstarters * bios Crosstabulation

	bios					Total
	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
1	13	57	27	15	6	118

dorpsstarters * vparkeer Crosstabulation

	vparkeer					Total
	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
1	32	69	16	2	2	121

dorpsstarters * gparkeer Crosstabulation

	gparkeer					Total
	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
1	8	32	60	16	3	119

dorpsstarters * pbinnen Crosstabulation

	pbinnen					Total
	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal belangrijk	
1	7	21	54	30	7	119

dorpsstarters * vgroen Crosstabulation

	vgroen					Total
	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
1	48	65	6	0	0	119

dorpsstarters * busroute Crosstabulation

	busroute					Total
	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
1	4	20	46	37	12	119

dorpsstarters * trein Crosstabulation

	trein						Total
	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	23	
1	30	61	22	5	1	0	119

dorpsstarters * verlicht Crosstabulation

	verlicht					Total
	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
1	43	65	6	4	0	118

dorpsstarters * won_best Crosstabulation

	won_best			Total
	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	
1	23	58	39	120

dorpsstarters * ambitie Crosstabulation

	ambitie					Total
	Volledig van toepassing	Van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	Totaal niet van toepassing	
1	30	50	22	11	2	115

dorpsstarters * vrbtring Crosstabulation

	vrtring				Total
	Volledig van toepassing	Van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	Totaal niet van toepassing
11	21	26	37	23	118

Type wens

	typ1		Total
	1	2	
1	92	24	116
	typ2		Total
	1	2	
1	107	8	115
	typ3		Total
	1	2	
1	101	14	115
	typ4		Total
	1	2	
1	112	3	115
	typ5		Total
	1	2	
1	78	37	115
	typ6		Total
	1	2	
1	73	42	115
	typ7		Total
	1	2	
1	62	53	115
	typ8		Total
	1	2	
1	54	61	115
	typ9		Total
	1	2	
1	111	5	116
	typ10		Total
	1	2	
1	90	26	116
	typ11		Total
	1	2	
1	115	1	116

Wijk wens:

	wijk1		Total
	1	2	
1	76	37	113
	wijk2		Total
	1	2	
1	102	10	112
	1	2	Totaal
1	97	16	113
	wijk4		Total
	1	2	
1	90	23	113
	1	2	Totaal
1	70	43	113
	wijk6		Total
	1	2	
1	98	14	112
	wijk7		Total
	1	2	
1	97	15	112
	wijk8		Total
	1	2	
1	83	29	112
	wijk9		Total
	1	2	
1	82	31	113
	wijk10		Total
	1	2	
1	96	16	112
	wijk11		Total
	1	2	
1	98	14	112
	wijk12		Total
	1	2	
1	86	27	113

dorpsstarters * archit Crosstabulation

	Experimenteel	modern	klassiek	traditioneel	23	24	34	234	Totaal
1	0	41	31	23	12	4	7	1	119

dorpsstarters * slpkMrs Crosstabulation

	1	2	3	4 of meer	34	Totaal
1	1	15	49	45	8	118

dorpsstarters * h_poep Crosstabulation

	h_poep			Total
	Vaak	Soms	Nooit	Vaak
1	23	65	31	119

dorpsstarters * buurtg Crosstabulation

	buurtg			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
1	14	40	65	119

dorpsstarters * hangj Crosstabulation

	hangj			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
1	8	46	63	117

dorpsstarters * lawaai Crosstabulation

	lawaai			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
1	15	44	49	108

Stadse starters

Selectiecriteria: Leeftijd <3, verbetering <4

Stadsstarters

stadsstarters * wijknu Crosstabulation

	Batadorp/ Breeven	Centrum	Naastenbest	Hoge Akker	De Leeuwerik	Wilhelminadorp/ Kantonnier	Totaal
1	1	1	7	1	1	1	12

stadsstarters * typenu Crosstabulation

	Starterswoning	Etagewoning/app	Totaal
1	3	9	12

stadsstarters * huurkoop Crosstabulation

	huurkoop		Total
	huur	koop	
1	9	2	11

stadsstarters * leeftijd Crosstabulation

	leeftijd						Total
	tot 25	25-34	35-44	45-54	55-65	65+	
1	6	6	0	0	0	0	12

stadsstarters * b_staat Crosstabulation

	b_staat				Total
	Alleen zonder kinderen	Alleen met kinderen	Samen zonder kinderen	Samen met kinderen	
1	6	1	4	0	11

stadsstarters * land Crosstabulation

	land			Total
	NL	West-Europees land	Overig	
1	12	0	0	12

stadsstarters * religie Crosstabulation

	religie				Total
	Katholiek	Protestants	Islamitisch	geen/atheist	
1	7	1	0	2	10

stadsstarters * opl Crosstabulation

	opl				Total
	Basis/LBO/Mavo/VMBO	Havo/Vwo	MBO	HBO/Uni	
1	1	2	3	5	11

stadsstarters * beroep Crosstabulation

	Loondienst	Overheid	Studerend	overig	Totaal
1	7	2	1	1	11

stadsstarters * inkomen Crosstabulation

	inkomen			Total
	tot 2000	2000-3000	boven 3000	
1	6	5	1	12

stadsstarters * percgr Crosstabulation

	percgr			Total
	tot 250	250-500	500-1000	
1	11	0	0	11

stadsstarters * auto Crosstabulation

	Klein	Midden	Geen	Totaal
1	5	1	5	11

stadsstarters * winkels Crosstabulation

	winkels			Total
	Zeer belangrijk	belangrijk	neutraal	
1	6	3	2	11

stadsstarters * scholen Crosstabulation

	scholen					Total
	Zeer belangrijk	belangrijk k	neutraal	niet belangrijk	totaal niet belangrijk	
1	1	7	1	1	1	11

stadsstarters * speel Crosstabulation

	speel					Total
	Zeer belangrijk	belangrijk k	neutraal	niet belangrijk	totaal niet belangrijk	
1	1	3	5	1	1	11

stadsstarters * sport Crosstabulation

	sport					Total
	Zeer belangrijk	belangrijk k	neutraal	niet belangrijk	totaal niet belangrijk	
1	3	1	5	1	1	11

stadsstarters * gebeds Crosstabulation

	gebeds				Total
	Belangrijk k	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
1	0	0	5	6	11

stadsstarters * horeca Crosstabulation

	horeca					Total
	Zeer belangrijk	Belangrijk k	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
1	1	4	2	1	2	10

stadsstarters * bios Crosstabulation

	bios					Total
	Zeer belangrijk	Belangrijk k	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
1	0	6	2	3	0	11

stadsstarters * vparkeer Crosstabulation

	vparkeer				Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	
1	2	6	2	1	11

stadsstarters * gparkeer Crosstabulation

	gparkeer					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	Totaal niet belangrij k	
1	0	3	5	1	2	11

stadsstarters * pbinnen Crosstabulation

	pbinnen					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	Totaal belangrij k	
1	0	4	2	3	2	11

stadsstarters * vgroen Crosstabulation

	vgroen				Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	
1	5	6	1	0	12

stadsstarters * busroute Crosstabulation

	busroute					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	Totaal niet belangrij k	
1	2	4	4	1	0	11

stadsstarters * trein Crosstabulation

	trein					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	Totaal niet belangrij k	
1	4	5	3	0	0	12

stadsstarters * verlicht Crosstabulation

	verlicht				Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	
1	5	5	1	1	12

stadsstarters * won_best Crosstabulation

	won_best					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	Totaal niet belangrij k	
1	3	6	2	0	1	12

stadsstarters * h_poep Crosstabulation

	h_poep			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
1	5	4	2	11

stadsstarters * buurtg Crosstabulation

	buurtg			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
1	8	3	1	12

stadsstarters * hangj Crosstabulation

	hangj			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
1	1	3	8	12

stadsstarters * lawaai Crosstabulation

	lawaai			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
1	9	3	0	12

Gezondheid	Woning	Woonomgeving	Huwelijk/swonen/scheiden/zwon	gezinsuitbr/inkrimping	34	35	48	345	346	3510	13456	Totaal
0	2	0	0	0	1	1	3	1	1	1	1	11

	Starterswoning	2-1-kap	15	1238	3567	15678	12345678	Totaal
1	2	1	4	1	1	1	1	11

stadsstarters * wijkwens Crosstabulation

	Centrum	Buiten Best	23	34	39	58	68	456	512	4567810	Totaal
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10

stadsstarters * redverhu Crosstabulation

	Woning	Huwelijk/Swonon/Scheiding/Zwon	10	15	57	139	457	Totaal
1	1	5	1	1	1	1	1	11

stadsstarters * slpkms Crosstabulation

	slpkms					Total
	1	2	3	4 of meer	23	
1	0	3	6	1	3	13

stadsstarters * archit Crosstabulation

	modern	klassiek	traditioneel	23	24	Totaal
1	6	2	0	2	1	11

Dorpse gezinnen

Dorp, als leeftijd < 5 & leeftijd > 2
red1 = 1 & percgr < 3 + w_wning < 4

dorpsgezinnen

	Frequency	Percent
Dorpse gezinnen	179	22,0
Total	813	100,0

dorpsgezinnen * wijknu Crosstabulation

	wijknu										Total
Aarle/Vleut	Batadorp/Breeven	Centrum	Naastenbest	Heivelden/Heuvelind	Hoge Akker	De Leeuwerik	Salderes	Speelheide	Villawijk/Koekoekbos	Wilhelminadorp/Kantonier	
11	6	11	17	50	12	9	18	11	2	33	180

dorpsgezinnen * typenu Crosstabulation

	typenu						Total
Etagewoning/app	Maisonnette	tussenwoning	Hoekwoning	2-1-kap	Vrijstaand/geschakeld	Boerderij	
32	1	27	20	42	54	2	178

dorpsgezinnen * huurkoop Crosstabulation

huurkoop		Total
huur	koop	
24	154	178

dorpsgezinnen * percgr Crosstabulation

	percgr				
tot 250	250-500	500-1000	meer dan 1000		
84	52	28	16		180

dorpsgezinnen * b_staat Crosstabulation

	b_staat				Total
	Alleen zonder kinderen	Alleen met kinderen	Samen zonder kinderen	Samen met kinderen	
Total	18	15	43	104	180

dorpsgezinnen * land Crosstabulation

	land				Total
	NL	West-Europees land	Suriname	Overig	
Total	170	2	2	3	177

dorpsgezinnen * religie Crosstabulation

	religie				Total
	Katholiek	Protestants	Boeddhist	geen/atheïst	
Total	127	9	3	36	175

dorpsgezinnen * opl Crosstabulation

	opl				Total
	Basis/LBO/Mavo/VMBO	Havo/Vwo	MBO	HBO/Uni	
Total	34	32	49	63	178

dorpsgezinnen * beroep Crosstabulation

beroep						Total
Ondernemer	Loondienst	Overheid	AOW	Werkloos	overig	
21	92	35	6	5	18	177

dorpsgezinnen * inkomen Crosstabulation

inkomen			Total
tot 2000	2000-3000	boven 3000	
16	65	89	170

dorpsgezinnen * auto Crosstabulation

auto																Total
Klein	Midden	Luxe	MPV	SUV	Anders	Geen	12	13	15	16	23	24	25	26	34	
33	74	12	14	9	6	14	2	3	1	1	1	1	2	1	2	176

dorpsgezinnen * winkels Crosstabulation

	winkels					Total
	Ze er belangrij k	belangrij k	neutraal	niet belangrij k	totaal niet belangrij k	
Total	60	88	23	6	2	179

dorpsgezinnen * scholen Crosstabulation

	scholen					Total
	Ze er belangrij k	belangrij k	neutraal	niet belangrij k	totaal niet belangrij k	
Total	38	54	27	27	34	

dorpsgezinnen * speel Crosstabulation

	speel					Total
	Ze er belangrij k	belangrij k	neutraal	niet belangrij k	totaal niet belangrij k	
Total	35	48	34	23	23	163

dorpsgezinnen * sport Crosstabulation

	sport					Total
	Ze er belangrij k	belangrij k	neutraal	niet belangrij k	totaal niet belangrij k	
Total	7	60	68	24	18	177

dorpsgezinnen * gebeds Crosstabulation

	gebeds				Total
	Belangrij k	Neutraal	Niet belangrij k	Totaal niet belangrij k	
Total	9	35	58	72	174

dorpsgezinnen * horeca Crosstabulation

	horeca					Total
	Ze er belangrij k	Belangrij k	Neutraal	Niet belangrij k	Totaal niet belangrij k	
Total	3	44	55	38	37	177

dorpsgezinnen * bios Crosstabulation

	bios					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	Totaal niet bel angrij k	
Total	22	81	47	13	16	179

dorpsgezinnen * vparkeer Crosstabulation

	vparkeer					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	Totaal niet bel angrij k	
Total	34	84	43	14	3	178

dorpsgezinnen * gparkeer Crosstabulation

	gparkeer					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	Totaal niet bel angrij k	
Total	24	45	72	31	5	177

dorpsgezinnen * pbinnen Crosstabulation

	pbinnen					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	Totaal bel angrij k	
Total	8	36	71	46	15	176

dorpsgezinnen * vgroen Crosstabulation

	vgroen				Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	
Total	85	81	11	2	179

dorpsgezinnen * busroute Crosstabulation

	busroute					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	Totaal niet bel angrij k	
Total	4	38	71	42	23	178

dorpsgezinnen * trein Crosstabulation

	trein					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Niet bel angrij k	Totaal niet bel angrij k	
Total	34	93	36	12	3	178

dorpsgezinnen * verlicht Crosstabulation

	verlicht				Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Totaal niet bel angrij k	
Total	78	91	8	1	178

dorpsgezinnen * h_poep Crosstabulation

	h_poep			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
Total	36	111	30	177

dorpsgezinnen * buurtg Crosstabulation

	buurtg			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
Total	6	59	114	179

dorpsgezinnen * hangj Crosstabulation

	hangj			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
Total	14	77	80	171

dorpsgezinnen * lawaai Crosstabulation

	lawaai			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
Total	21	73	71	165

dorpsgezinnen * won_best Crosstabulation

	won_best					Total
	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
Total	40	73	45	13	8	179

dorpsgezinnen * red3 Crosstabulation

	red3		Total
	1	2	
Total	108	72	180

dorpsgezinnen * slpkMrs Crosstabulation

slpkMrs						Total
1	2	3	4 of meer	23	34	
2	37	65	70	2	1	177

dorpsgezinnen * archit Crosstabulation

archit								Total
modern	klassiek	traditioneel	12	23	24	34	234	
47	86	23	1	4	4	8	2	175

Wijkwens

	wijk1		Total
	1	2	
Total	99	70	169
	wijk2		Total
	1	2	
Total	154	14	168
	wijk3		Total
	1	2	
Total	124	44	168
	wijk4		Total
	1	2	
Total	148	20	168
	wijk5		Total
	1	2	
Total	114	53	167
	wijk6		Total
	1	2	
Total	153	15	168
	wijk7		Total
	1	2	
Total	158	9	167
	wijk8		Total
	1	2	
Total	147	21	168
	wijk9		Total
	1	2	
Total	143	24	167
	wijk10		Total
	1	2	
Total	148	21	169
	wijk11		Total
	1	2	
Total	139	29	168
	wijk12		Total
	1	2	
Total	140	28	168

Type wens

	typ1		Total
	1	2	
Total	162	11	173
	typ2		Total
	1	2	
Total	171	2	173
	typ3		Total
	1	2	
Total	145	29	174
	typ4		Total
	1	2	
Total	168	5	173
	typ5		Total
	1	2	
Total	155	18	173
	typ6		Total
	1	2	
Total	148	25	173
	typ7		Total
	1	2	
Total	126	48	174
	typ8		Total
	1	2	
Total	77	96	173
	typ9		Total
	1	2	
Total	151	23	174
	typ10		Total
	1	2	
Total	123	50	173
	typ11		Total
	1	2	
Total	170	2	172

Stedelijke gezinnen in het dorp

dorp & leeftijd = 3 / 4, if reden1=2 leeftijd > 2 & leeftijd < 5
steddorp2

steddorp2 * wijknu Crosstabulation

wijknu										Total
Aarle/V leut	Batado rp/Bree ven	Cent rum	Naas tenb est	Heiveld en/Heu veleind	Hoge Akker	De Leeu weri k	Sald eres	Spee lheid e	Wilhelminador p/Kantonnier	
3	2	2	7	17	2	3	11	4		57

steddorp2 * typenu Crosstabulation

Etagewon ing/app	Maisonnett e	tussenwonin g	Hoekwonin g	2-1- kap	Vrijstaand/ geschakeld	Boerder ij	Totaal
11	3	8	3	8	21	1	55

steddorp2 * huurkoop Crosstabulation

	huurkoop		Total
	huur	koop	
Total	7	48	55

steddorp2 * percgr Crosstabulation

	percgr				Total
	tot 250	250-500	500-1000	meer dan 1000	
Total	25	18	6	4	53

steddorp2 * b_staats Crosstabulation

	b_staats				Total
	Alleen zonder kinderen	Alleen met kinderen	Samen zonder kinderen	Samen met kinderen	
Total	8	2	8	36	54

steddorp2 * land Crosstabulation

	land			Total
	NL	West-Europees land	Overig	
Total	52	1	2	55

steddorp2 * religie Crosstabulation

religie					Total
Katholiek	Protestants	Reformatorisch	Islamitisch	geen/atheist	
32	3	1	1	18	55

steddorp2 * opl Crosstabulation

opl				Total
Basis/LBO/Mavo/VMBO	Havo/Vwo	MBO	HBO/Uni	
6	3	13	33	55

steddorp2 * beroep Crosstabulation

Ondernemer	Loondienst	Overheid	AOW	Werkloos	overig	12	Totaal
5	31	11	1	1	5	1	55

steddorp2 * inkomen Crosstabulation

inkomen			Total
tot 2000	2000-3000	boven 3000	
7	13	29	49

steddorp2 * w_wning Crosstabulation

w_wning					Total
tot 200000	200000-300000	300000-400000	400000-500000	boven 500000	
7	14	9	8	13	51

steddorp2 * auto Crosstabulation

Klein	Midden	Luxe	MPV	Anders	Geen	12	14	24	25	Totaal
15	19	4	7	2	2	3	1	1	1	55

steddorp2 * h_poep Crosstabulation

	h_poep			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
Total	14	26	15	55

steddorp2 * buurtg Crosstabulation

	buurtg			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
Total	6	17	33	56

steddorp2 * hangj Crosstabulation

	hangj			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
Total	3	26	26	55

steddorp2 * lawaai Crosstabulation

	lawaai			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
Total	7	23	24	54

steddorp2 * archit Crosstabulation

	archit						Total
	Experimenteel	modern	klassiek	traditioneel	23	34	
Total	1	14	28	8	1	3	55

steddorp2 * slpkMrs Crosstabulation

Standard 2 - Spkms Crosstabulation					
	slpkMrs				Total
	1	2	3	4 of meer	
Total	1	5	27	21	54

Wijkwens:

	wijk1		Total
	1	2	
Total	29	25	54
	wijk2		Total
	1	2	
Total	52	2	54
	wijk3		Total
	1	2	
Total	48	6	54
	wijk4		Total
	1	2	
Total	48	6	54
	wijk5		Total
	1	2	
Total	37	17	54
	wijk6		Total
	1	2	
Total	50	4	54
	wijk7		Total
	1	2	
Total	50	4	54
	wijk8		Total
	1	2	
Total	40	14	54
	wijk9		Total
	1	2	
Total	43	11	54
	wijk10		Total
	1	2	
Total	50	4	54
	wijk11		Total
	1	2	
Total	47	7	54
	wijk12		Total
	1	2	
Total	44	10	54

Type wens:

	typ1		Total
	1	2	
Total	50	2	52
	typ2	Total	
	1		
Total	52	52	
	typ3		Total
	1	2	
Total	49	3	52
	typ4	Total	
	1		
Total	52	52	
	typ5		Total
	1	2	
Total	48	4	52
	typ6		Total
	1	2	
Total	39	14	53
	typ7		Total
	1	2	
Total	32	21	53
	typ8		Total
	1	2	
Total	18	36	54
	typ9		Total
	1	2	
Total	50	3	53
	typ10		Total
	1	2	
Total	37	15	52
	typ11		Total
	1	2	
Total	51	1	52

Agrarische gezinnen

Plattelanders en leeftijd < 5

1= of wijknu=1 of woningtype=1

2= voldoet aan beide variabelen

Plattelandsgezinnen aantal:

	Frequentie	Percentage
1,00	20	2,4

Klein	Midden	MPV	Anders	34	Totaal
5	10	1	1	1	18

plattelandgezin * wijknu Crosstabulation

Aarle/Vleut	Totaal
20	20

Wat is de huidige perceelgrootte waar uw woning op staat?

Perceelgrootte				Totaal
Tot 250	250-500	500-1000	meer dan 1000	
2	1	2	14	19

Woont u in een huur- of koopwoning?

Huur/Koop	Totaal
huur	koop
0	20
20	20

Waarde woning plattelandsgezinnen:

Waarde woning					Totaal
tot 200000	200000-300000	300000-400000	400000-500000	boven 500000	
0	2	2	4	9	17

Inkomen plattelandsgezinnen:

Inkomen			Totaal
tot 2000	2000-3000	boven 3000	
1	9	5	15

Beroep:

Ondernemer	Loondienst	Overheid	Werkloos	Studerend	Overig	12	Totaal
1	10	1	1	1	4	1	19

Opleidingsniveau plattelandsgezinnen:

Opleiding				Totaal
Basis/LBO/Mavo/VMBO	Havo/Vwo	MBO	HBO/Universiteit	
7	4	4	4	19

religie

Katholiek	Geen/atheïst	Totaal
16	4	20

Land van herkomst plattelandsgezinnen:

Nederland	Totaal
20	20

Burgerlijke staat plattelandsgezinnen:

Burgerlijke staat				Totaal
Alleen zonder kinderen	Alleen met kinderen	Samen zonder kinderen	Samen met kinderen	
1	0	3	16	20

Supermarktkeuze plattelandsgezinnen:

Andere s markt	12	123	Totaal
13	5	1	19

Vrienden in de buurt belangrijk?

Vrienden					Totaal
Volledig van toepassing	Van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	Totaal niet van toepassing	
1	4	10	5	0	20

Aanpassen woning om er zo lang mogelijk te kunnen blijven wonen?

Aanpassen woning					Totaal
Volledig van toepassing	Van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	Totaal niet van toepassing	
0	3	3	10	4	20

Wonen in Best belangrijk?

Wonen in Best					Totaal
Zeet belangrijk	Belangrij k	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
2	12	3	2	1	20

Meer politie op straat?

Politie					Totaal
Zeet belangrijk	Belangrij k	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
3	7	8	1	1	20

Weinig woningen in de buurt belangrijk?

Weinig woningen					Totaal
Zeet belangrijk	Belangrij k	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
7	9	1	0	2	19

Veel verschillende woningtypes in de buurt belangrijk?

Woningtypes					Totaal
Zeet belangrijk	Belangrij k	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
1	0	10	5	4	20

Hoeveel slaapkamers moet uw toekomstige woning hebben?

2	3	4 of meer	Totaal
2	7	11	20

Welke architectuur moet uw toekomstige woning hebben?

Experimenteel	Modern	Klassiek	Traditioneel	34	Totaal
0	3	13	2	1	19

Hoe vaak bent u de afgelopen 10 jaar verhuisd?

Verhuisd					Totaal
Nooit	1 keer	2 keer	3 keer	Meer dan 3 keer	
11	5	4	0	0	20

Plattelandsgezinnen:

	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	Totaal
Scholen	3	7	2	5	3	20
Speeltuinen	1	8	5	3	3	20
Sportzalen	2	5	6	4	3	20
Gebedshuis	0	1	5	5	9	20
Horeca	2	5	3	4	6	20
Bioscoop	2	4	7	3	4	20
Voldoende parkeerplaatsen	7	4	5	3	1	20
Grote parkeervakken	4	3	7	5	1	20
Parkeren binnen	1	6	7	3	3	20
Straatverlichting	13	6	0	0	1	20
Trein	6	6	6	0	2	20
Busroute	0	3	8	3	5	19
Winkels	5	7	4	3	1	20

Overlast:

	Vaak	Soms	Nooit	Totaal
Hondenpoep	5	8	7	20
Buurtgenoten	0	2	18	20
Hangjongeren	0	7	13	20
Lawaai	0	10	9	19

plattelandgezin * typenu Crosstabulation

Etagewoning/app	2-1-kap	Vrijstaand/geschakeld	Boerderij	Anders	Totaal
1	8	10	0	1	20

plattelandgezin * vrbtring Crosstabulation

vrbtring					Total
Volledig van toepassing	Van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	Totaal niet van toepassing	
0	2	4	5	8	19

Woningtype wens:

typ1		Total
1	2	1
19	0	19
typ2		Total
1	2	1
19	0	19
typ3		Total
1	2	1
17	2	19
typ4		Total
1	2	1
19	0	19
typ5		Total
1	2	1
19	0	19
typ6		Total
1	2	1
19	0	19
typ7		Total
1	2	1
15	4	19
typ8		Total
1	2	1
8	11	19
typ9		Total
1	2	1
17	2	19
typ10		Total
1	2	1
10	9	19
typ11		Total
1	2	1
19	0	19

Welgestelden

percgr > 2 + w_wning > 3, wijknu > 1

Aantal welgestelden:

	Frequentie	Percentage
Totaal	111 820	13,5 100,0

Auto:

Auto													Totaal
Klein	Midd en	Luxe	MPV	SUV	Anders	Geen	15	2 4	2 5	3 4	3 5	3 6	
16	43	20	8	8	4	3	1	2	1	2	1	1	110

Supermarktkeuze welgestelden:

Supermarkt						Totaal
ALDI/LIDL	Andere s markt	Speciaalzaak	12	23	123	
7	72	2	17	4	7	109

Hypotheek?

Hypotheek		Totaal
ja	nee	
89	21	110

Beroep welgestelden:

Beroep											Totaal
Onder nemer	Loondienst	Over heid	AO W	Werkl oos	VUT/Pe nsioen	Stude rend	Overig	1 2	13	1 6	
19	37	18	2	1	22	1	8	1	1	1	111

Opleidingsniveau welgestelden:

Opleiding				Totaal
Basis/LBO/Mavo/VMBO	Havo/Vwo	MBO	HBO/Uni	
30	12	23	44	109

Religie welgestelden:

Religie				Totaal
Katholiek	Protestants	Geen/atheïst	12	
82	7	19	1	109

Land van herkomst welgestelden:

Land					Totaal
Nederland	West-Europees land	Suriname	Marokko	Overig	
104	1	3	1	2	111

Burgerlijke staat welgestelden:

	Burgerlijke staat				Totaal
	Alleen zonder kinderen	Alleen met kinderen	Samen zonder kinderen	Samen met kinderen	
Totaal	5	6	32	68	111

Leeftijd welgestelden:

	Leeftijd						Totaal
	Tot 25	25-34	35-44	45-54	55-65	65+	
Totaal	0	0	26	34	22	23	105

Vrienden in de buurt belangrijk?

Vrienden					Totaal
Volledig van toepassing	Van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	Totaal niet van toepassing	
12	38	38	15	6	109

Woning aanpassen om er lang te blijven wonen belangrijk?

Aanpassen woning					Totaal
Volledig van toepassing	van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	Totaal niet van toepassing	
4	5	19	48	32	108

Vertrekken uit mijn huidige buurt zie ik als een verbetering:

Verbetering					Totaal
Volledig van toepassing	Van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	Totaal niet van toepassing	
3	4	7	38	56	108

Ambitie om te verhuizen:

Ambitie					Totaal
Volledig van toepassing	Van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	Totaal niet van toepassing	
4	13	21	37	35	110

Praatje met buurtbewoners:

	Praatje			Totaal
	Vaak	Soms	Nooit	
Totaal	68	42	1	111

Onveilig voelen in de buurt:

	Onveilig			Totaal
	Vaak	Soms	Nooit	
Totaal	1	15	94	110

Last van lawaai:

	Lawaai			Totaal
	Vaak	Soms	Nooit	
Totaal	12	36	54	102

Wonen in Best belangrijk:

	Wonen in Best					Totaal
	Zeer belangrijk	Belangrij k	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
Totaal	21	51	25	7	4	108

Bereikbaarheid per auto belangrijk?

	Bereikbaarheid per auto					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne ut ra al	Nie t bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
Totaal	42	56	7	1	1	107

Veel groen in de buurt belangrijk?

	Veel groen			Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne ut ra al	
Totaal	54	50	4	108

Parkeren op afgesloten binnenterrein belangrijk?

	Parkeren binnen					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne ut ra al	Nie t bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
Totaal	8	30	31	23	11	103

Voldoende / meer parkeerplaatsen belangrijk?

	Parkeerplaatsen					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne ut ra al	Nie t bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
Totaal	24	43	27	7	5	106

Winkels in de buurt belangrijk?

	Winkels					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne ut ra al	Nie t bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
Totaal	40	48	15	3	4	110

Hoeveel slaapkamers moet uw toekomstige woning hebben?

	Slaapkamers				Totaal
	2	3	4 of meer	23	
Totaal	23	43	41	1	108

Zijn speeltuintjes in de buurt belangrijk?

	Speeltuinen					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne ut ra al	Nie t bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
Totaal	11	27	24	20	17	99

Sportzalen / zwembaden in de buurt belangrijk?

	Sportzalen					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne ut ra al	Nie t bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
Totaal	7	36	38	15	11	107

Huidige woningtype:

	Woningtype nu							Totaal
Etagewoning/ap p	Tussenwoning	Hoekwoning	2-1-kap	Vrijstaand/ geschakeld	sr.woning	Boerderij	Ander s	
2	2	3	10	80	2	10	2	111

Hoe vaak verhuisd de afgelopen 10 jaar?

	Verhuisd					Totaal
	Nooit	1 keer	2 keer	3 keer	Meer dan 3 keer	
Totaal	64	37	3	4	3	111

	Ze er belangrij k	belangrij k	neutraal	niet belangrij k	totaal niet belangrij k	
Scholen	16	28	14	23	26	107
Gebedshuis	2	8	23	33	40	106
Bioscoop	7	45	30	11	14	107
Horeca	6	21	33	17	30	107
Veel groen	54	50	4	0	0	108

Overlast:	Vaak	Soms	Nooit	Totaal
Hangjongeren	3	36	65	104
Lawaai	12	36	54	102
Total	0	19	90	109

Verlichting				Total
Ze er belangrij k	Belangrij k	Neutraal	Totaal niet belangrij k	
61	45	2	1	109

welgesteld * huurkoop Crosstabulation

	huurkoop		Total
	huur	koop	huur
Total	2	109	111

welgesteld * archit Crosstabulation

	archit								Total
	Experimenteel	modern	klassiek	traditioneel	12	23	34	234	
Total	2	32	50	13	1	3	4	1	106

Woningtype wens:

	typ1		Total
	1	2	1
Total	101	2	103
	typ2		Total
	1	2	1
Total	102	1	103
	typ3		Total
	1	2	1
Total	95	8	103
	typ4	Total	
	1	1	
Total	103	103	
	typ5		Total
	1	2	1
Total	99	4	103
	typ6		Total
	1	2	1
Total	102	1	103
	typ7		Total
	1	2	1
Total	94	9	103
	typ8		Total
	1	2	1
Total	39	64	103
	typ9		Total
	1	2	1
Total	76	27	103
	typ10		Total
	1	2	1
Total	75	28	103
	typ11		Total
	1	2	1
Total	101	2	103

Wijkwens:

	wijk1		Total
	1	2	1
Total	47	58	105
	wijk2		Total
	1	2	1
Total	102	3	105
	wijk3		Total
	1	2	1
Total	77	28	105
	wijk4		Total
	1	2	1
Total	100	5	105
	wijk5		Total
	1	2	1
Total	79	26	105
	wijk6		Total
	1	2	1
Total	101	4	105
	wijk7		Total
	1	2	1
Total	104	1	105
	wijk8		Total
	1	2	1
Total	97	8	105
	wijk9		Total
	1	2	1
Total	96	9	105
	wijk10		Total
	1	2	1
Total	92	13	105
	wijk11		Total
	1	2	1
Total	100	5	105
	wijk12		Total
	1	2	1
Total	94	11	105

welgesteld * buurtg Crosstabulation

	buurtg		Totaal
	Soms	Nooit	
	19	90	109

welgesteld * h_poep Crosstabulation

	h_poep			Totaal
	Vaak	Soms	Nooit	
	19	59	32	110

welgesteld * busroute Crosstabulation

busroute					Total
Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
6	25	37	18	22	108

welgesteld * trein Crosstabulation

trein					Total
Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
27	54	18	4	5	108

welgesteld * gparkeer Crosstabulation

gparkeer					Total
Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
18	31	36	15	5	105

welgesteld * wijknu Crosstabulation

wijknu											Total
Aarle/V eult	Batadorp/B reeven	Centr um	Naastenbe st	Heivelden/ Heuveleind	Hoge Akker	De Leeuwerik	Salde res	Speel heide	Villawijk/Ko ekoekbos	Wilhelminadorp/ Kantonnier	
32	2	11	3	35	1	2	6	6	5	8	111

Dorpse senioren

Dorp, als leeftijd > 4

Reden van hieronder moet er nog bij! red1 = 1 & percgr < 3 + w_wning < 4

dorpsouder

	Frequency	Percent
Total	198	24,3
Total	813	100,0

dorpsouder * wijknu Crosstabulation

wijknu											Total
Aarle/Vleut	Batadorp/Breeven	Centrum	Naaistenbest	Heivelden/Heuveleind	Hoge Akker	De Leeuwerik	Salderes	Speelheide	Villawijk/Koekebos	Wilhelminadorp/Kantonier	
7	2	32	17	52	14	9	11	11	5	37	197

dorpsouder * typenu Crosstabulation

typenu								Total
Etagewoning/app	Maisonnette	tussenwoning	Hoekwoning	2-1-kap	Vrijstaand/geschakeld	sr.woning	Boerderij	
66	1	31	19	29	48	4	1	199

dorpsouder * huurkoop Crosstabulation

	huurkoop		Total
	huur	koop	
Total	23	174	197

dorpsouder * percgr Crosstabulation

	percgr				Total
	tot 250	250-500	500-1000	meer dan 1000	
Total	108	51	26	13	198

dorpsouder * leeftijd Crosstabulation

	leeftijd		Total
	55-65	65+	
Total	103	94	197

dorpsouder * b_staat Crosstabulation

b_staat				Total
Alleen zonder kinderen	Alleen met kinderen	Samen zonder kinderen	Samen met kinderen	
33	13	98	53	197

dorpsouder * land Crosstabulation

	land				Total
	NL	West-Europees land	Suriname	Overig	
Total	192	1	2	3	198

dorpsouder * religie Crosstabulation

	religie					Total
	Katholiek	Protestants	Islamitisch	geen/atheist	12	
Total	139	24	1	30	2	196

dorpsouder * opl Crosstabulation

opl				Total
Basis/LBO/Mavo/VMBO	Havo/Vwo	MBO	HBO/Uni	
77	20	35	64	196

dorpsouder * beroep Crosstabulation

beroep									Total
Ondernemer	Loondienst	Overheid	AOW	Werkloos	VUT/Pensioen	overig	13	16	
9	30	9	8	7	118	13	2	2	198

dorpsouder * inkomen Crosstabulation

inkomen			Total
tot 2000	2000-3000	boven 3000	
44	67	72	183

dorpsouder * auto Crosstabulation

auto												Total
Klein	Midden	Luxe	MPV	SUV	Anders	Geen	14	24	26	35	36	
53	83	14	9	2	2	18	3	7	1	2	1	195

dorpsouder * winkels Crosstabulation

winkels				Total
Zeer belangrijk	belangrijk	neutraal	totaal niet belangrijk	
126	57	11	2	196

dorpsouder * scholen Crosstabulation

	scholen					Total
	Zeer belangrijk	belangrijk	neutraal	niet belangrijk	totaal niet belangrijk	
Total	12	16	34	49	66	177

dorpsouder * speel Crosstabulation

	speel					Total
	Zeer belangrijk	belangrijk	neutraal	niet belangrijk	totaal niet belangrijk	
Total	14	39	46	34	40	173

dorpsouder * sport Crosstabulation

	sport					Total
	Zeer belangrijk	belangrijk	neutraal	niet belangrijk	totaal niet belangrijk	
Total	16	41	71	26	22	176

dorpsouder * gebeds Crosstabulation

	gebeds					Total
	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
Total	11	29	55	44	42	181

dorpsouder * horeca Crosstabulation

	horeca					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Nie t bel angrij k	Totaal niet belangrij k	
Total	13	43	66	42	21	185

dorpsouder * bios Crosstabulation

	bios					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Nie t bel angrij k	Totaal niet belangrij k	
Total	33	74	49	17	10	183

dorpsouder * vparkeer Crosstabulation

	vparkeer					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Nie t bel angrij k	Totaal niet belangrij k	
Total	61	95	25	3	3	187

dorpsouder * gparkeer Crosstabulation

	gparkeer					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Nie t bel angrij k	Totaal neit belangrij k	
Total	28	64	69	13	6	180

dorpsouder * pbinnen Crosstabulation

pbinnen					Total
Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Nie t bel angrij k	Totaal belangrij k	
32	62	58	22	6	180

dorpsouder * vgroen Crosstabulation

	vgroen			Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	
Total	87	93	11	191

dorpsouder * busroute Crosstabulation

	busroute					Total
	Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Nie t bel angrij k	Totaal niet belangrij k	
Total	42	68	40	22	10	182

dorpsouder * trein Crosstabulation

trein					Total
Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	Nie t bel angrij k	Totaal niet belangrij k	23
71	88	19	4	5	1
					188

dorpsouder * verlicht Crosstabulation

verlicht			Total
Ze er bel angrij k	Bel angrij k	Ne utraal	
117	64	7	188

dorpsouder * won_best Crosstabulation

won_best					Total
Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
59	82	38	8	5	192

dorpsouder * h_poep Crosstabulation

	h_poep			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
Total	54	103	38	195

dorpsouder * buurtg Crosstabulation

	buurtg			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
Total	3	52	133	188

dorpsouder * hangj Crosstabulation

	hangj			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
Total	14	77	97	188

dorpsouder * lawaai Crosstabulation

	lawaai			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
Total	22	87	73	182

dorpsouder * slpkMrs Crosstabulation

slpkMrs					Total
1	2	3	4 of meer	23	
2	119	58	11	3	193

dorpsouder * archit Crosstabulation

archit									Total
Experimenteel	modern	klassiek	traditioneel	12	23	24	34	234	
2	62	59	52	1	5	1	5	2	189

dorpsouder * aanpsn Crosstabulation

	aanpsn					Total
	Zeer belangrijk	Belangrij k	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
Total	107	67	14	1	1	190

Wijk wens:

	wijk1		Total
	1	2	
Total	154	35	189
	wijk2		Total
	1	2	
Total	183	6	189
	1	2	Totaal
Total	97	91	189
	wijk4		Total
	1	2	
Total	171	18	189
	1	2	Totaal
Total	134	54	189
	wijk6		Total
	1	2	
Total	171	18	189
	wijk7		Total
	1	2	
Total	183	6	189
	wijk8		Total
	1	2	
Total	174	15	189
	wijk9		Total
	1	2	
Total	177	12	189
	wijk10		Total
	1	2	
Total	181	8	189
	wijk11		Total
	1	2	
Total	163	26	189
	wijk12		Total
	1	2	
Total	179	10	189

Type woning wens:

	typ1		Total
	1	2	
Total	188	1	189
	typ2		Total
	1	2	
Total	188	1	189
	typ3		Total
	1	2	
Total	147	43	190
	typ4		Total
	1	2	
Total	188	1	189
	typ5		Total
	1	2	
Total	188	2	190
	typ6		Total
	1	2	
Total	187	2	189
	typ7		Total
	1	2	
Total	177	13	190
	typ8		Total
	1	2	
Total	155	35	190
	typ9		Total
	1	2	
Total	74	115	189
	typ10		Total
	1	2	
Total	184	5	189
	typ11		Total
	1	2	
Total	184	5	189

Stadse senioren

Aantal stadse senioren:

	Frequentie	Percentage
Valid ,00	83	10,1
1,00	5	,6
Totaal	88	10,7

Wijk wens:

	Wijknaam		Totaal
	Nee	Ja	
Aarle/De Vleut	52	34	86
Batadorp/Breeven	82	4	86
Centrum	73	13	86
Naastenbest	79	7	86
Heivelden/Heuveleind	58	28	86
Hoge Akker	81	5	86
De Leeuwerik	80	6	86
Speelheide	67	19	86
Salderes	63	23	86
Villawijk/Koekoekbos	77	9	86
W'dorp/Kantonnier	77	9	86
Buiten Best	66	20	86

Architectuurvoorkeur:

Architectuur	Experimenteel	Modern	Klassiek	Traditioneel	23	24	34	234	Totaal
Totaal	1	24	41	9	5	1	5	1	87

Hoeveel slaapkamers moet uw toekomstige woning hebben?

Aantal slaapkamers	1	2	3	4 of meer	34	Totaal
Frequentie	1	14	32	39	1	87

Huidig woningtype:

Type nu								Totaal
Etagewoning/app.	Maisonnette	Tussenwoning	Hoekwoning	2-1-kap	Vrijstaand/geschakeld	Boerderij	Ander s	
28	3	14	6	13	22	1	1	88

Huur- of koopwoning?

Huur/Koop		Totaal
Huur	Koop	
18	70	88

Wijk nu:

Wijk nu										Totaal
Aarle/Vleut	Batadorp/Breeven	Centrum	Naastenbest	Heivelden/Heuveleind	Hoge Akker	De Leeuwerik	Salderes	Speelheide	Wilhelminadorp/Kantonnier	
5	3	5	12	22	4	4	13	11	9	88

Perceelgrootte huidige woning:

Perceelgrootte				Totaal
Tot 250	250-500	500-1000	Meer dan 1000	
48	27	5	4	84

Hoe vaak verhuisd in de afgelopen 10 jaar?

Verhuisd					Totaal
Nooit	1 keer	2 keer	3 keer	Meer dan 3 keer	
21	31	22	5	9	88

Veel verenigingen in de buurt belangrijk?

Verenigingen					Totaal
Ze er belangrijk	Belangrij k	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	
2	20	44	14	6	86

Voldoende parkeerplaatsen in de buurt belangrijk?

Voldoende parkeerplaatsen				Totaal
Ze er belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	
20	46	18	4	88

Wonen in Best belangrijk?

	Wonen in Best					Totaal
	Ze er belangrijk	Belangrij k	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	Ze er belangrijk
Totaal	10	35	34	8	1	88

Opleidingsniveau:

Opleiding				Totaal
Basis/LBO-Mavo/VMBO	Havo/Vwo	MBO	HBO/Uni	
10	9	19	50	88

Burgerlijke staat:

Burgerlijke staat				Totaal
Alleen zonder kinderen	Alleen met kinderen	Samen zonder kinderen	Samen met kinderen	
21	3	19	45	88

Auto:

Auto											Totaal
Klein	Midden	Luxe	MPV	SUV	Anders	Geen	12	14	24	25	34
27	29	6	8	2	3	4	3	1	1	1	2
											87

Inkomen stadse senioren:

Inkomen			Totaal
Tot 2000	2000-3000	boven 3000	
16	21	42	79

Wens woningtype:

typ1		Totaal
Nee	Ja	
82	4	86
typ2		
1	2	
84	2	86
typ3		
1	2	
75	11	86
typ4		
1	2	
85	1	86
typ5		
1	2	
78	8	86
typ6		
1	2	
65	21	86
typ7		
1	2	
51	35	86
typ8		
1	2	
26	60	86
typ9		
1	2	
81	5	86
typ10		
1	2	
65	21	86
typ11		
1	2	
85	1	86

Verhuizen uit de huidige buurt zie ik als een verbetering:

	Verhuizen uit de buurt					Totaal
	Volledig van toepassing	Van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	Totaal niet van toepassing	
Verhuizen	1	10	20	41	15	87

Ik heb de ambitie om te verhuizen naar een grotere/duurdere woning in Best:

	Ambitie					Totaal
	Volledig van toepassing	Van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	Totaal niet van toepassing	
Ambitie	9	26	21	23	7	86

Last /praatje:

	Vaak	Soms	Nooit	Totaal
Buurtgenoten	8	31	49	88
Hangjongeren	5	36	47	88
Lawaai	10	39	34	83
Praatje maken	38	48	2	88

	Ze er belangrijk	Belangrij k	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	Totaal
Speelplaatsen	17	30	20	11	6	84
Horeca	3	28	25	22	10	88
Bioscoop	13	39	21	9	6	88
Grote parkeervakken	8	18	47	9	5	87
Busroute	4	13	44	18	9	88
Sportzalen/zwembaden	8	32	34	8	6	88
Parkeren binnen	5	21	36	16	9	87
Gebedshuis	1	3	16	30	38	88
Scholen	19	23	20	13	13	88

Land van herkomst			Total
NL	West-Europees land	Overig	
84	2	2	88

Voldoende parkeerplaatsen				Total
Ze er belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	
20	46	18	4	88

Veel groen			Total
Ze er belangrijk	Belangrijk	Neutraal	
45	37	5	87

Goede straatverlichting			Total
Ze er belangrijk	Belangrijk	Neutraal	
29	51	7	87

Religie						Total
Katholiek	Protestants	Reformatorisch	Islamitisch	Boeddhist	Geen/atheist	
50	4	1	1	1	31	88

Winkels				Total
Ze er belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Niet belangrijk	
38	43	5	2	88
Trein				
26	44	15	1	86

stadssenior * h_poep Crosstabulation

	h_poep			Total
	Vaak	Soms	Nooit	
Total	20	46	22	88

Senioren op het platteland

Plattelanders en leeftijd > 4

1= of wijk nu=1 of woningtype=1

2= voldoet aan beide variabelen

Alleen kijken naar 1,00 en 2,00

Plattelandsenioren aantal:

	Frequentie	Percentage
1,00	15	1,8
2,00	4	,5
Totaal	820	100,0

Opleidingsniveau plattelandssenioren:

	Opleiding				Totaal
	Basis/LBO/Mavo/VMBO	Havo/Vwo	MBO	HBO/Uni	
1,00	12	1	1	1	15
2,00	3	0	0	1	4

Land van herkomst plattelandssenioren:

	Nederland	Totaal
1,00	15	15
2,00	4	4

Burgerlijke staat plattelandssenioren:

	Burgerlijke staat				Totaal
	Alleen zonder kinderen	Alleen met kinderen	Samen zonder kinderen	Samen met kinderen	
1,00	1	0	8	6	15
2,00	0	0	2	2	4

Geslacht plattelandssenioren:

	geslacht		Totaal
	man	vrouw	
1,00	11	4	15
2,00	3	1	4

Hoe vaak bent u de afgelopen 10 jaar verhuisd?

	Verhuisd					Totaal
	Nooit	1 keer	2 keer	3 keer	Meer dan 3 keer	
1,00	9	5	0	0	0	14
2,00	3	1	0	0	0	4

Wat is de perceelgrootte van uw huidige woning?

	Perceelgrootte				Totaal
	tot 250	250-500	500-1000	meer dan 1000	
1,00	0	2	3	8	13
2,00	0	0	0	4	4

Woont u in een huur- of koopwoning?

	Huur/Koop		Totaal
	Huur	Koop	
1,00	2	12	14
2,00	0	4	4

Waarde woning plattelandssenioren:

	Waarde woning					Totaal
	tot 200000	200000-300000	300000-400000	400000-500000	boven 500000	
1,00	1	1	1	4	1	8
2,00	0	0	0	0	2	2

Inkomen plattelandssenioren:

	inkomen			Totaal
	tot 2000	2000-3000	boven 3000	
1,00	3	2	2	7
2,00	2	1	1	4

Beroep:

	Beroep									Totaal
	Ondernemer	Looninst	Overheid	AOW	Werkloos	VUT/Pensioen	Overig	13	16	
1,00	3	2	1	1	0	7	1	0	0	15
2,00	2	0	1	0	0	1	0	0	0	4

Religie plattelandssenioren:

	Katholiek	Totaal
1,00	14	14
2,00	4	4

Supermarktkeuze plattelandssenioren:

	supermarkt							Totaal
	ALDI/LIDL	Andersmarkt	Speciaalzaak	12	13	23	123	
1,00	3	4	1	4	0	1	1	14
2,00	0	1	0	2	0	0	0	3

Vrienden in de buurt belangrijk?

	vrienden					Totaal
	Volledig van toepassing	Van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	Totaal niet van toepassing	
1,00	4	6	3	2	0	15
2,00	2	1	1	0	0	4

Aanpassen woning om er zo lang mogelijk te kunnen blijven wonen?

	Aanpassen woning					Totaal
	Volledig van toepassing	van toepassing	Neutraal	Niet van toepassing	Totaal niet van toepassing	
1,00	1	2	4	7	1	15
2,00	1	0	0	1	0	2

Praatje met buurtgenoten?

	Praatje			Totaal
	Vaak	Soms	Nooit	
1,00	9	6	0	15
2,00	4	0	0	4

Onveilig voelen in de buurt?

	Onveilig			Totaal
	Vaak	Soms	Nooit	
1,00	0	2	13	15
2,00	0	2	1	3

Wonen in Best belangrijk?

	Wonen in Best					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne ut raal	Niet bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
1,00	2	5	5	0	0	12
2,00	2	0	1	0	0	3

Meer politie op straat?

	politie					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne ut raal	Niet bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
1,00	2	7	3	1	0	13
2,00	2	1	0	0	0	3

Net openbaar groen / tuintjes belangrijk?

	Net groen					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne ut raal	Niet bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
1,00	4	8	0	0	0	12
2,00	3	0	0	0	0	3

Veel groen in de buurt belangrijk?

	Veel groen					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne ut raal	Niet bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
1,00	7	7	0	0	0	14
2,00	3	0	0	0	0	3

Parkeren in afgesloten binnenterrein belangrijk?

	Parkeren binnen					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne ut raal	Niet bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
1,00	0	3	4	1	3	11
2,00	0	2	0	1	0	3

Goede treinverbindingen belangrijk?

	Trein					Totaal	
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne ut raal	Niet bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	23	
1,00	3	8	1	0	1	0	13
2,00	1	2	0	0	0	0	3

Busroute door de wijk belangrijk?

	Busroute					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne utraal	Niet bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
1,00	1	4	3	1	2	11
2,00	0	1	2	0	0	3

Gebedshuis in de buurt belangrijk?

	Gebedshuis					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne utraal	Niet bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
1,00	0	2	8	0	3	13
2,00	0	1	1	1	0	3

Weinig woningen in de buurt belangrijk?

	Weinig woningen					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne utraal	Niet bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
1,00	2	0	9	1	2	14
2,00	2	1	0	0	0	3

Veel verschillende woningtypes in de buurt belangrijk?

	Veel verschillende woningtypes					Totaal
	Ze er bel ang rij k	Bel ang rij k	Ne utraal	Niet bel ang rij k	Totaal niet bel ang rij k	
1,00	0	1	5	2	3	11
2,00	0	2	1	0	0	3

Sportzalen/zwembaden in de buurt belangrijk?

	Sportzalen					Totaal
	Ze er bel ang rij k	bel ang rij k	ne utraal	niet bel ang rij k	totaal niet bel ang rij k	
1,00	0	6	4	1	1	12
2,00	0	0	2	1	0	3

Scholen in de buurt belangrijk?

	Scholen					Totaal
	Ze er bel ang rij k	bel ang rij k	ne utraal	niet bel ang rij k	totaal niet bel ang rij k	
1,00	3	1	3	2	4	13
2,00	0	0	0	2	1	3

Winkels in de buurt belangrijk?

	Winkels					Totaal
	Ze er bel ang rij k	bel ang rij k	ne utraal	niet bel ang rij k	totaal niet bel ang rij k	
1,00	9	1	3	1	0	14
2,00	1	0	2	0	0	3

Hoeveel slaapkamers moet uw toekomstige woning hebben?

	1	2	3	4 of meer	Totaal
1,00	0	9	6	2	17

plattelanden * typenu Crosstabulation

	Hoekwoning	2-1-kap	Vrijstaand/geschakeld	sr.woning	Boerderij	Anders	Totaal
1,00	1	2	8	1	1	2	15
2,00	0	0	0	0	4	0	4

plattelanden * auto Crosstabulation

	Klein	Midden	Luxe	MPV	Anders	Geen	24	Totaal
1,00	3	6	1	1	0	2	0	13
2,00	1	0	0	1	1	0	1	4

Overlast:

Buurtgenoten			Totaal
Vaak	Soms	Nooit	
1	1	15	17
Hangjongeren			
0	4	13	17
Lawaai			
2	3	12	17
Hondenpoep			
4	5	9	18

plattelanden * speel Crosstabulation

	Ze er belangrijk	Belangrij k	Neutraal	Niet belangrijk	Totaal niet belangrijk	Totaal
Speelplaatsen	1	3	2	5	3	14
Horeca	3	2	4	1	5	15
Bioscoop	2	5	5	1	3	16
Vold. Parkeerplaatsen	3	4	4	2	2	15
Grote parkeerplaatsen	1	2	5	3	3	14

Reden om te verhuizen:

	1,00	2,00
red1 1	14	2
	1,00	2,00
red2 1	14	2
	1,00	2,00
red3 1	14	2
	1,00	2,00
red4 1	14	2
	1,00	2,00
red5 1	14	2
	1,00	2,00
red6 1	14	2
	1,00	2,00
red7 1	14	2
	1,00	2,00
red8 1	14	2
	1,00	2,00
red9 1	13	2
	1,00	2,00
red10 1	14	2

Wijk wens:

		1,00	2,00
wijk1	1	12	4
		1,00	2,00
wijk2	1	12	4
		1,00	2,00
wijk3	1	12	4
		1,00	2,00
wijk4	1	12	4
		1,00	2,00
wijk5	1	12	4
		1,00	2,00
wijk6	1	12	4
		1,00	2,00
wijk7	1	12	4
		1,00	2,00
wijk8	1	12	4
		1,00	2,00
wijk9	1	12	4
		1,00	2,00
wijk10	1	12	4
		1,00	2,00
wijk11	1	12	4
		1,00	2,00
wijk12	1	12	4

Type wens:

		1,00	2,00
typ1	1	12	3
		1,00	2,00
typ2	1	12	3
		1,00	2,00
typ3	1	12	3
		1,00	2,00
typ4	1	12	3
		1,00	2,00
typ5	1	12	3
		1,00	2,00
typ6	1	12	3
		1,00	2,00
typ7	1	12	3
		1,00	2,00
typ8	1	12	3
		1,00	2,00
typ9	1	13	3
		1,00	2,00
typ10	1	12	3
		1,00	2,00
typ11	1	12	3

archit * plattelandsen Crosstabulation

archit	Experimenteel	0
	modern	4
	klassiek	10
	traditioneel	3
Total		17

Goede straatverlichting					
10	7	1	0	0	18

plattelandsen * wijkwens Crosstabulation

Aarl e/Vl eut	Batadorp /Breeven	Cent rum	Naasten best	Heivelden/ Heuveleind	Hoge Akker	Leeu weri k	Sald eres	Speel heide	Villawijk/ Koekoekbos	Wilhemina dorp/ Kantonnier	Buiten Best	Totaal
,00	12	2	108	6	33	3	3	5	5	1	35	330
1,00	8	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	12
2,00	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	4
22	2	110	6	33	3	4	6	5	1	35	10	346